

Projekt sestavení portfolia finančních produktů pro zabezpečení na důchodový věk s důrazem na pen- zijní připojištění

Bc. Martina Langerová

Diplomová práce
2012

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Martina LANGEROVÁ**
Osobní číslo: **M10474**
Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Finance**

Téma práce: **Projekt sestavení portfolia finančních produktů pro zabezpečení na důchodový věk s důrazem na penzijní připojištění**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Provedte literární rešerši vztahující se k systému důchodového zabezpečení.
- Popište princip a možnosti penzijního připojištění v rámci systému důchodového zabezpečení v České republice.

II. Praktická část

- Analyzujte současné nabídky vybraných penzijních fondů a alternativních variant produktů pro zabezpečení na důchodový věk.
- Navrhněte kombinaci portfolia finančních produktů s cílem zachování životního standardu v důchodovém věku pro jednotlivé věkové kategorie.
- Formulujte a zdůvodněte závěrečná doporučení.

Závěr

Rozsah diplomové práce: **cca 70 stran**
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ČESKO, 2010. Sociální pojištění: pojistné na sociální zabezpečení, nemocenské pojištění, důchodové pojištění, penzijní připojištění, organizace a provádění sociálního zabezpečení podle stavu k 1. 1. 2011. Ostrava: Sagit. ISBN 978-80-7208-827-0.
KREBS, Vojtěch et al., 2010. Sociální politika. 5. přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 978-80-7357-5854.
PŘIB, Jan a Vladimír VOŘÍŠEK, 1998. Důchodové pojištění v České republice 1998. 2. přeprac. vyd. Olomouc: Anag. ISBN 80-85646-74-9.
ŠULC, Jaroslav, 2004. Penzijní připojištění. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. ISBN 80-247-0772-1.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Aleš Skopalík, Ph.D.**
Ústav podnikové ekonomiky
Datum zadání diplomové práce: **26. března 2012**
Termín odevzdání diplomové práce: **2. května 2012**

Ve Zlíně dne 26. března 2012

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracovního vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a použité informační zdroje jsem citovala;
- odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 27. 4. 2012

hangrao'

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Předmětem této diplomové práce je analyzovat postavení penzijních fondů v ČR a s využitými poznatky sestavit portfolio pro zabezpečení na důchodový věk. Analytická část je zaměřena na problematiku důchodového zabezpečení, charakteristiku penzijního připojištění a alternativních produktů pro zabezpečení na důchodový věk. Praktická část obsahuje podrobný popis důchodové reformy a analýzu současného penzijního systému v ČR. Dále je věnována pozornost popisu penzijních fondů a životního pojištění. Poslední část diplomové práce obsahuje projekt sestavení portfolia finančních produktů pro zabezpečení na důchodový věk pro jednotlivé věkové kategorie.

Klíčová slova: důchodová reforma, důchodový systém, penzijní fondy, penzijní připojištění, starobní důchod, životní pojištění.

ABSTRACT

The subject of this thesis is to analyze the position of pension funds in the Czech Republic and recovered the knowledge to create a portfolio for security at retirement age. The analytical part is focused on pension, pension characteristics and alternative products for security retirement age. The practical part contains a detailed description and analysis of pension reform the current pension system in the Czech Republic. Further attention is paid to the description of pension funds and life insurance. In the last part of the thesis is created portfolio of financial security products to the retirement age for different age categories.

Keywords: pension reform, pension system, pension funds, retirement pension, supplementary pension insurance, life instance.

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucímu diplomové práce panu Ing. Aleši Skopalíkovi za jeho ochotu, pomoc a rady při zpracování této práce. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat celé své rodině za trpělivost a podporu, kterou mi věnovali po celou dobu studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Motto:

„Najít správný směr, mezi opatrností a odvahou je to největší umění.“

Tomáš Baťa

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ V ČESKÉ REPUBLICE	12
1.1 FINANCOVÁNÍ.....	12
2 DŮCHODOVÉ ZABEZPEČENÍ	14
2.1 DŮCHODOVÉ SYSTÉMY PODLE DRUHU FINANCOVÁNÍ.....	14
2.2 ZÁKLADNÍ TYPY PENZIJNÍCH PLÁNŮ.....	16
3 DŮCHODOVÝ SYSTÉM V ČESKÉ REPUBLICE	18
4 KONSTRUKCE DŮCHODOVÉHO SYSTÉMU	19
4.1 PRVNÍ PILÍŘ	19
4.1.1 Organizace důchodového systému.....	20
4.2 DRUHÝ PILÍŘ	21
4.3 TŘETÍ PILÍŘ.....	21
5 STAROBNÍ DŮCHOD	22
5.1 OBECNÉ PODMÍNKY NÁROKU NA STAROBNÍ DŮCHOD	22
5.2 VÝPOČET A VÝPLATA STAROBNÍHO DŮCHODU	23
6 PENZIJNÍ PŘIPOJIŠTĚNÍ	27
6.1 PENZIJNÍ FONDY	27
6.2 PŘÍSPĚVKY NA PENZIJNÍ PŘIPOJIŠTĚNÍ.....	28
6.3 DAŇOVÉ ZVÝHODNĚNÍ.....	30
6.4 DÁVKY PENZIJNÍHO PŘIPOJIŠTĚNÍ.....	30
6.5 VÝPLATA PROSTŘEDKŮ	32
7 ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	34
7.1 KAPITÁLOVÉ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	34
7.2 INVESTIČNÍ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ.....	35
7.3 DŮCHODOVÉ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	35
7.4 UNIVERZÁLNÍ (FLEXIBILNÍ) ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ.....	36
7.5 DAŇOVÉ ZVÝHODNĚNÍ.....	37
8 ALTERNATIVNÍ NÁSTROJE PRO ZABEZPEČENÍ NA DŮCHODOVÝ VĚK	38
8.1 BANKOVNÍ SPOŘICÍ PRODUKTY	38
8.2 STAVEBNÍ SPOŘENÍ.....	39
8.3 INVESTOVÁNÍ NA KAPITÁLOVÉM TRHU	40
II PRAKTICKÁ ČÁST	41
9 DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ	42
9.1 STÁRNUTÍ POPULACE.....	42
9.2 PROGNOZA VÝVOJE	43
10 DŮCHODOVÉ SYSTÉMY VE SVĚTĚ	47

10.1	FRANCIE	48
10.2	NĚMECKO	48
10.3	SLOVENSKO	48
10.4	VELKÁ BRITÁNIE	49
11	SOUČASNÝ DŮCHODOVÝ SYSTÉM V ČR.....	50
11.1	UDRŽITELNOST SYSTÉMU	50
12	DŮCHODOVÁ REFORMA.....	52
12.1	MALÁ DŮCHODOVÁ REFORMA	52
12.1.1	Vybrané aspekty malé důchodové reformy	53
12.2	VELKÁ DŮCHODOVÁ REFORMA.....	54
12.2.1	Vybrané aspekty II. pilíře	55
12.2.2	Základní charakteristiky reformovaného III. pilíře.....	57
13	ANALÝZA PENZIJNÍCH FONDŮ PŮSOBÍCÍCH V ČR.....	59
13.1	SROVNÁNÍ PENZIJNÍCH FONDŮ	59
13.2	ZHODNOCENÍ PROSTŘEDKŮ.....	61
13.2.1	Portfolio	61
13.2.2	Výnosy jednotlivých penzijních fondů	63
14	ANALÝZA ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ.....	66
14.1	VÝVOJ NA TRHU ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ.....	66
14.2	NÁKLADOVOST INVESTIČNÍ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ.....	69
15	ANALÝZA ALTERNATIVNÍCH PRODUKTŮ PRO ZABEZPČENÍ NA DŮCHODOVÝ VĚK.....	71
15.1	SPORÍČÍ ÚČTY	71
15.2	TERMÍNOVANÉ VKLADY	72
15.3	SPORÍČÍ STÁTNÍ DLUHOPISY	73
15.4	PODÍLOVÉ FONDY	74
16	PROJEKT SESTAVENÍ PORTFOLIA FINANČNÍCH PRODUKTŮ PRO ZABEZPČENÍ NA DŮCHOD	75
16.1	ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY	76
16.2	PRODUKTY	78
16.3	MODELOVÝ PŘÍKLAD A	80
16.4	MODELOVÝ PŘÍKLAD B	82
16.5	MODELOVÝ PŘÍKLAD C	85
16.6	MODELOVÝ PŘÍKLAD D	87
16.7	NÁKLADY.....	90
16.8	PENZE Z II. PILÍŘE.....	92
17	SHRnutí A DOPORUČENÍ.....	94
	ZÁVĚR.....	97
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	99
	SEZNAM ELEKTRONICKÝCH ZDROJŮ	100
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	104
	SEZNAM OBRÁZKŮ	105
	SEZNAM TABULEK	106
	SEZNAM PŘÍLOH	108

ÚVOD

Nejvýznamnějším problémem, se kterým se potýká současná společnost, je stárnutí populace. Tento fenomén je charakterizován rostoucím podílem osob ve vyšších věkových skupinách v závislosti na prodlužující se střední délce života a nízké porodnosti. Nepříznivý demografický vývoj ovlivňuje všechny sféry života, ale největší dopad má na důchodový systém.

Stávající důchodový systém funguje na principu průběžného financování, kdy zaměstnané osoby odvádí ze svých příjmů pojistné, které slouží k financování důchodů existujících důchodců. Prodlužující se střední délka života, která bude způsobena především poklesem úmrtnosti ve vyšších věkových skupinách, povede k růstu průměrné doby pobírání důchodu a tím i k růstu nákladů na jednoho důchodce a celkových nákladů na důchody. Nízká porodnost naproti tomu povede k poklesu počtu zaměstnaných osob a tím i příjmů systému. Působení obou těchto faktorů způsobí v důchodovém systému rostoucí nerovnováhu a tím jeho dlouhodobou finanční neudržitelnost vyžadující provedení reformních kroků.

Reformou českého důchodového systému nedojde ke zvrácení demografických trendů, ale měla by přispět k tomu, aby penzijní systém byl při daném vývoji dlouhodobě finančně udržitelný.

Cílem této diplomové práce je analyzovat postavení penzijních fondů v ČR a s využitými poznatky sestavit portfolio pro zabezpečení na důchodový věk.

Analytická část je zaměřena na problematiku důchodového zabezpečení, charakteristiku penzijního připojištění a alternativních produktů pro zabezpečení na důchodový věk. V této části je také popsána konstrukce důchodového systému v České republice a podmínky nároku a postup výpočtu starobního důchodu.

Praktická část obsahuje podrobný popis důchodové reformy a analýzu současného penzijního systému v ČR. Dále je věnována pozornost popisu penzijních fondů a životního pojištění. V této části jsou také popsány prvky ohrožující současný penzijní systém, jako nepříznivý demografický vývoj a saldo důchodového účtu.

Poslední část diplomové práce obsahuje projekt sestavení portfolio finančních produktů pro zabezpečení na důchodový věk pro jednotlivé věkové kategorie. Základním prvkem tohoto portfolio je penzijní připojištění a investice do otevřeného podílového fondu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Na společnost lze nahlížet jako na určitý systém uspořádaný na základě více prvků. Mezi nimi významné a nezastupitelné místo patří sociální sféře a také odvozeně i sociální politice, která tuto sféru ovlivňuje.

Sociální politika je soustavné a cílevědomé úsilí jednotlivých sociálních subjektů o změnu nebo udržení a fungování sociálního systému. Sociální politika využívá systémy, instituce, normy a předpisy, pomocí kterých může realizovat a ovlivňovat vymezené cíle.

Sociální zabezpečení je hlavním nástrojem sociální politiky a je používáno k vyrovnání sociálních nerovností, na které se občan může předem pojistit formou odložení své současné spotřeby na krytí budoucí sociální situace.

Sociální pojištění se skládá z těchto systémů:

- důchodové pojištění a penzijní připojištění,
- nemocenské pojištění,
- příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. (Krebs et al., 2010, s. 175-176)

Sociální zabezpečení existuje ve třech formách tvořící celek:

- Sociální příjmy (dávky) – pojistné pro případ indispozice získat důchod z důvodu nemoci, ztráty zaměstnání nebo dosažení důchodového věku. Základním požadavkem je, aby rozdíly mezi těmito příjmy na jedné straně stimulovaly ekonomickou výkonnost a na druhé straně nevytvářely situace, které jsou označovány jako „past chudoby“ a „past nezaměstnanosti“.
- Sociální azyly – slouží pro zabezpečení v případě ztráty domova.
- Sociální služby – jedná se o poskytování informačních, poradenských a zprostředkovatelských služeb. (Arnoldová, 2007, s. 38)

1.1 Financování

Systém sociálního zabezpečení je financován z pojistného. Mezi poplatníky patří zaměstnanci, zaměstnavatelé, osoby samostatně výdělečně činné a zvláštní skupinou jsou osoby dobrovolně zúčastněné důchodového pojištění. Zahraniční zaměstnanci po dobu dobrovolné účasti na nemocenském pojištění povinni platit pojistné na nemocenské pojištění.

Výše pojistného se stanoví procentní sazbou z vyměřovacího základu zjištěného za rozhodné období.

Zaměstnavatel je povinen odvádět i pojistné, které je povinen platit zaměstnanec. Pojistné odvedené za zaměstnance srazí zaměstnavatel z jeho příjmů, které mu zúčtoval. Zaměstnavatel je povinen si sám vypočítat pojistné, které musí odvádět. (Krebs et al., 2010, s. 205-208)

Tab. 1 Sazby pojistného z vyměřovacího základu platné od 1. 1. 2012 v % (MPSV, 2012)

	Zaměstnanec	Zaměstnavatel	OSVČ
Důchodové pojištění	6,5	21,5	28
Nemocenské pojištění	0	2,3	2,3
Příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	0	1,2	1,2
Souhrn pojistného	6,5	25	31,5

Důchodové pojištění je součástí pojistného na sociální zabezpečení. Důchodový systém se skládá za dvou částí. První část je povinné důchodové pojištění, které zabezpečuje všechny ekonomicky aktivní osoby. Druhá část je tvořena penzijním připojištěním se státním příspěvkem, které je dobrovolné.

System nemocenského pojištění je určen pro výdělečně činné osoby, které jsou v případech tzv. krátkodobých sociálních událostí zabezpečeny dávkami nemocenského pojištění. Zaměstnanci jsou povinně účastni nemocenského pojištění, na rozdíl od osob samostatně výdělečně činných, jejichž nemocenské pojištění je dobrovolné.

2 DŮCHODOVÉ ZABEZPEČENÍ

System dŮchodovŮho zabezpeĎení je tŮmŮř ve vŮŮech vyspŮlŮyĝ zemŮch rozloŝen mezi ve- řejnŮy a soukromŮy sektor. Ve řejnŮy provozovatelem dŮchodovŮyĝ systemŮ bŮvŮa nejĝastŮji stŮt.

StŮtem provozovanŮy dŮchodovŮyĝ system znamenŮa, ŝe vlŮada je zodpovŮdnŮa za vŮybŮr p řŮ- spŮvkŮ a vŮyplatu dŮchodŮ. Obvykle bŮvŮajŮy vyplŮceny dva druhy penzŮi a to pauŝalnŮi dŮ- chod a penze odvozenŮe od vŮydŮlku. VyplacenŮi pauŝalnŮi penze znamenŮa, ŝe vŮŮichni dŮ- chodci majŮi nŮrok na tuto dŮvku, a to bez ohledu na vŮyŝi jejich vŮydŮlkŮ v dobŮ, kdy byli ekonomicky aktivnŮi. Na druhou stranu penze odvŮijejŮicŮi se od vŮydŮlku rozdŮlujŮy vŮyŝi dŮ- chodŮ v zŮvislosti na vŮyŝi mezd v dobŮ, kdy byli dŮchodci ekonomicky aktivnŮi.

V p řŮpadŮ soukromŮyĝ dŮchodovŮyĝ systemŮ je odpovŮdnost za vŮyplatu dŮvek na stranŮe privŮtnŮiho sektoru. V praxi se jednŮa o dva zŮkladnŮi organizaĝnŮi systemŮy. JednŮm z nich je situace, kdy zamŮstnavatelŮe organizujŮy penzijnŮi plŮny a druhŮyĝ je p řŮpad, kdy si obĝanŮe zaklŮadajŮy individuŮlnŮi penzijnŮi Ůĝty, kterŮe spravuje penzijnŮi fond. (BezdŮek, 2000)

2.1 DŮchodovŮe systemŮy podle druhu financovŮnŮi

Teoreticky lze rozlŮiŝit moŝnosti financovŮnŮi zŮkladnŮiho systemŮu dŮchodovŮho zabezpeĎení na pŮt zpŮsobŮ.

1. FinancovŮnŮi ze stŮtnŮiho rozpoĝtu

Toto financovŮnŮi je charakteristickŮe vŮyplatou prost ředkŮ ze stŮtnŮiho rozpoĝtu, p řŮiĝemŝ zdrojem financovŮnŮi jsou prost ředky z danŮ z p řŮj mŮ. V rŮmci tohoto systemŮu je uplatnŮena nejvŮyŝŮi sociŮlnŮi solidarita, protoŝe daŮovŮe zat Ůi ŝenŮi s rostoucŮimi p řŮj mŮy roste a Ůroveň dŮchodu v porovnŮnŮi s rostoucŮim vŮydŮlkem klesŮa.

2. P řŮspŮvky na dŮchodovŮe pojiŝtŮenŮi

P řŮspŮvky v tomto zpŮsobu jsou stanoveny procentem z dosahovanŮeho vŮydŮlku. Jejich vŮy- ŝe je urĝena tak, aby p řŮj mŮy z p řŮspŮvku byly dostateĝnŮe vysokŮe na pokrytŮi nŮkladŮ na dŮ- chody v urĝitŮem obdobŮi.

3. PrŮbŮŝnŮe financovŮnŮi (PAYG)

Tento zpŮsob financovŮnŮi je zaloŝen na mezigeneraĝnŮi solidaritŮe a redistribuci. Economic- ky aktivnŮi generace platŮy p řŮspŮvky na sociŮlnŮi zabezpeĎenŮi, ze kterŮyĝ se vyplŮcejŮy dŮcho- dy a dŮvky pro generaci souĝasnŮyĝ dŮchodcŮ. V p řŮpadŮ nedostatku finanĝnŮihyĝ prost řed-

ků na výplatu dávek je financován ze státního rozpočtu, protože se jedná o zákonné dávky, které jsou státem garantovány. Toto financování je v současné době nejrozšířenější způsob financování důchodového zabezpečení.

4. Průběžné financování s rezervním fondem

Jedná se o systém, kdy je z fondu při průběžném financování vytvářena rezerva na úrovni dlouhodobého investovaného kapitálu. V zásadě jde o klasický systém průběžného financování, který ale v minulosti dosahoval finančních přebytků, které jsou dále investovány na kapitálových trzích a přinášejí do systému dodatečný úrokový výnos. Takto získané zdroje jsou použity k financování dávek.

5. Fondové financování

V tomto systému si pojištěnci vytvářejí kapitálové rezervy, které jsou dále použity na financování jejich vlastních důchodů. Tento přístup nespoleská na mezigenerační solidaritu a výše penze jedince závisí na příspěvcích, které jedinec naspořil a dlouhodobé míře výnosu z aktiv penzijního fondu. (Krebs et al., 2010, s. 196-197)

Tab. 2 Srovnání průběžného financování a fondového financování důchodového systému (Bezděk, 2000)

	Výhody	Nevýhody
PAYG	• odolnost vůči cyklickým vývojem ekonomiky • stabilita systému • nižší náklady na zřízení • redistribuce	• citlivost na demografický vývoj • citlivost na rostoucí dobu dožití • závislost na vývoji domácí ekonomiky • riziko mezigenerační nespravedlnosti • vytlačování veřejných a soukromých investic • preference předčasného odchodu do důchodu
Fondové financování	• odolnost vůči demografii • možnost mezinárodní diverzifikace • pozitivní vliv na trh práce	• vysoké administrativní náklady • citlivost na rostoucí dobu dožití • zabezpečení nízkopříjmových skupin • fluktuace míry výnosnosti a neodhadnutelná inflace • kvalita institucionální prostředí

Dávkově definovaný systém PAYG, ale i příspěvkově definovaný fondový penzijní systém čelí různým druhům rizik, kdy oba systémy jsou odlišné ve své podstatě a proto mají odlišné výhody, nedostatky a makroekonomické dopady. Z toho důvodu lze za ideální penzijní systém považovat vícepilířové schéma, které se skládá ze státních ale i soukromých pilířů. Tímto spojením obou typů dochází k diverzifikaci rizik spjatých s jednotlivými penzijními systémy.

Způsob financování důchodového systému závisí především na tom, zda-li je tento systém provozován soukromým nebo veřejným sektorem. Všeobecně lze říci, že financování státního důchodového systému je uskutečňováno prostřednictvím průběžného financování PAYG a soukromý systém je financován z privátních fondů. (Bezděk, 2000)

2.2 Základní typy penzijních plánů

V závislosti na metodě financování systému důchodového zabezpečení a vztahu příspěvku a dávky, kterým se tento systém vyznačuje, lze definovat tři základní typy penzijních plánů.

a) Dávkově definovaný systém (DB – defined benefit)

Tento systém garantuje určitou výši důchodových dávek. Velikost dávky je závislá na kombinaci faktorů, a to především počtu let, které jedinec odváděl příspěvky do systému, výši příjmů za určité období a velikosti tzv. aktuálního parametru, které bývá stanoven zákonem. Tento systém umožňuje, aby si každý občan mohl spočítat výši své penze ještě před odchodem do důchodu.

b) Příspěvkově definovaný systémy (DC – defined contribution)

Příspěvkově definovaný systém neposkytuje účastníkům takovou míru jistoty ohledně výše jejich budoucích penzí jako předchozí systém. Velikost dávky, jejíž přesná výše není předem známá, je závislá na odvedených či v budoucnu předpokládaných příspěvcích, ale také na vývoji demografických a ekonomických parametrů včetně skutečné či v budoucnu předpokládané kapitálové výnosnosti. Pokud se tyto parametry vyvíjejí z hlediska penzijního plánu příznivě, může dojít ke zvýšení dávek, v opačném případě k jejich poklesu.

c) **Hypotetické příspěvkově definované systémy (NDC – national defined contribution)**

Jedná se o příspěvkově definované a průběžně financované schéma systému důchodového zabezpečení. Každý účastník má fiktivní účet, na který se mu připisují jím odvedené příspěvky a jejich zhodnocení v čase, které je závislé na hypotetické výnosnosti systému stanovené legislativou. Výše vyplacené důchodové dávky je přímo závislá na souhrnu úspor na účtu a nepřímo úměrná na průměrné střední délce života. (Krebs et al., 2010, s. 198-199)

V případě, že penzijní systémy kombinují příspěvkově definovaný a dávkově definovaný přístup, pak můžeme mluvit o hybridních penzijních systémech. V tomto systému je výše příspěvku účastníka určena jako v příspěvkově definovaném penzijním plánu, ale velikost doplňovacího příspěvku, který platí zaměstnavatel zaměstnanci je dopočtena podle dávkově definovaného penzijního plánu s cílem dosáhnout předepsanou výši dávky.

Také systém penzijního připojištění v České republice je podle zákona sice příspěvkově definovaný, ale dovoluje výjimku spočívající v tom, že v případě invalidní penze může být použit dávkově definovaný přístup.

Tab. 3 Srovnání základních typů penzijních plánů (Krebs et al., 2010, s. 197,198; Bezděk, 2000)

	Výhody	Nevýhody
Dávkově definovaný systém (DB)	• solidarita uvnitř generace • vyšší jistota ohledně výše dávky, pokud je systém udržitelný a imunní vůči politickým rizikům • možnost motivace k pozdějšímu odchodu do důchodu	• riziko demotivace setrvání na trhu práce • neschopnost automaticky reagovat na růst doby dožití
Příspěvkově definovaný systém (DC)	• netrestá delší setrvání na trhu práce • ve vyšším věku nejistota ohledně výše dávky klesá • automatická reakce na růst doby dožití	• riziko chudoby pro ohrožené skupiny • menší jistota velikosti dávky na počátku pracovní kariéry

3 DŮCHODOVÝ SYSTÉM V ČESKÉ REPUBLICE

Základním předpisem upravujícím nároky na důchody, způsob stanovení výše důchodů a podmínky pro jejich výplatu je Zákon č. 220/2011 Sb., kterým se mění Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Základní důchodové pojištění je založeno na těchto principech:

- sociální solidarita,
- průběžné financování,
- při splnění stanovených podmínek je systém povinný pro všechny ekonomicky aktivní osoby (možnosti dobrovolné účasti v systému),
- systém poskytuje náhradu příjmu v případě stáří (starobní důchod), invalidity (invalidní důchod) a úmrtí živitele (vdovský, vdovecký a sirotčí důchod),
- systém je dávkově definovaný - konstrukce výpočtu důchodů je dvousložková:
 - první složku tvoří základní výměra, která je jednotná (stejná) pro všechny druhy důchodů,
 - druhou složku tvoří procentní výměra, jejíž výše je rozdílná podle délky doby pojištění a výši příjmů dosažených v rozhodném období,
- výše důchodu je stanovená pevnou částkou nebo procenty,
- systém je jednotný (s určitou odchylkou pro osoby samostatně výdělečně činné, která se týká způsobu stanovení vyměřovacího základu pro pojistné na sociální zabezpečení),
- systém je dynamický (přihlédnutím k ekonomickému vývoji a indexování vyměřovacích základů). (MPSV, 2011b)

V rámci základního důchodového pojištění jsou zabezpečeny všechny případy dlouhodobého ohrožení následkem sociální situace, při které dochází ke ztrátě zdroje obživy a schopnosti si tento zdroj opatřit.

4 KONSTRUKCE DŮCHODOVÉHO SYSTÉMU

Ve vyspělých zemích světa jsou různé důchodové systémy, protože jednotlivé důchodové systémy vznikaly za jiných ekonomických, sociálních, kulturních, politických a historických okolností. Fungující důchodové systémy na světě se spoléhají na tři základní pilíře.

Český důchodový systém se v současné době skládá ze dvou částí a to z prvního a třetího pilíře. Základem tohoto systému je státem spravovaný a garantovaný pilíř povinného základního důchodového pojištění. Druhou rovinou je pak pilíř penzijního připojištění se státním příspěvkem s dobrovolnou účastí, který je spravován soukromými institucemi.

4.1 První pilíř

Prvním pilířem je povinné základní důchodové pojištění, které je definované dávkově a charakteristické průběžným financováním. Jedná se o univerzální systém, který zabezpečuje všechny ekonomicky aktivní osoby.

Průběžné financování (pay-as-you-go) je charakteristické tím, že příspěvky plynoucí od aktivních účastníků se okamžitě rozdělí a vyplatí oprávněným poživatelům dávek dle jejich okamžitých nároků. Jedná se o pouhé přerozdělení a není nutné vytvářet nějaký fond.

Průběžné financování spoléhá na solidaritu mezi generacemi. Dnešní aktivní účastníci systému financují současné penzisty s tím, že spoléhají na podobnou podporu od příští generace aktivních účastníků. Průběžné financování je proto velmi citlivé na demografický vývoj a vývoj produktivních schopností aktivní populace. (MPSV, 2011a)

Účast na pojištění vyplývá ze zákona a je povinná pro všechny osoby výdělečně činné na území České republiky. Pojištění jsou účastny především tyto osoby:

- zaměstnanci v pracovním poměru,
- osoby ve služebním poměru,
- zaměstnanci pracující na základě dohod o provedení práce a pracovní činnosti,
- členové zastupitelstev,
- soudci,
- poslanci a senátoři,
- a další. (ČESKO, 2010)

Důchodového pojištění jsou nadále účastny osoby samostatně výdělečně činné, pokud vykonávají samostatnou výdělečnou činnost na území České republiky a splňují stanovené podmínky a dále osoby dobrovolně účastny důchodového pojištění.

Podle zákona o důchodovém pojištění jsou osoby účastné tohoto pojištění zabezpečeni v životních situacích, jako je stáří, invalidita a úmrtí živitele. Tehdy mají plátcí pojistného nárok na vyplácení dávek důchodového zabezpečení.

System dávek zahrnuje jen obligatorní dávky, které jsou odvozeny z příjmů z výdělečné činnosti a jejichž výše je ovlivněna příspěvkem do fondu sociálního pojištění.

V důchodovém pojištění se vyskytují tyto dávky:

- starobní důchod,
- invalidní důchod,
- vdovský/vdovecký důchod,
- sirotčí důchod. (Durdisová et al., 2005, s. 98)

Všechny výše uvedené důchodové dávky se skládají ze dvou složek, a to:

- ze základní výměry (stanovené pevnou částkou stejnou pro všechny druhy důchodů bez ohledu na délku doby pojištění a výši výdělků) a
- z procentní výměry (odvozené od příjmů, ze kterých byly odváděny příspěvky).

4.1.1 Organizace důchodového systému

Ministerstvo práce a sociálních věcí vykonává jako ústřední orgán státní správy především legislativní působnost. Dále řídí a kontroluje výkon státní správy v důchodovém pojištění a plní úkoly vyplývající z mezinárodních smluv.

O nároku na důchod, jeho výši a výplatě rozhoduje Česká správa sociálního zabezpečení s výjimkou případů, kdy jsou příslušné k rozhodování orgány sociálního zabezpečení Ministerstvo obrany, vnitra a spravedlnosti (v případě příslušníků ozbrojených sil a sborů).

ČSSZ vede ve své evidenci veškeré doby pojištění, včetně dobrovolného pojištění a doby pojištění OSVČ a vyměřovací základy (příjmy z výdělečné činnosti). Zaměstnavatelé sdělují ČSSZ údaje o době pojištění, vyměřovacích základech a vyloučených dobách svých zaměstnanců pomocí evidenčních listů důchodového pojištění (ELDP), které za ně vedou.

Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ) je samostatnou rozpočtovou organizací podřízenou Ministerstvu práce a sociálních věcí. Je také odvolacím orgánem v případě roz-

hodnutí vydaných v prvním stupni okresní správou sociálního zabezpečení. (Příb a Voříšek, 1998, s. 275-277)

4.2 Druhý pilíř

Za druhý pilíř jsou podle terminologie Evropské unie považovány aktivity zaměstnavatelských subjektů poskytující starobní důchody. Tento systém může být variabilně financován a účast v něm může být povinná nebo dobrovolná a to jak ze strany zaměstnance, ale i zaměstnavatele.

Za druhý pilíř důchodového systému lze považovat také kapitálově (fondově) financovaný systém, kdy účast v něm je povinná a prostředky jsou spravovány soukromými subjekty. V současné době tento systém financování v České republice neexistuje, ale nově schválená důchodová reforma zavádí tento způsob financování od 1. 1. 2013. (Krebs et al., 2010, s. 210)

4.3 Třetí pilíř

Vedle povinného důchodového pojištění existuje dobrovolné kapitálově financované penzijní připojištění se státním příspěvkem. Penzijní připojištění se státním příspěvkem je možno považovat za třetí pilíř důchodového systému a je upraveno Zákonem č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem v platném znění. (MPSV, 2011a)

Za součástí třetího pilíře lze považovat i produkty komerčních pojišťoven, zejména životní pojištění.

5 STAROBNÍ DŮCHOD

Starobní důchod je základní dávkou důchodového pojištění a jeho účelem je finanční zabezpečení pojištěnce v době po dovršení stanoveného věku. Do starobního důchodu se promítá délka doby důchodového pojištění a výše výdělku dosahovaného v době trvání pojištění. (Durdisová et al., 2005, s. 99)

5.1 Obecné podmínky nároku na starobní důchod

Nárok na starobní důchod při dosažení důchodového věku vzniká pojištěnci při splnění těchto podmínek:

- Pojištěnec dosáhl doby pojištění nejméně 25 let a dosáhl alespoň věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod před rokem 2010 (postupný nárůst na 35 let a dosažení důchodového věku po roce 2018).
- V případě nesplnění výše uvedené podmínky má pojištěnec nárok na starobní důchod i tehdy, pokud dosáhl potřebného věku (vyššího než důchodového věku) a získal potřebnou minimální dobu pojištění. Tato potřebná kratší doba pojištění bude postupně prodloužena z 15 až na 20 let. (ČESKO, 2010)

Nárok na starobní důchod před dosažením důchodového věku vzniká pojištěnci při splnění těchto podmínek:

- pojištěnec dosáhl věku 60 let, pokud jeho důchodový věk činí nejméně 63 let nebo
- do dosažení důchodového věku mu ode dne, kdy se mu starobní důchod přiznává, chybí nejvýše 3 roky, v případě že jeho důchodový věk je nižší než 63 let.

S účinností od 30. 9. 2011 dochází ke zvyšování důchodového věku u pojištěnců narozených po roce 1977 a postupně se vyrovnává věk odchodu do důchodu u mužů a žen.

a) Důchodový věk u pojištěnců narozených před rokem 1936

Důchodový věk u mužů činí 60 let.

Důchodový věk u žen činí:

- 53 let, pokud vychovaly alespoň 5 dětí,
- 54 let, pokud vychovaly alespoň 3 nebo 4 děti,
- 55 let, pokud vychovaly alespoň 2 děti,
- 56 let, pokud vychovaly alespoň 1 dítě,

- 57 let. (ČSSZ, 2011b)

b) Důchodový věk u pojištěnců narozených v období let 1936 až 1977

Výpočet důchodového věku v této kategorii je složitější. Podrobný výpočet důchodového věku obsahuje Příloha I. (ČSSZ, 2011b)

c) Důchodový věk u pojištěnců narozených po roce 1977

Důchodový věk se stanoví tak, že se k věku 67 let přičte takový počet kalendářních měsíců, který odpovídá dvojnásobku rozdílu mezi rokem narození pojištěnce a rokem 1977. (ČSSZ, 2011b)

5.2 Výpočet a výplata starobního důchodu

Výpočet řádného starobního důchodu se skládá ze dvou složek. Těmito složkami jsou:

- Základní výměra - je stanovena vyhláškou, a to 9 % z průměrné mzdy a za rok 2012 činí základní výměra důchodu 2 270 Kč měsíčně. Od roku 2011 se tedy základní výměra zvýšila o 40 Kč z původních 2 230 Kč měsíčně.
- Procentní výměra - činí 0,9 % výpočtového základu za prvních 360 kalendářních dnů a 1,5 % výpočtového základu od 361. dne doby pojištění. Tato výměra nesmí být nižší než 770 Kč měsíčně. (ČSSZ, 2011b)

Procentní výměra předčasného starobního důchodu je snížena za každých započatých 90 kalendářních dnů ode dne, od kterého se důchod přiznává, do dne dosažení důchodového věku. Z toho vyplývá, že čím dříve občan do předčasného důchodu odejde, tím vyšší krácení důchodu bude. Od 1. 1. 2012 činí tato výměra:

- 0,9 % výpočtového základu za období prvních 360 dnů,
- 1,2 % výpočtového základu za období od 361. kalendářního dne do 720. kalendářního dne,
- 1,5 % výpočtového základu za období od 721. kalendářního dne. (ČSSZ, 2011b)

Výpočtový základ

Výpočtový základ se určí redukcí osobního vyměřovacího základu, což je měsíční průměr úhrnu ročních vyměřovacích základů pojištěnce za rozhodné období. Za roční vyměřovací základ pojištěnce se považuje úhrn výdělků za jednotlivý kalendářní rok rozhodného období vynásobený koeficientem nárůstu všeobecného vyměřovacího základu.

Vyměřovacím základem za dobu po 31. 12. 1995 je vyměřovací základ pro stanovení pojistného na sociální pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a za dobu před 1. 1. 1996 hrubý výdělek stanovený pro účely důchodového zabezpečení.

Z toho vyplývá, že všechny příjmy, ze kterých jedinec odvádí pojistné, uvedených výše, vstupují do výpočtu důchodu. V případě, že z příjmů není placeno toto pojistné, pak do výpočtu nevstupují. (Finance.cz, 2012b)

Tab. 4 Redukční částky pro výpočet důchodu v roce 2012 jsou stanoveny takto (ČSSZ, 2011a)

Redukční hranice	Výše zápočtu
do 11 061 Kč	100 %
nad 11 061 Kč do 29 159 Kč	28 %
nad 29 159 Kč do 100 548 Kč	16 %
nad 100 548 Kč	8 %

Redukční hranice se budou v příštích letech měnit v závislosti na výši průměrné mzdy stanovené vládním nařízením. Až do roku 2015 se budou každý rok měnit parametry pro výpočet důchodu. V následujících letech budou pozvolně jednotlivé výše zápočtu klesat a bude tedy i klesat výše starobního důchodu.

Rozhodné období

Rozhodné období začíná kalendářním rokem bezprostředně následujícím po roce, v němž pojištěnec dosáhl 18 let věku a končí kalendářním rokem bezprostředně předcházejícím roku přiznání důchodu. Po novele zákona o důchodovém pojištění není rozhodné období omezeno na 30 kalendářních dnů. (ČESKO, 2010)

Do rozhodného období se nezahrnují roky před rokem 1986. V případě, že je důchod přiznán v roce 2012, tak se hodnotí roky 1986 až 2011. Postupně se bude rozhodné období rozšiřovat.

Doba pojištění

Pro výpočet doby pojištění je nutné rozlišit dva pojmy a to dobu důchodového pojištění a náhradní dobu důchodového pojištění.

a) Doba důchodového pojištění - celková doba zaměstnanosti, po kterou byli žadatelé o důchod účastni v systému důchodového pojištění. Započítává se doba pojištění všech dnů, po které byli:

- zaměstnání včetně dovolených,
- na mateřských dovolených,
- nemocní,
- absolvovali učiliště, střední i vysoké školy (od 1. září 1. ročníku po datum závěrečného vysvědčení včetně mezilehlých prázdnin),
- absolvovali vojenskou prezenční službu. (Finance.cz, 2012b)

b) Náhradní dobu důchodového pojištění - doba, kdy jedinec neodvádí pojistné, přesto tato doba vstupuje do výpočtu důchodu a nároku na tento důchod. Aby byla doba pojištění uvedena jako náhradní doba pojištění, je potřeba, aby tato doba v souhrnu trvala alespoň jeden rok, a to i přerušovaně a současně byla vykonávána na území České republiky.

Náhradní doba důchodového pojištění vstupuje do nároku na tento důchod z určitého procenta nebo se započítává plně. Výkon vojenské služby, péče o dítě a péče o bezmocnou nebo závislou osobu se započítává plně. Na druhou stranu ostatní náhradní doby pojištění se započítávají z 80 %. (Finance.cz, 2012b)

Náhradní doby pojištění započítané ze 100 %

- vojenská služba v ozbrojených silách České republiky do roku 2004,
- osobní péče o dítě ve věku do 4 let,
- osobní péče o osobu bezmocnou nebo závislou.

Náhradní doby pojištění započítané 80% jsou tyto:

- soustavná příprava na budoucí povolání studiem na střední nebo vyšší odborné škole nebo vysoké škole v České republice, a to po dobu prvních šesti let tohoto studia po dosažení věku 18 let před rokem 2010,

- vedení v evidenci úřadu práce jako uchazeče o zaměstnání po dobu, po kterou jim náleží podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci,
- teoretická a praktická příprava pro zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost osob se zdravotním postižením,
- pobírání plného invalidního důchodu ve třetím stupni do dosažení věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod,
- pobírání dávek z nemocenského pojištění,
- dočasná pracovní neschopnost, která trvá po skončení výdělečné činnosti zakládající účast na nemocenském pojištění. (MPSV, 2011a)

6 PENZIJNI PŘIPOJIŠTĚNÍ

Základním předpisem, kterým je upraveno penzijní připojištění je Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem.

Penzijním připojištěním se podle výše uvedeného zákona rozumí shromažďování peněžních prostředků od účastníků penzijního připojištění a státu poskytnutých ve prospěch účastníků, nakládání s těmito prostředky a vyplácení dávek penzijního připojištění.

Účastníkem penzijního připojištění se může podle zákona stát každá fyzická osoba starší 18ti let s trvalým pobytem na území České republiky, která uzavře s penzijním fondem písemnou smlouvu o penzijním připojištění. Podmínkou účasti na penzijním připojištění není účast na důchodovém pojištění. (Zákon č. 42/1994 Sb.)

Penzijní připojištění je založeno především na těchto skutečnostech:

- dobrovolnost – jedná se o dobrovolné rozhodnutí občana účastnit se tohoto připojištění,
- individuální rozhodování – každý účastník penzijního připojištění si sám vybírá penzijní fond a rozhoduje se o rozsahu penzijního připojištění,
- variabilnost – možnost změnit penzijní fond a vlastní peněžní prostředky převést na jiný fond,
- dlouhodobost – penzijní připojištění se vyznačuje dlouhodobým uložením peněžních prostředků účastníků do penzijního fondu a jejich zhodnocením po určité době,
- bezpečnost – státní dozor nad hospodařením a činností penzijních fondů, ale na druhou stranu stát neručí za závazky jednotlivých penzijních fondů,
- finanční podpora státu – podpora prostřednictvím státních příspěvků. (Příb a Voříšek, 1998, s. 296, 297)

6.1 Penzijní fondy

Penzijní fond je samostatnou právnickou osobou se sídlem na území České republiky. Zvláštní úprava týkající se vzniku, zániku a hospodaření penzijního fondu odlišuje tento subjekt od ostatních akciových společností především v těchto oblastech:

- penzijní fond má jednoznačně vymezený předmět činnosti a tato činnost je jeho výlučnou činností,
- vznik penzijního fondu je vázán na povolení udělené Českou národní bankou,
- zákon vymezuje jednoznačný způsob nakládání s prostředky penzijního fondu,
- penzijní fond je povinen uzavřít smlouvu s bankou o výkonu funkce deponitáře,
- činnost penzijního fondu je podrobena státnímu doзору. (Příb a Voříšek, 1998, s. 298)

V současné době jsou všechny penzijní fondy působící na trhu s penzijním připojištěním se státním příspěvkem soustředěny v Asociaci penzijních fondů České republiky (APF ČR). Jedná se o dobrovolné zájmové sdružení, které má především za úkol koordinovat, zastupovat, hájit a prosazovat společné zájmy svých členů, propagovat myšlenku penzijního připojištění a připomínkovat legislativní návrhy týkající se penzijního připojištění. (Šulc, 2004, s. 23)

6.2 Příspěvky na penzijní připojištění

Všechny prostředky, které účastník posílá na penzijní připojištění, jsou připisovány na individuální účet, na kterém se po celou dobu přispívání společně akumulují s výnosy z hospodaření penzijního fondu.

Finanční prostředky na výplatu dávek penzijního připojištění mohou pocházet ze dvou složek. Jedná se o příspěvky:

- účastníka,
- třetích osob - zaměstnavatel účastníka, rodiče, příbuzní a další.

Výše příspěvku účastníka na penzijní připojištění se stanovuje za kalendářní měsíc a jeho výše musí být minimálně taková, aby zakládala nárok na státní příspěvek, který je v současné době 100 Kč měsíčně. Účastník nemůže platit příspěvek současně na penzijní připojištění u více penzijních fondů. (Finance.cz, 2012a)

Účastník má právo změnit výši svého příspěvku dle aktuální finanční situace. Tuto změnu je předem třeba písemně oznámit penzijnímu fondu. V penzijním plánu může být stanovena lhůta pro tuto změnu, která však nesmí být delší než tři kalendářní měsíce ode dne doručení oznámení o změně výše příspěvku.

Účastník má možnost příspěvek na penzijní připojištění:

- snížit,
- zvýšit,
- požádat o odklad jeho placení - doba odkladu placení příspěvků, za kterou účastník příspěvky doplatil, se započítává do pojištěné doby,
- požádat o přerušování jeho placení - doba přerušování se do pojištěné doby nezapočítává. (Finance.cz, 2012a)

Účastníci musí být každoročně penzijním fondem písemně informováni o výši všech prostředků, které penzijní fond eviduje v jejich prospěch včetně údaje o výši připsaného procenta zhodnocení prostředků účastníka. Dále jsou povinny penzijní fondy poskytnout informace o hospodaření penzijního fondu včetně přehledu o uložení a umístění prostředků penzijního fondu a jejich výši a počtu jeho účastníků. (Finance.cz, 2012a)

Ze státního rozpočtu se poskytují ve prospěch účastníků penzijního připojištění státní příspěvky, které jsou připisovány na konto účastníka automaticky za každý řádně a včas zaplacený měsíční příspěvek. Velikost státního příspěvku za kalendářní měsíc a jeho závislost na výši příspěvku účastníka je zobrazena v níže uvedené tabulce.

Tab. 5 Státní příspěvky na penzijní připojištění pro rok 2012 (Finance.cz, 2012a)

Měsíční platba	Státní příspěvek
100 - 199	50 Kč + 40 % z částky nad 100 Kč
200 - 299	90 Kč + 30 % z částky nad 200 Kč
300 - 399	120 Kč + 20 % z částky nad 300 Kč
400 - 499	140 Kč + 10 % z částky nad 400 Kč
500 a více	150 Kč

Z tabulky vyplývá, že maximální státní příspěvek klient obdrží v případě, že jeho příspěvek činí 500 Kč měsíčně. Je také patrné, že minimální měsíční příspěvek účastníka je 100 Kč, horní hranice není stanovena.

Peníze, které jsou vloženy účastníkem na účet u penzijního fondu, jsou fondem dále investovány. Příspěvky účastníky jsou tedy dále zhodnoceny o podíl na zisku penzijního fondu.

6.3 Daňové zvýhodnění

Podmínky pro uplatnění nezdánitelné částky základu daně u penzijního připojištění upravuje Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Od základu daně ve zdaňovacím období lze odečíst platbu příspěvků poplatníkem na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem.

Nárok na daňovou úlevu získává ten účastník, který zaplatí za zdaňovací období (kalendářní rok) více než 6000 Kč. Maximální výše ročního daňového odpočtu je 12 000 Kč. (Zákon č. 586/1992 Sb.)

Tab. 6 Nezdánitelné částky základu daně (Zákon č. 586/1992 Sb.)

Měsíční příspěvek účastníka	Roční souhrn příspěvků účastníka	Snížení daňového základu
500 Kč	6 000 Kč	0 Kč
750 Kč	9 000 Kč	3 000 Kč
1 000 Kč	12 000 Kč	6 000 Kč
1 500 Kč	18 000 Kč	12 000 Kč

V případě, že chce účastník uplatnit co nejvyšší odpočet, musí měsíčně přispívat 1 500 Kč. Přispívá-li nad tuto hranici, jeho odpočet se nemění a je stále 12 000 Kč.

Zaměstnavatel může přispívat zaměstnancům ročně částkou až 24 000 Kč a tento příspěvek je pro zaměstnance osvobozen od daně z příjmu a od placení pojistného na sociální a zdravotní pojištění ze strany zaměstnavatele.

Pokud zaměstnavatel přispívá zaměstnavateli částkou vyšší než 24 000 Kč, tyto příspěvky přesahují povolený limit, a již nejsou pro zaměstnance osvobozeny od daně z příjmu a pro zaměstnavatele nejsou daňovým nákladem. (Penzijní připojištění, 2011)

6.4 Dávky penzijního připojištění

Zákon o penzijním připojištění stanovuje okruh dávek, které lze z penzijního připojištění poskytovat. Konkrétní podmínky nároku na dávky z penzijního připojištění jsou stanoveny v penzijních plánech.

Podle zákona se z penzijního připojištění poskytují tyto dávky:

- **Penze** – pravidelná výplata peněžní částky po stanovenou dobu a v případě pozůstalostní penze se jedná o výplatu po stanovenou dobu.

Z penzijního připojištění jsou poskytovány tyto dávky – penze:

- *Starobní* – jedná se o základní dávku penzijního připojištění. Účastník má nárok na starobní penzi v den, v němž dosáhl 60 let, splnil-li podmínku placení příspěvku po dobu 60 kalendářních měsíců a nepobírá invalidní penzi. Maximální možná pojištěná doba není zákonem stanovena a dávky vyplácí penzijní fond ve lhůtách dohodnutých dle penzijního plánu a po dohodě s účastníkem. Výši starobní penze určuje celkový objem naspořených příspěvků, které pocházejí od účastníka, třetí osoby (např. zaměstnavatele), ze státních příspěvků a z výnosů penzijního fondu.
- *Invalidní* - podmínkou nároku na tuto penzi není dosažení určitého věku, ale přiznání plného invalidního důchodu ze správy důchodového pojištění. Nárok účastníka na invalidní penzi vzniká účastníkovi tehdy, pokud byla tato penze sjednána ve smlouvě a pokud platil příspěvky před přiznáním plného invalidního důchodu po dobu nejméně 36 kalendářních měsíců a zároveň dosud nepobírá starobní penzi. Ze zákona není sjednání invalidní penze povinné.
- *Výsluhová* - nárok na tuto penzi vzniká účastníkovi tehdy, pokud platil příspěvky po dobu 180 kalendářních měsíců a do doby vzniku nároku na starobní penzi zbývá doba delší než 1 rok. Výsluhová penze představuje maximálně 50 % naspořených příspěvků a ze zákona není sjednání výsluhové penze povinné.
- *Pozůstalostní* – nárok na tuto penzi vzniká oprávněným osobám určeným ve smlouvě v případě úmrtí účastníka. Je nutné, aby účastník platil příspěvky minimálně 3 - 5 let a dosud nepobíral starobní ani invalidní penzi. Ze zákona není sjednání pozůstalostní penze také povinné. (Srovnávač.cz, 2012a)
- **Jednorázové vyrovnání** – tuto dávku obdrží účastník, pokud splnil podmínky pro čerpání penze a platil příspěvky minimálně po dobu 3 let (v případě vypořádání nároku na invalidní a pozůstalostní penzi) nebo 5 let (v případě starobní penze). Částka, kterou připojištěný obdrží, se skládá z příspěvků zaplacených účastníkem, státních příspěvků, příspěvků zaměstnavatele a podílu na výnosech z hospodaření fondu.

Odbytné – o tuto dávku může účastník požádat, pokud ukončí penzijní připojištění, které trvalo nejméně 12 měsíců dohodou či výpovědí a zároveň nepřevádí naspořené pro-

středky do jiného penzijního fondu. Výše odbytného odpovídá výši příspěvků účastníka zhodnocených o výnosy z hospodaření penzijního fondu. Částky státního příspěvku vrací penzijní fond zpět ministerstvu. (Šulc, 2004, s. 42-44)

6.5 Výplata prostředků

Účastník pojištění má možnost se při řádném ukončení smlouvy o penzijním připojištění zvolit způsob výplaty naspořených prostředků. V případě, že penzijní připojištění bude ukončeno jednorázovým vyrovnáním, obdrží účastník všechny naspořené prostředky po uplynutí výpovědní lhůty.

Pokud by došlo k předčasnému ukončení penzijního připojištění, tj. před splněním zákonně daných podmínek, tak budou prostředky vyplaceny tzv. odbytným. V tomto případě obdrží účastník penzijního připojištění naspořené prostředky, příspěvky třetích osob a jejich zhodnocení. Státní příspěvky budou vráceny Ministerstvu financí. (Srovnávač.cz, 2012b)

Obr. 1 Tok prostředků v penzijním připojištění (Penzijní připojištění 24, 2011)

Zmrazení, konzervace smlouvy

V případě zmrazení smlouvy dochází k přerušení smlouvy. Účastník může požádat o zmrazení smlouvy po zaúčtování minimálně 36 kalendářních splátek. Délka trvání konzervace není omezena, ale některé penzijní fondy možnost zakonzervování neposkytují.

Příspěvky evidované na zakonzervované smlouvě se v průběhu trvání zmrazení zhodnocují a účastník po zakonzervování původní smlouvy může uzavřít smlouvu novou u jiného penzijního fondu. Na tuto smlouvu účastník pobírá státní příspěvky a může mu na ni přispívat zaměstnavatel. Účastník může v budoucnu svou aktivní smlouvu u jiného penzijního fondu zrušit a vrátit se k původní zakonzervované smlouvě formou písemné žádosti o zrušení ale nemůže novou smlouvu zrušit převodem na zakonzervovanou smlouvu. (Srovnávač.cz, 2012b)

Reinvestice na novou smlouvu

Reinvestice znamená převedení alespoň části prostředků z původní ukončené smlouvy na novou smlouvu ve stávajícím penzijním fondu. Výhody reinvestice spočívají ve zrychlení výplaty naspořených prostředků. Jedná se o ukončení smlouvy bez výpovědní lhůty a nastavení splatnosti naspořených prostředků na nejbližší termín od ukončení smlouvy.

7 ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

Životní pojištění zahrnuje krytí rizik ohrožující životy lidí. Toto pojištění kryje především dvě základní rizika a to riziko úmrtí a riziko dožití. V rámci životního pojištění se uplatňují výplaty pojistných plnění v případě pojistných událostí, které se dotýkají života pojištěných osob nebo jiných osob.

V současné době je životní pojištění jedním z nástrojů kryjící potřeby lidí ve stáří. Je považováno za spořicí a investiční instrument, protože lze v rámci tohoto pojištění vytvářet specifickým způsobem úspory.

Životní pojištění lze rozdělit podle způsobu tvorby rezerv na dvě složky:

- Rizikové pojistné – není jisté, zda-li pojistná událost nastane a tím dojde k výplatě pojistného plnění.
- Rezervotvorné pojistné – dochází k tvorbě rezervy na výplatu sjednaných pojistných plnění v budoucnu. (Kameníková, Polách a Král, 2008, s. 130,133)

7.1 Kapitálové životní pojištění

Kapitálové životní pojištění je považováno za smíšené životní pojištění. Tento produkt garantuje pojištěnému výplatu určité částky nebo důchodu po skončení pojistné doby nebo vyplacení této částky během pojistné doby při úmrtí pojištěného. Kapitálového životního pojištění tedy zahrnuje pojištění pro případ smrti nebo dožití.

Pojišťovna nabízí garantované zhodnocení finančních prostředků, tzv. technickou úrokovou míru, která v současné době činí 2,4 %. (Vyhláška č. 458/2006 Sb.)

Princip životního pojištění je ten, že ze zaplaceného pojistného jsou odečteny náklady na krytí pojistné ochrany a poplatky a zbývající část pojistného slouží k tvorbě rezervy pojištění. V případě, že dojde k úmrtí klienta, pojišťovna vyplatí obmyšlené osobě sjednanou pojistnou částku a na druhou stranu v případě dožití bude pojištěnému vyplacena sjednaná pojistná částka včetně podílů na výnosech.

Výhodou kapitálového životního pojištění je především garantovaná pojistná částka pro případ smrti nebo dožití a minimální zhodnocení finančních prostředků. Další výhodou je daňová uznatelnost zaplaceného pojistného při splnění podmínek daných zákonem. Za hlavní nevýhody lze považovat to, že nelze libovolně měnit nastavení pojištění a nelze aktivně ovlivňovat tvorbu kapitálové hodnoty pojištění. (MPSV, 2011a; Finance.cz, 2011c)

7.2 Investiční životní pojištění

Investiční životní pojištění zahrnuje pojištění pro případ smrti s investováním pojistného do podílových fondů. Na rozdíl od kapitálového životního pojištění, v jehož případě se pojišťovna při podpisu smlouvy zavazuje vyplatit konkrétní částku při dožití se konce pojištění, u investičního životního pojištění tomu tak není, protože žádná taková garance neexistuje. Zhodnocení prostředků je závislé na zvolené investiční strategii, kterou si volí sám pojistník. (Česká asociace pojišťoven, 2010a)

Za zaplacené pojistné jsou nakoupeny podílové jednotky, které pojišťovna vloží na individuální účet klienta. Pojišťovna si strhává náklady na krytí pojistné ochrany a poplatky. V případě úmrtí klienta je dle individuálních podmínek pojišťoven vyplacena pojistná částka nebo aktuální hodnota individuálního účtu popřípadě obojí. V případě dožití je vyplacena vždy aktuální hodnota podílových jednotek na individuálním účtu. (Kameníková, Polách a Král, 2008, s. 136,137)

Mezi hlavní výhody lze zařadit možnost měnit nastavení pojištění a rozsah pojistné ochrany, volba investiční strategie i během trvání pojištění a také možnost vkládat a čerpat finanční prostředky v průběhu trvání pojištění. Další výhodou investičního životního pojištění je zpravidla vyšší zhodnocení finančních prostředků, které ale na druhou stranu nebývá garantováno. Dále pojišťovna také negarantuje výši částky při dožití. Nevýhodou investičního životního pojištění, která je často zmiňována, jsou vysoké poplatky s ním spojené. (Česká asociace pojišťoven, 2010a)

7.3 Důchodové životní pojištění

Jedná se o jednu z forem kapitálového životního pojištění. Po dosažení stanovené věkové hranice je oprávněné osobě vyplácena naspořená částka, a to buď ve formě pravidelného důchodu, nebo jednorázové vyplacení naspořené částky. Stejně jako u kapitálového životního pojištění je výše pojistné částky garantována technickou úrokovou mírou.

Klient si stanovuje délku trvání pojištění a výši pojistné částky, přičemž konec pojištění bývá stanoven zpravidla dosažením věkové hranice 50 - 70 let. Důchodové životní pojištění zahrnuje protiinflační program, který zaručuje ochranu nastřádaných peněz, protože o míru inflace se zvyšuje výše pojistného i pojistné částky.

Výhodou tohoto pojištění je garantovaná výplata sjednané pojistné částky a garance minimálního zhodnocení finančních prostředků. Důchodové životní pojištění lze také rozšířit

různými způsoby připojištění. Mezi nevýhody lze zařadit fakt, že klient nemůže libovolně měnit nastavení pojištění a nelze aktivně ovlivňovat tvorbu kapitálové hodnoty pojištění. (Finance.cz, 2011c)

7.4 Univerzální (flexibilní) životní pojištění

Univerzální neboli flexibilní životní pojištění zahrnuje pojištění pro případ smrti a tvorbu kapitálové hodnoty pojištění s minimálním garantovaným zhodnocením. Jedná se o modifikaci kapitálového životního pojištění. U tohoto životního pojištění má klient možnost kdykoli změnit poměr finančních prostředků mezi pojistnou ochranou a zhodnocením finančních prostředků v závislosti na volbě výše pojistné částky a výše pojistného. Pojistník není dále vázán platit v pravidelných intervalech předem stanovenou výši pojistného, ale může pojistné odvádět tak, jak si sám určí.

Z pojistného, které zaplatí klient, jsou odečteny náklady na krytí pojistné ochrany a poplatky. Zbývající část pojistného je použita na tvorbu kapitálové hodnoty pojištění. Čerpání peněžních prostředků může být formou výběru části vkladu, výplatou důchodu nebo poskytnutím půjčky. (Ducháčková, 2005, s. 102,103)

Mezi hlavní výhody flexibilního životního pojištění patří garance pojistné částky pro případ smrti a stanovení minimálního zhodnocení finančních prostředků. Jak už název vypovídá, pojistník může kdykoli měnit nastavení pojištění a rozsah pojistné ochrany. Na druhou stranu má tento druh životního pojištění i své nevýhody, mezi které patří nemožnost aktivně ovlivňovat tvorbu kapitálové hodnoty pojištění a není garantována výše vyplácené částky při dožití. (Česká asociace pojišťoven, 2010b)

Tab. 7 Vlastnosti jednotlivých druhů pojištění (Česká asociace pojišťoven, 2010b)

Vlastnosti	Druhy životního pojištění			
	Kapitálové	Investiční	Důchodové	Univerzální (flexibilní)
Krytí rizika smrti	✓	✓		✓
Tvorba kapitálové hodnoty	✓	✓	✓	✓
Aktivní ovlivňování výnosu		✓		
Garantované zhodnocení	✓		✓	✓
Flexibilita		✓		✓
Daňová uznatelnost	✓	✓	✓	✓

7.5 Daňové zvýhodnění

U všech výše uvedených druhů životního pojištění lze uplatnit daňové zvýhodnění. Tuto problematiku upravuje Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o daních z příjmů umožňuje poplatníkovi odečíst ze základu daně z příjmů příspěvek na životní pojištění. Bez ohledu na počet smluv maximální odečitatelná částka činí jak pro zaměstnance, tak i pro osoby samostatně výdělečně činné 12 000 Kč ročně.

Pro uplatnění daňového odpočtu je třeba splnit následující podmínky:

- doba trvání pojištění je minimálně 5 let,
- doba trvání pojištění je minimálně do roku, ve kterém dosáhne pojištěný 60 let,
- pojistník je shodný s pojištěným,
- sjednáno riziko pro případ smrti a dožití. (Zákon č. 586/1992 Sb.)

8 ALTERNATIVNÍ NÁSTROJE PRO ZABEZPEČENÍ NA DŮCHODOVÝ VĚK

Státní systém penzijního zabezpečení zajišťuje základní pojištění na důchodový věk. Vedle státního důchodového systému je možno využít služeb penzijních fondů nebo si založit životní pojištění. Ale na trhu existují i další produkty, které slouží jako doplňkový způsob spoření na stáří. Jedná se o celou řadu bankovních produktů, jako jsou například termínované vklady a spořicí účty. Lze využít i produktů kapitálového trhu, jako státních spořicích dluhopisů, akcií nebo podílových listů.

8.1 Bankovní spořicí produkty

Z bankovních spořicích produktů jsou v současné době nejvíce využívány termínované vklady a spořicí účty. Úrokové sazby jsou u těchto produktů vyšší než-li je tomu u běžných bankovních účtů a tyto vklady jsou ze zákona pojištěny. Termínované vklady a spořicí účty založené v bankách a záložnách jsou pojištěny do výše 100 %, maximálně však 100 000 EUR.

Termínovaný vklad je jednorázovým vkladem na bankovní účet, na kterém se klientovi peníze po stanovenou dobu úročí. Vkladový účet může být úročen fixní nebo variabilní úrokovou sazbou. Pevná sazba je stejná po celou dobu trvání vkladu, na druhou stranu pohyblivá sazba se mění v závislosti na vývoji úrokových sazeb na mezibankovním trhu. Na termínované vklady nelze ukládat libovolné částky, ale banky vyžadují určitý minimální vklad. U termínovaných vkladů platí pravidlo, že čím delší je doba fixace finančních prostředků tím vyšší je úroková sazba, kterou banka nabízí. (SYROVÝ, Petr a Martin NOVOTNÝ, 2005, s. 45,46)

Hlavní výhodou termínovaného vkladu je, že většina bank nabízí bezplatné zřízení a vedením termínovaného účtu. Na druhou stranu nevýhodou termínovaných vkladů je fakt, že za předčasný výběr peněz z účtu si banky účtují sankční poplatky nebo tyto peníze nelze předčasně vybrat vůbec. Další nevýhodou je povinnost vložit minimální částku při uzavření smlouvy. (Finance.cz, 2011b)

Dalším bankovním spořicím produktem je spořicí účet. Jedná se o jednu z nejběžnějších forem spoření současné doby a zároveň také o nejrychlejší a nejpohodlnější formu spoření. Spořicí účty jsou určeny k jednorázovému vkladu nebo k postupnému spoření. Spořicí účet může být založen s výpovědní lhůtou nebo bez výpovědní lhůty a výše úrokové sazby zá-

visí na délce výpovědní lhůty a výši zůstatku. (SYROVÝ, Petr a Martin NOVOTNÝ, 2005, s. 45,46)

Mezi hlavní výhody spořicího účtu lze zařadit fakt, že má klient možnost využití automatických převodů z/na běžný účet a založení, vedení a výpisy z účtu jsou zdarma. Dále některé z bank nepoužívají žádnou výpovědní lhůtu a nabízejí spořicí účty bez nutnosti nebo jen s velice nízkým minimálním vkladem. V současné době řada bank nabízí možnost přístupu na spořicí účet pomocí elektronického bankovníctví. Na druhou stranu je u některých bank nutnost založení běžného účtu. (Finance.cz, 2011a)

8.2 Stavební spoření

Stavební spoření je primárně určeno ke krytí potřeb spojených s bydlením. Jedná se ale také o výhodný spořicí produkt se státní podporou.

Zájemce o stavební spoření uzavře se stavební spořitelnou smlouvu, ve které se zavazuje pravidelně ukládat dohodnutou částku. Důležitým pojmem je cílová částka, která představuje celkovou částku, kterou bude mít účastník při splnění podmínek spořitelny k dispozici k řešení bytových potřeb. V případě, že chce klient využít tento produkt ke spoření, představuje cílová částka součet vkladů, státní podpory a úroků. Velmi důležité je stanovení výše cílové částky, protože od této částky je procentem stanoven poplatek za uzavření smlouvy.

Hlavní výhodou stavebního spoření jako spořicího produktu je připisovaná státní podpora, která činí 10 % z uspořené částky v příslušném kalendářním roce, maximálně však z částky 20 000 Kč. Z toho vyplývá, že roční podpora je maximálně 2 000 Kč. Naopak nevýhodou je, že má klient nárok na vyplacení podpory až po 6 letech spoření. V případě že účastník vypoví smlouvu do šesti let, přichází o zálohy státní podpory připsané na účtu stavebního spoření. Spořitelna může také požadovat sankci za předčasné zrušení smlouvy. (SYROVÝ, Petr a Martin NOVOTNÝ, 2005, s. 71-74)

V současné době pracuje Ministerstvo financí na návrhu zapojení stavebního spoření do důchodového systému. Účastníci stavebního spoření by měli možnost po šesti letech přesunout celou naspořenou částku včetně státní podpory na účet penzijního připojištění. Tento návrh je výhodný zejména pro ty občany, kteří se nacházejí krátce před důchodem, mají bytovou situaci vyřešenou a chystají se vyinkasovat stavební spoření.

8.3 Investování na kapitálovém trhu

Investice znamená, že odložíme současnou spotřebu na úkor budoucích výnosů. Základními faktory, které ovlivňují každou investiční příležitost, jsou výnos, riziko a likvidita. Čím vyššího výnosu chce investor dosáhnout, tím vyšší riziko musí podstoupit a tím také klesá likvidita aktiva. Dosažení optimální investiční strategie je založeno zejména na vhodné diverzifikaci, tedy rozložení portfolia mezi nejrůznější typy aktiv.

V případě, že investor nedisponuje velkou částkou peněz nebo nemá žádné zkušenosti, má možnost využít kolektivního investování. Kolektivní investování je upraveno Zákonem č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování v platném znění. Kolektivním investováním se podle tohoto zákona rozumí podnikání, jehož předmětem je shromažďování peněžních prostředků od veřejnosti upisováním akcií investičního fondu nebo podílových listů podílového fondu, investování na principu rozložení rizika a další obhospodařování tohoto majetku. Investor by měl zvážit, zda-li investuje do otevřeného nebo uzavřeného podílového fondu a jakou investiční strategii zvolí. Důležitý faktor hraje také investiční horizont, od kterého se odvíjí výnosnost podílového fondu. (Zákon č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování)

Výhodou kolektivního investování je menší riziko než u přímého obchodování na kapitálových trzích, ale na druhou stranu i nižší výnosnost. Další nevýhodou jsou vysoké poplatky za zprostředkování nákupu a prodeje podílových listů ale i za správu fondu.

Nový spořicíím produktem, který se objevil na trhu, jsou spořicí státní dluhopisy určené pro občany. Ministerstvo financí emitovalo ke konci roku 2011 spořicí státní dluhopisy v objemu 10 miliard Kč. Během této emise byly vydány tři typy dluhopisů: jednoletý diskontovaný, pětiletý kupónový a pětiletý reinvestiční. Nominální hodnota jednoho dluhopisu je jedna koruna, avšak minimální objem jedné objednávky byl 1000 Kč. (Ministerstvo financí ČR, 2011)

Tento druh spořicího produktu je velmi bezpečný, protože riziko nesplácení v nejbližších letech je zanedbatelné. Na druhou stranu výnosnost je přibližně stejná jako u bankovních spořicíích produktů.

V roce 2012 plánuje Ministerstvo financí další emisi státních spořicíích dluhopisů. Měly by být nabídnuty stejné typy dluhopisů jako při minulé emisi, ale také nový typ dluhopisu, jehož úrokový výnos budou stanoven podle míry inflace zveřejňované ČSÚ.

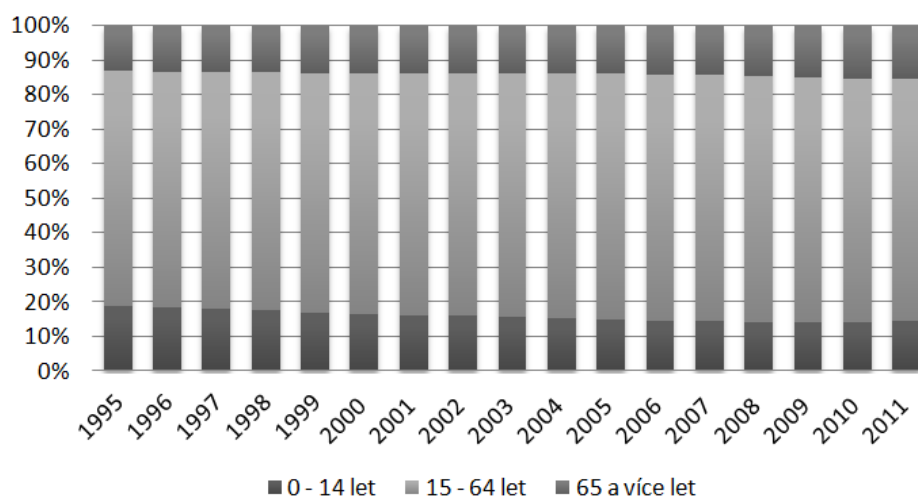
II. PRAKTICKÁ ČÁST

9 DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

Současný demografický vývoj se vyznačuje prodlužující se délkou života a zvyšováním podílu staších osob na celkové populaci. To znamená, že dochází k nárůstu počtu důchodců při současném poklesu počtu ekonomicky aktivních lidí. Změny ve struktuře obyvatelstva vedou v mnoha zemích, včetně České republiky, k neudržitelnosti stávajících důchodových systémů a nutnosti jejich reforem.

9.1 Stárnutí populace

Populační stárnutí je z dlouhodobého hlediska nezvratný trend vývoje věkové struktury. Důsledky stárnutí obyvatelstva se týkají nejrůznější sfér ekonomického a sociálního vývoje. Nejvýznamnější dopady to má především na ty oblasti, které jsou přímo závislé na měnícím se věkovém složení obyvatelstva. Jedná se především o fungování a financování systému důchodového zabezpečení, sociální a zdravotní péče. (KALIBOVÁ, Květa, Zdeněk PAVLÍK a Alena VODÁKOVÁ, 2009, s. 98)

Obr. 2 Věková struktura obyvatelstva České republiky (vlastní zpracování podle ČSÚ)

Z výše u vedeného grafu vyplývá, že v České republice klesá počet dětí do 15 let a naopak roste podíl obyvatel nad 65 let věku. V roce 2011 představuje podíl osob nad 65 let věku zhruba 15,6 % na celkovém počtu obyvatel. Je zřejmé, že česká společnost stárne a přibývá seniorů.

Stárnutím obyvatel je ohrožen především penzijní systém založený na průběžném financování. Poměr mezi příspěvateli do tohoto systému, kterých ubývá a příjemci, jichž bude díky generačním změnám a prodlužující se době dožití stále přibývat, se negativně vyvíjí.

Tab. 8 Počet důchodců a poplatníků pojistného k 31. 12. daného roku (ČSSZ, 2012)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Počet důchodců celkem	2 683 784	2 719 161	2 754 011	2 790 391	2 819 093	2 873 004
Počet starobních důchodců	1 995 350	2 028 865	2 066 005	2 108 368	2 260 032	2 340 147
Počet poplatníků pojistného	4 848 236	4 880 187	4 978 920	4 905 021	5 011 797	5 039 978
Počet poplatníků na 1 důchodce	1,81	1,79	1,81	1,76	1,78	1,75
Počet poplatníků na 1 starobního důchodce	2,43	2,41	2,41	2,33	2,22	2,15

Evidenci osob pobírající důchod vede Česká správa sociálního zabezpečení. Ta ke konci roku 2011 evidovala celkem 2 873 004 důchodců pobírajících starobní, invalidní a pozůstalostní penzi. Meziroční nárůst 53 911 osob pobírající důchod představuje téměř 2% zvýšení. Nárůst byl zaznamenán především u starobních důchodů v důsledku toho, že osobě pobírající invalidní důchod, která dosáhne 65 let věku, se podle zákona o důchodovém pojištění vyplácený invalidní důchod automaticky transformuje na starobní důchod.

Česká správa sociálního zabezpečení evidovala ke konci roku 2011 celkem 5 039 978 poplatníků pojistného na důchodové pojištění, zatímco ve stejném období roku 2010 to bylo 5 011 797. Na jednoho důchodce tak v roce 2011 přispívalo 1,75 poplatníků a při počtu 2 340 147 starobních důchodců na jednoho starobního důchodce přispívalo 2,15 poplatníků pojistného. Tento poměr meziročně klesá a vypovídá o tom, že dochází k nárůstu osob pobírající důchod a naopak k poklesu ekonomicky aktivních osob.

9.2 Prognóza vývoje

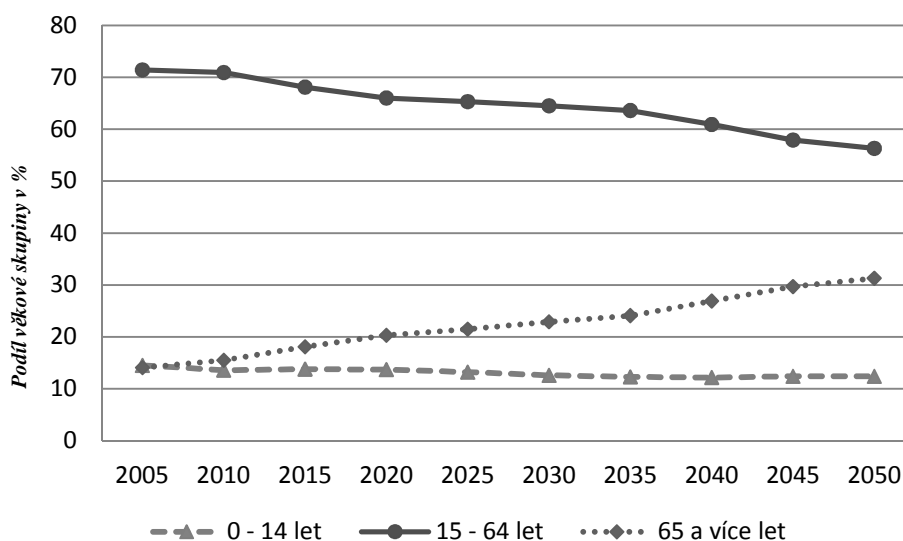
Projekci obyvatelstva vydává Český statistický úřad. Očekávaný počet obyvatel a jeho věkové složení je v této studii zpracováno ve třech variantách: nízké, střední a vysoké. Prognóza populačního vývoje v České republice do roku 2050 je charakterizována nepravdělností. Jednotlivými věkovými kategoriemi budou střídavě procházet silné a slabé ge-

nerace narozené v někdejších vlnách vysoké a nízké porodnosti a tak se budou měnit počty osob v jednotlivých věkových skupinách.

V projekci počtu osob v jednotlivých věkových kategoriích je dále rozpracována pouze střední varianta, která počítá s mírným nárůstem počtu obyvatel České republiky způsobeným především zahraniční migrací.

Podle střední varianty projekce obyvatelstva by měl počet dětí ve věku 0 - 14 let v několika nejbližších letech mírně narůst, ale po roce 2016 dojde k trvalému poklesu. Podíl dětí do 15 let by tak měl podle této varianty klesnout do roku 2050 ze současných 14,5 % na 12 %. (ČSÚ, 2004)

Počet osob ve věkové skupině 15 - 64 let se také sníží a tento pokles by měl trvat až do roku 2050. V období 2038 - 2044 by měl být pokles nejintenzivnější, s průměrnými meziročními úbytky ve výši více než 80 000 tisíc osob. Podíl věkové skupiny 15 - 64 let by se tak podle střední varianty snížil ke konci projekce ze současných 70 % na 56 %. (ČSÚ, 2004)

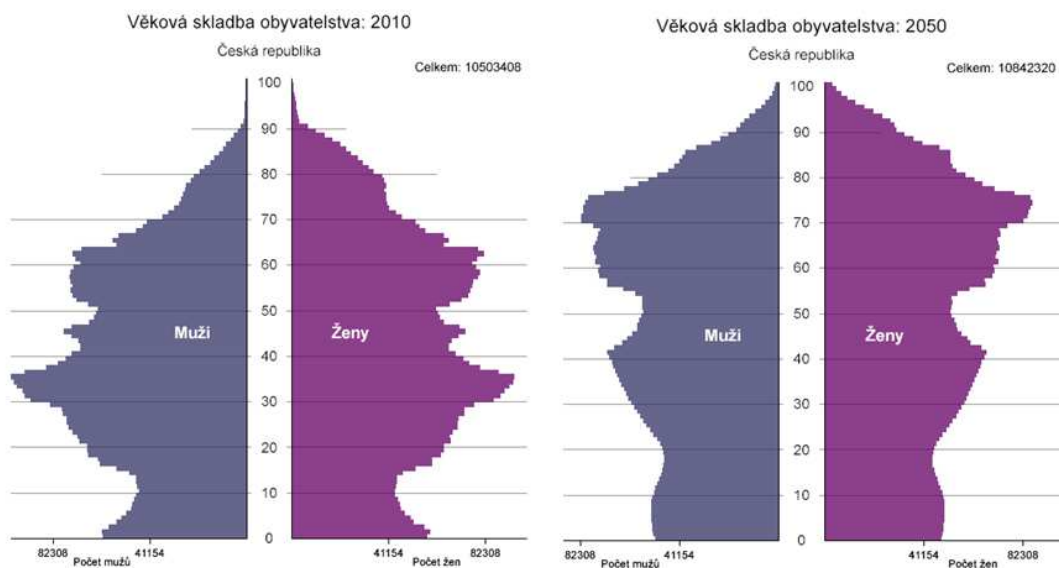

Obr. 3 Podíl osob v jednotlivých věkových kategoriích do roku 2050
(vlastní zpracování podle ČSÚ)

K nejvýraznějším změnám ve věkové struktuře dojde v kategorii 65 a více let. Obyvatelé v tomto věku budou přibývat nejrychleji a v růstu jejich počtu se budou odrážet zejména nepravidelnosti věkové struktury a očekávané pokračující prodlužování naděje dožití. Oso-

by starší 65 let tvoří v současnosti přibližně 16 % všech obyvatel, do roku 2050 by se podle střední varianty jejich podíl přiblížil až k 30 %. Absolutní počet osob v této věkové kategorii by dosáhl v roce 2050 skoro 3 mil., oproti současným 1,6 mil.

Změna věkového složení obyvatelstva se promítne i do další ukazatelů. Jedním z těchto ukazatelů je průměrný věk, který by se měl v roce 2050 pohybovat mezi 48 a 50 lety, což je téměř o 10 let více než v současné době. Muži se dožívají nižšího věku než ženy a to zhruba o 3 roky. V roce 2011 byl průměrný věk 40,8 let. (ČSÚ, 2004)

Obr. 4 Věková skladba obyvatelstva v roce 2010 a 2050 (vlastní zpracování podle ČSÚ)

V jednotlivých letech projekce roste také index stáří. Index stáří vyjadřuje, kolik je v populaci obyvatel ve věku 65 let a více na 100 dětí ve věku 0 - 14 let. Podle střední varianty projekce by počet obyvatel starších 65 let převyšoval počet dětí do 15 let v horizontu projekce 2,5krát. V téměř všech vyspělých zemích světa se index stáří zvyšuje a počet seniorů převyšuje počet dětí. (ČSÚ, 2004)

Dalším ukazatelem, který charakterizuje proces stárnutí je index ekonomického zatížení. V blízké budoucnosti bude ekonomická zátěž ekonomicky aktivního obyvatelstva stoupat a to i přes zvýšení věkové hranice odchodu do důchodu. Současně se bude měnit i struktura závislých osob a mnohem vyšší podíl budou představovat osoby v poproduktivním věku. Index ekonomického zatížení udává, kolik ekonomicky neaktivních osob připadá

na 100 osob ekonomicky aktivních, přesněji na 100 osob ve věku ekonomické aktivity. Z hlediska makroekonomické zátěže osob v produktivním věku jsou výhodné nízké hodnoty indexu ekonomického zatížení.

Tab. 9 Charakteristiky věkového složení obyvatelstva (vlastní zpracování podle ČSÚ)

Rok	Průměrný věk	Index stáří	Index ekonomického zatížení¹
2010	40,8	107,8	53
2015	42,4	131	57
2020	43,6	148	63
2025	44,8	163	65
2030	45,9	181	67
2035	46,8	197	69
2040	47,6	229	77
2045	48,2	240	86
2050	48,8	252	92

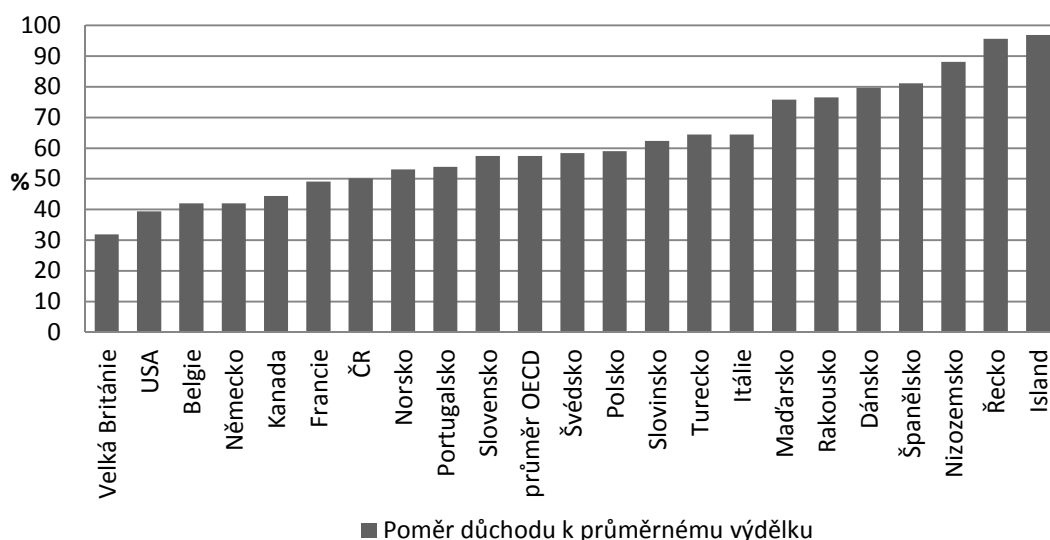
¹ Počet osob ve věku 65 let a více a 0 - 19 let na 100 osob ve věku 20 - 64 let.

10 DŮCHODOVÉ SYSTÉMY VE SVĚTĚ

Ve všech zemích OECD se postupně zvyšuje věk pro odchod do důchodu. Hlavním důvodem je stárnutí obyvatelstva a prodlužující se délka života.

Rozdíl mezi důchodem a průměrným výdělkem je v České republice větší, než je tomu v mnoha evropských zemích. Česká penze odpovídá v průměru polovině vydělaných peněz, zatímco rakouská penze třem čtvrtinám výdělku. S necelou třetinou důchodu si musí vystačit Britové a se zhruba dvěma pětinaми Němci či Belgičané. Česká republika je pod průměrem zemí OECD, který činí 57,5 %. (OECD, 2012)

Na konci roku 2011 činila v ČR průměrná hrubá měsíční mzda 24 319 Kč. Na tuto mzdu dosáhla pouze přibližně čtvrtina občanů a průměrná penze se vyšplhala na 10 552 Kč.

Obr. 5 Náhradový poměr ve vybraných zemích k 31. 12. 2011 (OECD, 2012)

Z uvedeného grafu je vidět, že nejnižší náhradový poměr je ve Velké Británii. Většinu příjmů důchodců zde ale netvoří státní penze, která se odvíjí od platu, ale doplňkové připojištění. Průměrný důchodce tak dostává celkovou penzi, která je 2,5 krát vyšší než státní penze, což je způsobeno dobrovolným spořením na důchod.

10.1 Francie

Starobní důchod ve Francii má dvě úrovně. Francouzi ze své mzdy odvádějí povinné důchodové pojištění a doplňkové (zaměstnanecké) pojištění. Pro splnění nároku na státní důchod musí občané splnit dvě podmínky a to dosáhnout důchodového věku a získat potřebný počet let pojištění.

Muži i ženy odchází do nejnižšího řádného důchodu v 60 letech. Tato hranice se postupně zvyšuje na 62 let. Plný důchodový věk je 65 let a postupně se zvyšuje na 67 let. Čím později občané do důchodu odejdou, tím vyšší jim bude přiznán důchod. V průměru odcházejí Francouzi do důchodu v 61 letech.

Francouzi odvádí ze svého příjmu v produktivním věku důchodové pojištění a doplňkové důchodové pojištění. Odvody na pojistném jsou ve Francii progresivní, občané s vyššími příjmy na pojistném více než občané s nižšími příjmy. (Českápenze.cz, 2010)

10.2 Německo

Penzijní systém v Německu je v mnohých ohledech podobný českému a je založen na průběžném financování (PAYG).

K přiznání starobního důchodu je v Německu zapotřebí splnit dvě zákonné podmínky a to dosáhnout důchodového věku a získat potřebný počet let pojištění. Muži i ženy odchází do řádného důchodu v 65 letech. Postupně se však důchodový věk zvyšuje na 67 let.

Německý důchodový systém je velmi finančně nákladný a výdaje spojené s výplatou důchodu dosahují 11,4 % k HDP. Průměr za všechny členské země OECD je přitom 7,2 % k HDP. Jedním z důvodů je rostoucí počet seniorů, kteří představují 32,2 % občanů starších 65 let. V České republice je tento poměr poloviční a představuje 16 %. (Českápenze.cz, 2010)

10.3 Slovensko

K 1. 1. 2005 došlo na Slovensku k vytvoření 2. pilíře financování důchodového systému.

První pilíř je zajišťován sociální pojišťovnou, jejíž hlavní činností je zabezpečit důchodové a nemocenské pojištění. Nárok na starobní důchod má občan, který přispíval minimálně 15 let na důchodové pojištění a zároveň dovršil důchodový věk. V současnosti je důchodový věk na Slovensku pro muže a ženy 62 let.

Druhý pilíř je charakterizován dobrovolností a občané odvádějí ze své mzdy určité procento na účet u jedné z šesti penzijních společností. Odváděnou částku mohou občané rozdělit na polovinu a odvádět ji i do prvního pilíře nebo ji celou odvedou do druhého pilíře.

Třetí pilíř je čistě dobrovolný a střadatel si může vybrat, kde si své peníze bude ukládat. Jednou z možností je, že si uzavře doplňkové důchodové spoření, investiční nebo kapitálové životní pojištění anebo bude spořit formou účelových investic. Střadatel má nárok na daňový odpočet. (Investujeme.cz, 2010)

10.4 Velká Británie

Veřejný důchodový systém má ve Velké Británii dvě úrovně a to paušální základní důchod a důchod v závislosti na odvodech na pojistném v produktivním věku. Veřejný důchodový systém je doplněn rozsáhlým dobrovolným důchodovým systémem.

Jako v jiných zemích tak i ve Velké Británii je pro přiznání státního důchodu nutné splnit dvě zákonné podmínky: dosáhnout důchodového věku a získat potřebnou dobu pojištění. Zvláštností tohoto důchodového systému je, že neexistuje předčasný důchod. Občané, kteří odejdou do důchodu dříve, než činí jejich důchodový věk, tak žijí do dosažení důchodového věku ze svých prostředků.

Velká Británie má jedny z nejnižších nákladů na státní penze, které a dosahují pouze 5,4 % k HDP. Jedním z důvodů je to, že jsou vypláceny nízké státní penze a neexistuje předčasný důchod. (Českápenze.cz, 2010)

11 SOUČASNÝ DŮCHODOVÝ SYSTÉM V ČR

V současné době je český důchodový systém založen na dvou pilířích. Ze základního povinného jsou vypláceny starobní, invalidní a pozůstalostní důchody. Dalším pilířem je doplňkový dobrovolný systém penzijního připojištění se státním příspěvkem. V důsledku stárnutí obyvatel a pomalému nárůstu ekonomicky aktivních obyvatel se potýká český důchodový systém s nedostatkem financí na výplatu důchodů.

11.1 Udržitelnost systému

Evidence příjmů a výdajů z pojistného na důchodové a nemocenské pojištění se vede na tzv. účtu sociálního pojištění. Celkový účet sociálního zabezpečení, z něhož se vyplácejí důchody a dávky z nemocenského pojištění, byl v roce 2011 v deficitu 36,4 mld. Kč a meziročně se propadl o 8,4 mld. Bylo to způsobeno především vyššími výdaji na důchody. V záporných číslech je důchodový účet už tři roky po sobě. V porovnání s předchozím rokem se důchodový účet propadl o 10,2 miliardy korun. Na druhou stranu meziročně klesly výdaje státu na nemocenské pojištění o 1,9 miliardy. Rozdíl mezi příjmy a výdaji na důchodové a nemocenské pojištění v posledních letech roste, a to především z důvodu nárůstu výdajů na dávky důchodového pojištění.

Tab. 10 *Bilance důchodového a nemocenského pojištění v mld. Kč (ČSSZ, 2012)*

	2007	2008	2009	2010	2011
Příjmy z pojistného na důchodové pojištění	295,9	310,9	301,1	308,5	319,5
Výdaje na důchody (včetně záloh výplat za leden)	-282,6	-304,9	-331,6	-337,8	-359,1
Saldo důchodového účtu	13,3	6,0	-30,5	-29,3	-39,5
Příjmy z pojistného na nemocenské pojištění	44,4	46,7	23,4	24,1	24,7
Výdaje na dávky nemocenského pojištění	-34,7	-31,9	-26,0	-22,8	-21,5
Saldo nemocenského účtu	9,7	14,8	-2,7	1,3	3,2
Stav tzv. účtu sociálního pojištění	23,0	20,9	-33,1	-28,0	-36,4

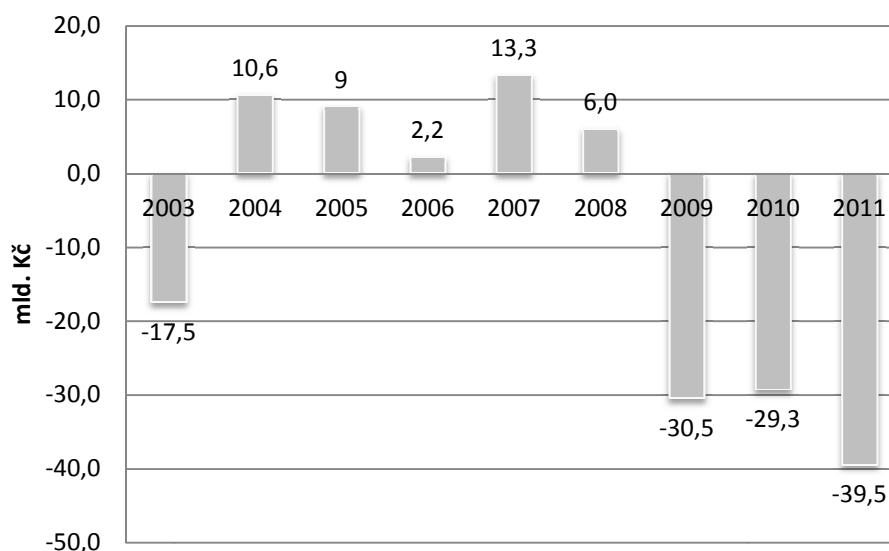
V roce 2011 představovaly výdaje na vyplacené důchody 9,5 % HDP. Nárůst podílu výdajů na hrubém domácím produktu je zaznamenán především v posledních čtyřech letech. Výdaje na důchodové dávky rostou rychleji než HDP.

Hlavním důvodem rostoucího deficitu je fakt, že počet příjemců důchodových dávek stoupá rychleji, než rostou příjmy systému. V loňském roce to bylo mimo jiné zapříčiněno zvýšením počtu předčasných důchodců. Ten vzrostl jednak z důvodů situace na trhu práce, ale

také v souvislosti se změnami ve výpočtu důchodů, které platí od září 2011. Kvůli těmto změnám přibýlo ke konci roku osob, které odešly do předčasného důchodu.

Český důchodový systém založený na mezigenerační solidaritě je ohrožen především těmito faktory:

- zvyšující se podíl obyvatelstva v důchodovém věku,
- pokles počtu ekonomicky aktivních obyvatel,
- nárůst celkových výdajů na penze,
- nízké odvody na sociální zabezpečení,
- rozdílné postavení OSVČ a zaměstnanců při placení pojistného.

Obr. 6 Saldo důchodového účtu v letech 2003 – 2011 (vlastní zpracování)

Existuje několik způsobů, jak může vláda reagovat na nepříznivý vývoj penzijního systému. Nejprve by mělo dojít ke změně vnitřních parametrů systému a to zvýšením věku pro odchod do důchodu a změnou velikosti příspěvkové sazby do státního penzijního systému. Další možností je snížení výhodnosti předčasného odchodu do důchodu. Některé z těchto návrhů jsou také obsaženy v důchodové reformě.

12 DŮCHODOVÁ REFORMA

Důchodová reforma je reakce na nepříznivý demografický vývoj, kdy narůstá počet lidí v důchodovém věku a naopak klesá počet narozených dětí a zároveň se prodlužuje průměrná doba života. Z toho důvodu se současný systém stává neudržitelný.

Prvním krokem důchodové reformy je změna věku, ve kterém bude možné odejít do důchodu a také doba, po kterou bude muset občan hradit sociální pojištění, než mu bude přiznán nárok na starobní důchod. Dalším krokem je zavedení dobrovolné účasti v nově vznikajícím pilíři důchodového systému.

Cílem důchodové reformy je dosáhnout sociálně přiměřených a dlouhodobě finančně udržitelných důchodů při respektování těchto principů:

1. Diverzifikace důchodového systému prostřednictvím vícepilířové důchodové soustavy spojující přednosti a vyvažující rizika průběžně a fondově financovaných důchodových pilířů a umožňujících zajistit účelnou kombinaci solidárních a ekvivalentních prvků.
2. Fiskální udržitelnosti důchodového systému.
3. Rozložení mezigeneračního břemene.
4. Zvýšení ekvivalence důchodového systému. (Asociace samostatných odborů ČR, 2011)

12.1 Malá důchodová reforma

Změny upravené v malé důchodové se týkají parametrických úprav průběžného financování základního důchodového pojištění.

Hlavní oblasti upravené v malé důchodové reformě a jejich účinnost:

- změny v konstrukci výpočtu důchodu (od 30. 9. 2011),
- úprava maximálního vyměřovacího základu pro pojistné (od 1. 1. 2012),
- zvyšování důchodového věku (od 1. 1. 2012),
- krácení předčasných důchodů (od 1. 1. 2012),
- informační povinnost ČSSZ (2013). (Asociace samostatných odborů ČR, 2011)

12.1.1 Vybrané aspekty malé důchodové reformy

Změny v konstrukci výpočtu důchodu

Ke změně ve výpočtu starobních důchodů došlo k reakci na nález Ústavního soudu České republiky, který zrušil předchozí způsob redukce osobního vyměřovacího základu, upravený Zákonem č. 155/1995 sb. ve znění účinném do 29. 9. 2011.

Od 30. září 2011 jsou již přesně stanovena pravidla pro určení výše redukčních hranic pro účely zjištění výpočtového základu a to ve vazbě na průměrnou mzdu. A nově se zavádí třetí redukční hranice, jejíž výše odpovídá čtyřnásobku průměrné mzdy.

Od 1. ledna 2012 došlo také ke změně valorizace důchodů. Valorizace důchodů bude navázaná na růst indexu spotřebitelských cen a růst reálných mezd. (MPSV, 2012)

Úprava maximálního vyměřovacího základu pro pojistné

Tímto opatřením došlo ke snížení maximálního vyměřovacího základu pro pojistné na 36 násobek průměrné mzdy z dřívějšího 72 násobku.

Zvyšování důchodového věku

Dochází ke zrychlení tempa zvyšování důchodového věku u žen s cílem sjednocení důchodového věku na pro muže i ženy. Zvyšování hranice pro odchod do důchodu bude pokračovat i po dosažení 67 let. (Asociace samostatných odborů ČR, 2011)

Krácení předčasných důchodů

U předčasných starobních důchodů, na které vznikne nárok po 31. 12. 2011, dochází k vyššímu krácení, je-li doba předčasnosti delší než 360 dnů. Tato změna znamená výraznější snížení procentní výměry předčasného starobního důchodu občanů, kteří budou odcházet do předčasného starobního důchodu o 1 až 2 roky dříve než je zákonem stanovený důchodový věk. (Asociace samostatných odborů ČR, 2011)

Informační povinnost ČSSZ

Česká správa sociálního zabezpečení bude mít po skončení kalendářního roku zákonnou povinnost poskytnout každému pojištěnci základního důchodového pojištění informaci o evidenci údajů rozhodných pro budoucí důchod. (Asociace samostatných odborů ČR, 2011)

12.2 Velká důchodová reforma

V roce 2011 byl schválen Zákon č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření upravující systém zabezpečení na stáří. Úpravy v penzijním systému, které nastanou v důsledku penzijní reformy, nabudou účinnosti dne 1. 1. 2013. Penzijní reforma počítá se třemi pilíři pro spoření na důchod. Tímto zákonem bude vytvořen nový, kapitálově financovaný pilíř důchodového systému, který bude neoddelitelně spojen s povinným průběžně financovaným pilířem

Tab. 11 Srovnání současného penzijního připojištění a schválených změny platných o 1. 1. 2013 (vlastní zpracování podle PF Komerční banky, 2011)

Současné penzijní připojištění (od 1. 1. 2013 Transformovaný fond ve III. pilíři)	Schválené změny (od 1. 1. 2013)
každoroční nezáporné zhodnocení prostředků	II. a III. pilíř - u nových fondů nebude garantována návratnost vložených prostředků (možnost záporného zhodnocení)
státní příspěvek a daňové úlevy (celkem až 3 600 Kč)	II. pilíř – bez státního příspěvku III. pilíř – zachovány daňové úlevy i státní příspěvek
bez poplatků (příplatky za převod a odbytné)	II. a III. pilíř – poplatky za správu prostředků
prostředky předmětem dědictví nebo výplata určeným osobám při úmrtí (požůstalostní penze a odbytné)	II. pilíř – zákonné dědictví s výplatou všech prostředků na důchodový účet dědice ve II. pilíři (při jeho neexistenci přímá výplata všech prostředků dědici) nebo výplatou sirotčího důchodu po dobu 5ti let (pro nezletilého) III. pilíř - prostředky předmětem dědictví nebo výplata určeným osobám při úmrtí (jednorázové odbytné nebo odbytné)
možnost výběru až poloviny prostředků na účtu již po 15 letech (výsluhová penze)	II. a III. pilíř – nemožnost sjednat výluhovou penzi
jednorázová výplata prostředků místo penze	II. pilíř – výplata formou důchodu (dočasný po dobu 20ti let nebo doživotní) III. pilíř – zachování jednorázové výplaty prostředků
možnost předčasného ukončení smlouvy	II. pilíř – neexistuje možnost předčasného ukončení smlouvy III. pilíř - předčasného ukončení smlouvy po 2 letech

Společně s novým II. pilířem bude také transformován současný III. pilíř penzijního připojištění se státním příspěvkem. Druhý pilíř bude plně dobrovolný systém vycházející se současného penzijního připojištění, které bude reformováno podle Zákona č. 427/2011 Sb. o doplňkovém penzijním spoření. (MPSV, 2012)

12.2.1 Vybrané aspekty II. pilíře

Občané se budou nadále povinně účastnit I. pilíře a bude jim umožněno dobrovolně vstoupit do nově zřízeného II. pilíře s tím, že od okamžiku vstupu bude povinnost setrvání až do důchodového věku. Současně se mohou také účastnit III. pilíře s možností kdykoli vstoupit i vystoupit s tím, že nárok na státní příspěvek a daňové úlevy je podmíněn setrváním do doby dosažení důchodového věku. (Ministerstvo financí ČR, 2011)

Osoby starší 35 let se mohou rozhodnout pro účast ve II. pilíři nejpozději do 1. července 2013. Lidé ve věku 18 - 35 let mají možnost volby nejpozději do konce kalendářního roku, ve kterém dosáhnou 35 let.

Odvody

Občané, kteří se stanou účastníky dobrovolného spoření ve II. pilíři, si budou moci na osobním účtu spořit prostředky tím, že odvedou část pojistného na důchodové pojištění (3 % z vyměřovacího základu) do II. pilíře. K této částce však budou muset přidat další 2 % z vlastních prostředků. Celkově tedy bude výše odvodu činit 5 % z vyměřovacího základu. Celkový odvod na důchodové pojištění tak bude 30 % vyměřovacího základu pro pojistné (21,5 % zaměstnavatel, 8,5 % zaměstnanec), z toho 25 % půjde na státní důchodové pojištění (I. pilíř) a 5 % na soukromé důchodové spoření (II. pilíř). Vzhledem k tomu, že se sníží odvod těchto občanů do I. pilíře a bude představovat 25 % z hrubé mzdy, adekvátně jim bude krácen státní důchod z I. pilíře. (Ministerstvo financí ČR, 2011)

Účastník bude do II. pilíře povinen přispívat jen tehdy, bude-li povinen platit pojistné do I. pilíře, to znamená jen tehdy, bude-li výdělečně činný a jeho výdělečná činnost založí jeho účast v I. pilíři. Po dobu, po kterou nebude poplatníkem pojistného do I. pilíře nebude povinen a zároveň nebude mít ani možnost platit pojistné do II. pilíře.

Spořicí fáze

Účastník ve smlouvě o důchodovém spoření určí strategii spoření, kterou může kdykoliv ve spořicí době měnit. Penzijní společnost je povinna účastníkovi nabídnout strategii spo-

ření, kdy se rozložení prostředků účastníka v jednotlivých důchodových fondech mění v závislosti na věku účastníka podle předem stanoveného plánu. (MPSV, 2011)

Penzijní společnosti budou povinně nabízet čtyři fondy (dynamický, vyvážený, konzervativní a státních dluhopisů), lišící se investičními limity, strukturou spravovaného portfolia a s tím spojeným rizikem.

Zákon č. 426/2011 Sb. o důchodovém spoření přesně stanovuje možnosti investování jednotlivých fondů. Obecně lze říci, že fond státních dluhopisů bude investovat většinu obhospodařovaných prostředků do státních dluhopisů ČR a v menší míře i do státních dluhopisů zemí EU a OECD splňujících určitá kritéria.

Konzervativní fond bude investovat do dluhopisů členských států EU a srovnatelně bezpečných dluhopisů a dále do nástrojů peněžního trhu, fondů peněžního trhu a jiných obdobně likvidních aktiv.

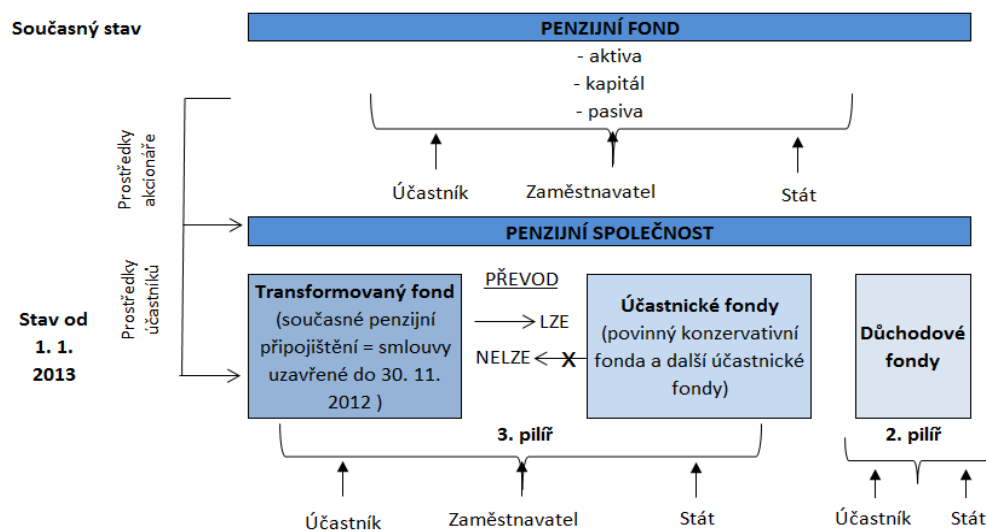
Vyvážený a dynamický fond bude moci oproti konzervativnímu fondu navíc investovat část obhospodařovaných prostředků také do akcií a cenných papírů kolektivního investování, přičemž u dynamického fondu bude rozsah vhodných aktiv širší a část obhospodařovaných prostředků, kterou bude do těchto aktiv moci investovat, vyšší než u vyváženého fondu. (Zákon č. 426/2011 Sb. o důchodovém spoření)

Dávky

Účastníkovi vzniká dnem, od kterého je mu přiznán starobní důchod ze základního důchodového pojištění, nárok na doživotní starobní důchod nebo doživotní starobní důchod se sjednanou výplatou pozůstalostního důchodu po dobu 3 let a také nárok na starobní důchod na dobu 20 let. (MPSV, 2011a)

V případě úmrtí účastníka během doby spoření se prostředky stávají předmětem dědického řízení. Je-li dědicem nezletilá fyzická osoba mladší 18 let má nárok na sirotčí důchod po dobu 5 let. Má-li dědic starší 18 let sjednané důchodové spoření, je tento dědický podíl převeden na jeho osobní důchodový účet. V případě, že nemá sjednané důchodové spoření, vyplatí penzijní společnost dědický podíl dědici. (SOS pojištění, 2011)

Vznik invalidity nezakládá nárok na výplatu dávky z důchodového spoření a účastník nemá také možnost předčasného ukončení smlouvy o důchodovém spoření.

Obr. 7 Transformace penzijních fondů (vlastní zpracování podle SOS pojištění, 2011)

12.2.2 Základní charakteristiky reformovaného III. pilíře

V rámci III. pilíře budou nově zřízeny účastnické fondy a stávající systém bude nahrazen transformovaným fondem. Tím vznikne takzvaný III. pilíř důchodové reformy – doplňkové penzijní spoření.

Občané, kteří se v současné době účastní penzijního připojištění, budou automaticky převedeni do transformovaného fondu III. pilíře, ve kterém jim budou zachovány stávající nároky s garancí minimálně nulového zhodnocení. Do tohoto transformovaného fondu již nebudou moci vstoupit noví klienti.

Noví účastníci, ale i stávající účastníci v případě dobrovolného přestupu do nových typů fondů, budou své prostředky vkládat do účastnických fondů III. pilíře s potenciálním vyšším zhodnocením oproti dnešnímu penzijnímu připojištění. Na druhou stranu ale nebude garantováno nezáporné zhodnocení vložených prostředků. V případě, že klienti přejdou do nových účastnických fondů, nebudou mít možnost návratu do transformovaného fondu. (Ministerstvo financí ČR, 2011)

Státní podpora zůstane ve III. pilíři zachována pro stávající i pro nové účastníky, ale dojde k úpravě jejích parametrů. Zvýší se minimální částka měsíčního vkladu účastníka, ke které je vyplácen státní příspěvek, a to ze 100 Kč na 300 Kč. Zvýší se také maximální státní příspěvek ze současných 150 Kč na 230 Kč, k jehož získání bude třeba měsíční úložky ve výši 1 000 Kč. Daňová podpora se bude vztahovat pouze na měsíční vklady účastníka v

rozmezí 1 000 až 1 500 Kč. V současné době je daňový odpočet 500 až 1 000 Kč. (Ministerstvo financí ČR, 2011)

V rámci reformy III. pilíře důchodového systému bude oddělen majetek stávajících účastníků penzijního připojištění od majetku správce. Majetek účastníků bude převeden do tzv. transformovaného fondu, který bude spravován penzijní společností a bude od ní majetkově oddělen. Zbylý majetek penzijního fondu případně nově vzniklé penzijní společnosti.

Díky tomuto oddělení majetku již nebude možné, aby byly vysoké náklady správce hrazeny přímo z prostředků účastníků, jak je tomu v současném sektoru penzijního připojištění. (Ministerstvo financí ČR, 2011)

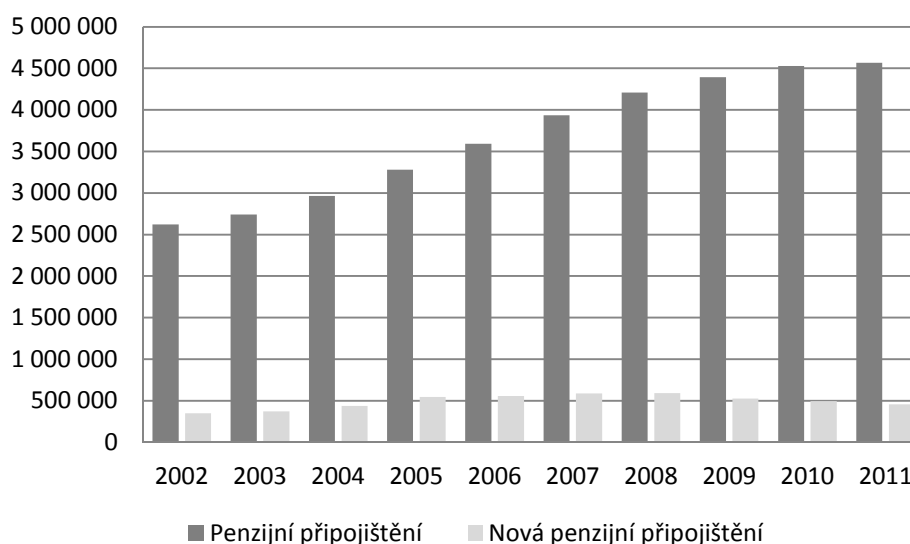
Obr. 8 Důchodový systém od 1. ledna 2013 (vlastní zpracování podle ING Pojišťovny, 2011)

13 ANALÝZA PENZIJNÍCH FONDŮ PŮSOBÍCÍCH V ČR

Penzijní připojištění se státním příspěvkem funguje v České republice od roku 1994. Většina penzijních fondů obdržela povolení ke svému vzniku během roku 1994 a 1995. V této době získalo licenci 47 subjektů, ale dva fondy nikdy svou činnost nezačaly. V současné době je trh penzijního připojištění konsolidovaný a stabilizovaný a působí na něm 9 penzijních fondů. Poslední změnou, která proběhla na trhu s penzijním připojištěním, bylo sloučení dvou penzijních fondů ČSOB Progres a Stabilita s nástupnickou společností ČSOB Penzijní fond Stabilita.

13.1 Srovnání penzijních fondů

K 31.12.2011 činil počet neukončených penzijních připojištění celkem 4,57 mil. Jejich počet se oproti konci roku 2010 zvýšil o 38 tisíc, což představuje nárůst o 0,8 %. Z grafu je také patrné, že celkový počet sjednaných penzijních připojištění každým rokem stoupá. Tempo růstu je však pomalejší než v předchozích letech, o čemž svědčí i počet nově uzavřených smluv o penzijním připojištění, který za rok 2011 dosáhl počtu 457 tisíc. V případě porovnání s minulým rokem počet nově uzavřených smluv klesl o 38 tisíc. Klesající trend pokračuje již třetí rok po sobě. (Ministerstvo financí ČR, 2012)

Obr. 9 Srovnání stávajících a nově uzavřených smluv na penzijní připojištění (vlastní zpracování podle Ministerstva financí ČR, 2012)

S rostoucím počtem penzijních připojištění roste také objem státních příspěvků, které jsou poskytovány ze státního rozpočtu ve prospěch účastníků penzijního připojištění na jejich příspěvky. V roce 2011 činil objem vyplacených státních příspěvků 5,6 mld. Kč, což je o 92 mil. Kč více než v roce 2010. Suma vyplacených státních příspěvků roste za celé sledované období.

V jednotlivých letech roste také celkový objem účastnických příspěvků, které neobsahují příspěvky zaměstnavatelů. V roce v roce 2011 dosáhla jejich výše 23,426 mld. Kč, což představuje nárůst o 208 mil. Kč oproti předchozímu roku. Růst objemu účastnických příspěvků koresponduje s rostoucím počtem penzijních připojištění. (Ministerstvo financí ČR, 2012)

Počet penzijních připojištění, na která přispívá zaměstnavatel, poprvé v roce 2011 poklesl. Stav se snížil téměř o 13 tisíc penzijních připojištění, což představuje pokles 1 % oproti roku 2010. Podle statistik přispívá zaměstnancům na penzijní připojištění každá čtvrtá česká firma.

Tab. 12 Statistika penzijního připojištění v letech 2005 - 2011 (vlastní zpracování podle Ministerstva financí ČR, 2012)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Penzijní připojištění s vedenými příspěvky zaměstnavatele (ks)	927 930	1 028 850	1 129 618	1 222 639	1 261 525	1 284 736	1 271 934
Státní příspěvky poukázané za příslušné období (mld. Kč)	3,683	4,162	4,651	5,088	5,347	5,51	5,602
Příspěvky účastníků (mld. Kč)	15,335	17,607	20,211	21,887	22,955	23,218	23,426
Průměrný měsíční státní příspěvek (Kč)	98,65	102,19	103,85	104,87	105,18	105	105,43
Průměrný měsíční příspěvek účastníka (Kč)	407,9	430,75	449,67	450,53	443,91	439,55	441,65

Penzijní fondy k 31. 12. 2011 vykazaly 4 599 209 účastníků. Je to o 3 867 účastníků více, než tomu bylo ke konci roku 2010, kdy bylo evidováno 4 595 342 osob zapojených do penzijního připojištění. Tento mírný nárůst byl zaznamenán především díky pozitivnímu

vývoji ve 4. čtvrtletí 2011. Z toho vyplývá, že míra zapojení obyvatelstva v penzijním připojištění převyšuje 70 % ekonomicky aktivních obyvatel v ČR.

K pokračujícímu nárůstu dochází také u prostředků evidovaných ve prospěch účastníků. Ve srovnání s předchozím rokem byl zaznamenán celoroční nárůst o 16 mld. Kč.

Zisk penzijních fondů představoval k 31. 12. 2011 téměř 4,55 mld. Kč a oproti loňskému roku mírně poklesl. Nejvyššího hospodářského výsledku dosáhl penzijní fond České pojišťovny, který také eviduje nejvyšší počet aktivních účastníků penzijního spoření.

Tab. 13 Statistika jednotlivých penzijních fondů za rok 2011 (Asociace penzijních fondů ČR, © 2009)

Název penzijního fondu	Počet aktivních účastníků	Prostředky evidované ve prospěch účastníků (mil. Kč)	Aktiva celkem (mil. Kč)	Hospodářský výsledek (mil. Kč)	Podíl na trhu
AEGON PF	114 521	4 718	5 234	70	2,49 %
Allianz PF	212 156	11 863	12 957	339	4,61 %
AXA PF	472 169	33 247	34 860	575	10,27 %
ČSOB PF Stabilita	721 634	28 650	31 248	551	15,69 %
Generali PF	62 087	3 220	3 389	11	1,35 %
ING PF	408 312	25 108	26 659	541	8,88 %
PF České pojišťovny	1 162 495	56 696	59 371	911	25,28 %
PF České spořitelny	938 209	38 176	40 075	874	20,4 %
PF Komerční banky	507 626	30 373	32 603	676	11,04 %
CELKEM	4 599 209	232 051	246 395	4 548	100 %

13.2 Zhodnocení prostředků

13.2.1 Portfolio

Peněžní prostředky shromážděné penzijním fondem musí být umístovány tak, aby byla zaručena bezpečnost, kvalita, likvidita a rentabilita skladby finančního umístění. Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění stanovuje, do jakých finančních produktů mohou penzijní fondy investovat.

Peněžní prostředky shromážděné penzijním fondem mohou být umístěny zejména do:

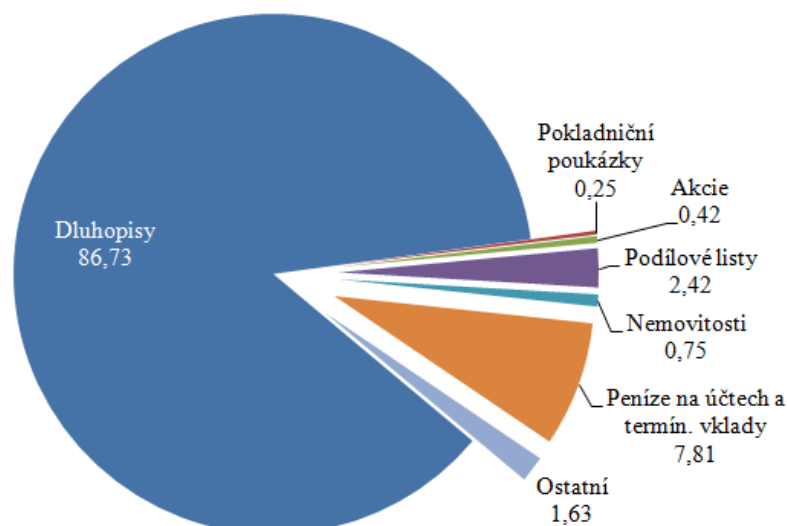
- a) dluhopisů určených zemí,
- c) podílových listů otevřených podílových fondů,
- d) cenných papírů, s nimiž se obchoduje na regulovaném trhu,
- e) movitých věcí představujících záruku bezpečného uložení peněžních prostředků, kromě cenných papírů,
- f) nemovitostí poskytujících záruku spolehlivého uložení peněžních prostředků a sloužících zcela nebo převážně k podnikání nebo bydlení. (Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění)

Peněžní prostředky shromážděné penzijním fondem mohou být uloženy i na vkladových účtech, vkladních knížkách a na vkladech potvrzených vkladovým certifikátem nebo vkladním listem. Výše takto uložených prostředků u jedné banky nesmí tvořit více než 10 % majetku penzijního fondu nebo 20 mil. Kč, popřípadě ekvivalent této částky v cizí měně.

Dále zákon stanovuje, že hodnota cenných papírů vydaných jedním emitentem nesmí tvořit více než 10 % majetku penzijního fondu. Omezující podmínky jsou také stanoveny pro investice do movitých a nemovitých věcí, jejichž celková hodnota nesmí tvořit více než 10 % majetku penzijního fondu.

Základní podmínkou, kterou stanovuje zákon je skutečnost, že penzijní fondy musí ze zákona garantovat alespoň nulové zhodnocení v každém kalendářním roce. Pokud by se dostaly do ztráty, musí ji dorovnat akcionáři fondu. (Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění)

Z výše uvedených podmínek vyplývá, že jednotlivé penzijní fondy dodržují konzervativní investiční politiku. Proto bylo k 31. 12. 2011 nejvíce prostředků účastníků umístěno v dluhopisech, a to 86,7 %. Oproti minulému roku to představuje nárůst o téměř 3 %. Na termínovaných vkladech a účtech bylo 7,8 % svěřených prostředků a došlo také k nárůstu. Na druhou stranu byl zaznamenán pokles prostředků směřujících do akcií téměř o 50 %. (Asociace penzijních fondů ČR, © 2009)

Obr. 10 Portfolio penzijních fondů k 31. 12. 2011 v %
(vlastní zpracování podle APF ČR)

13.2.2 Výnosy jednotlivých penzijních fondů

Nejvyšší výnosy během sledovaného období si připsaly jednotlivé fondy v roce 2005, kdy dosáhly průměrného výnosu 3,1 %. Následující rok 2006 byl druhým nejúspěšnějším rokem s průměrným výnosem 2,75 %.

U penzijního fondu Aegon nejsou uvedeny v letech 2005 až 2006 výnosy, protože tento fond vstoupil na trh až 15. 6. 2007.

Tab. 14 Výnosnost jednotlivých penzijních fondů v letech 2005 – 2011 v % (Asociace penzijních fondů ČR, © 2009)

Název penzijního fondu	2005	2006	2007	2008	2009	2010
AEGON Penzijní fond	0	0	4,5	3,50	2,1	2,11
Allianz penzijní fond	3	3,11	3,0	3,00	3,10	3,0
AXA penzijní fond	3,7	2,5	2,2	0,00	2	1,47
ČSOB Penzijní fond Stabilita	4,0	2,8	2,4	0,05	1,37	1,49
Generali penzijní fond	3,81	3,74	4,1	2,00	2,4	2,1
ING Penzijní fond	4,2	3,6	2,5	0,04	0,1	2,1
Penzijní fond České pojišťovny	3,8	3,3	2,4	0,20	1,2	2,0
Penzijní fond České spořitelny	4,03	3,04	3,1	0,40	1,28	2,34
Penzijní fond Komerční banky	4,0	3,0	2,3	0,58	0,24	2,23

Největší propad dosáhly penzijní fondy v roce 2008. Přestože penzijní fondy Aegon a Allianz dosáhly výnosů přes 3 %, ostatní fondy připsaly pouze minimální výnos. Penzijní fond Aegon tohoto zhodnocení nedosáhl, ale pouze přistoupil k dotaci tohoto zhodnocení od akcionářů fondů. V roce 2008 dosáhla inflace 6,3 % což je za posledních 12 let nejvyšší hodnota a proto ani jeden z penzijních fondů působících na trhu nedokázal dosáhnout kladného reálného zhodnocení.

Za rok 2010 obsadil první místo penzijní fond Allianz, který připsal svým klientům 3,0 %. Aegon penzijní fond i za rok 2010 dotoval zhodnocení a bez této dotace by bylo zhodnocení zhruba 1,7 %.

Výnosy penzijních fondů se připisují na základě investičních výsledků fondu, přičemž rozhodnutí je na fondu samotném jakou část z nich připiše svým klientům. Ze svého zisku musí penzijní fond rozdělit mezi účastníky penzijního připojištění nejméně 85 %. Toho využívá zejména penzijní fond Aegon, který zvolil již od svého nástupu na trh strategii připisování vysokých výnosů, které neodpovídají výsledkům hospodaření.

Tab. 15 Srovnání penzijních fondů a odhad zhodnocení za rok 2011 (vlastní zpracování)

Název penzijního fondu	Poměr zisku fondu k prostředkům investovaným ve prospěch klientů (%)	Odhad minimálního připsaného zhodnocení za rok 2011 (%)	Průměrné zhodnocení za roky 2007 – 2010 (%)
AEGON PF	1,48	1,26	3,05
Allianz PF	2,86	2,43	3,03
AXA PF	1,73	1,47	1,42
ČSOB PF Stabilita	1,92	1,63	1,33
Generali PF	0,34	0,29	2,65
ING PF	2,15	1,83	1,19
PF České pojišťovny	1,61	1,37	1,45
PF České spořitelny	2,29	1,95	1,78
PF Komerční banky	2,23	1,89	1,24

Nejvyššího poměru hospodářského výsledku k prostředkům evidovaným ve prospěch akcionářů dosáhl k 31. 12. 2011 penzijní fond Allianz, u kterého činila tato upravená výno-

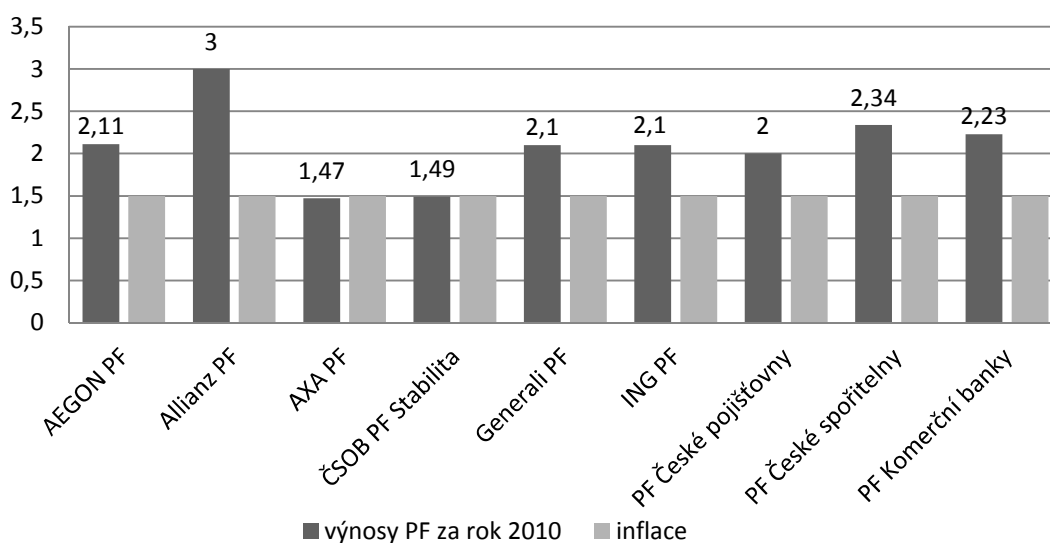
sová míra 2,86 %. Druhým neúspěšnějším penzijní fond České spořitelny s 2,29 % a třetím PF Komerční banky s 2,23 %.

Z těchto hodnot nelze přímo odvodit připsané výnosy za rok 2011, ale lze očekávat, že se od nich nebudou příliš lišit. Konečný připsaný výnos závisí na rozhodnutí představenstva penzijního fondu a jeho výši mohou ovlivňovat různá strategická marketingová rozhodnutí.

Odhad minimálního připsaného zhodnocení uvedený v tabulce byl vypočítán na základě podkladů Asociací penzijních fondů ČR. Jednotlivé penzijní fondy rozhodnou až v červnu 2012 o výši připsaného zhodnocení za rok 2011. (Investujeme.cz, 2012)

Podle průměrného zhodnocení vložených prostředků lze za neúspěšnější penzijní fond považovat Aegon, který připsal v letech 2007 – 2010 v průměru svým klientům 3,05 %. Hned za ním s minimální ztrátou je Allianz penzijní fond se zhodnocením 3,03 %. Třetím neúspěšnějším na trhu je penzijní fond Generali, který připsal svým klientům v průměru 2,65 %.

Inflace za rok 2010 činila 1,5 %. Z níže uvedeného grafu je patrné, že kladného reálného zhodnocení dosáhly všechny fondy kromě ČSOB penzijní fondu Stabilita a penzijního fondu AXA. Takové kladné výsledky, nejsou ale očekávány za rok 2011. Po odečtení inflace, která v roce 2011 byla 1,9 %, by měly pouze dva penzijní fondy dosáhnout kladného reálného zhodnocení prostředků. Mezi tyto fondy patří Allianz PF s dlouhodobě nejvyšší výnosy a také penzijní fond České spořitelny.

Obr. 11 Srovnání výnosů penzijních fondů a inflace za rok 2010 v % (vlastní zpracování)

14 ANALÝZA ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ

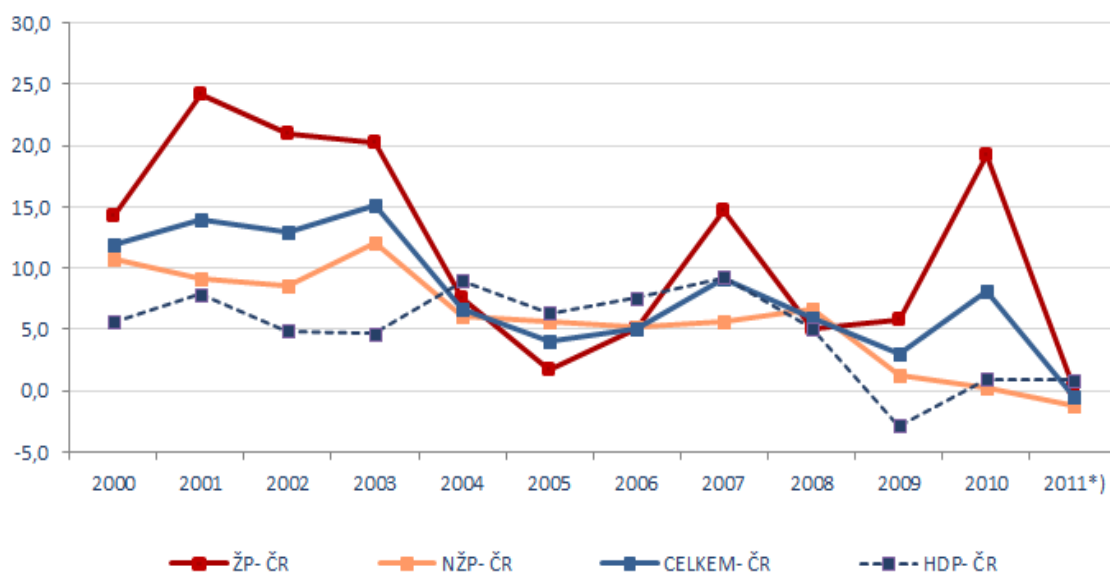
Na pojistném trhu v České republice k 31. 12. 2010 působilo 35 tuzemských pojišťoven a 17 poboček zahraničních pojišťoven. Celkem je na trhu 53 subjektů včetně České kanceláře pojistitelů, která je profesní organizace pojistitelů, kteří jsou na území ČR oprávněni provozovat pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. Z celkového počtu 17 poboček jsou 4 zaměřeny pouze na oblast životního pojištění.

14.1 Vývoj na trhu životního pojištění

Předepsané pojistné je jedním ze základních ukazatelů popisujících vývoj pojistného trhu.

V letech 2008 a 2009 došlo ke snižování tempa růstu předepsaného pojistného. Naopak v roce 2010 nastal meziroční růst o 8,2 %, a tím i téměř k přiblížení růstové úrovně 9,1 % dosažené v roce 2007. Motorem růstu bylo životní pojištění s prozatím nejvyšším nárůstem 19,2 % zaznamenaným od roku 2003 a vyrovnalo tak téměř nulový růst neživotního pojištění představující 0,3 % nejnižší od roku 1995. (Česká asociace pojišťoven, 2010c)

V roce 2011 nedošlo u životního pojištění k takovému růstu jako v předchozím roce, ale byl zaznamenán růst pouze o 1 %. Naopak u neživotního pojištění došlo k poklesu předepsaného pojistného, což také způsobilo celkový pokles o 0,3 %.

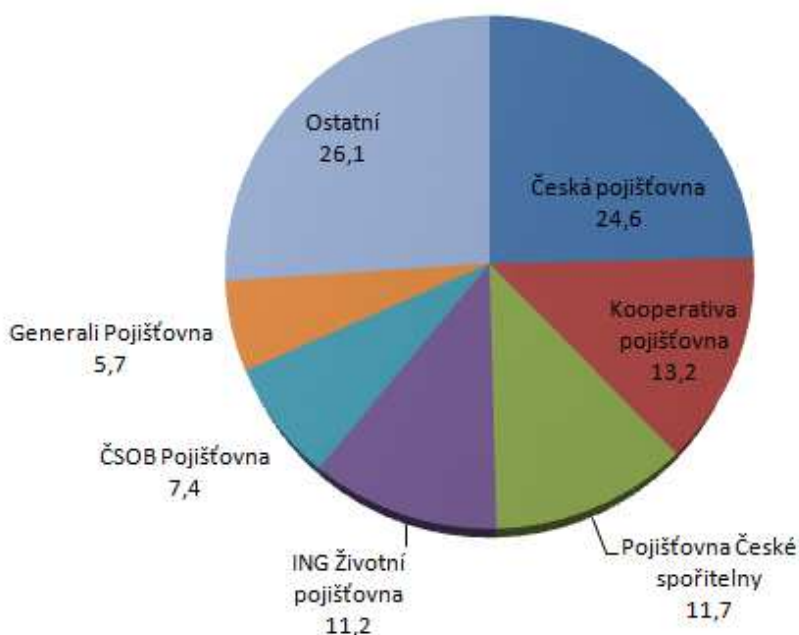

Obr. 12 Vývoj meziroční změny předepsaného pojistného a HDP v % (Česká asociace pojišťoven, 2010c)

Členské pojišťovny České asociace pojišťoven tvoří 98 % celkového předepsaného pojistného v České republice.

Jedničkou na trhu s životním pojištěním je Česká pojišťovna, která podle předepsaného smluvního pojistného ovládá trh s 24,6 %. Na druhém místě se umístila pojišťovna Kooperativa s téměř polovičním podílem na trhu. Dále se s nepatrným odstupem od sebe umístila pojišťovna České spořitelny a ING Životní pojišťovna. Mezi pojišťovny, které mají více jak 5% podíl na trhu, patří také ČSOB pojišťovna a Generali pojišťovna. (Česká asociace pojišťoven, 2010c)

Pouze čtyři pojišťovny nabízí kompletní nabídku životního pojištění. Mezi tyto pojišťovny patří lídr na trhu Česká pojišťovna, pojišťovna Kooperativa a Allianz, ale také Česká podnikatelská pojišťovna s 2,6% podílem na trhu.

Obr. 13 Podíl na trhu podle předepsané smluvního pojistného k 31. 12. 2011v % (vlastní zpracování podle Česká asociace pojišťoven, 2010c)

Dalším významným ukazatelem vypovídajícím o rozvinutosti pojistného trhu je celková propojištěnost měřená jako podíl hrubého předepsaného pojistného na HDP v běžných

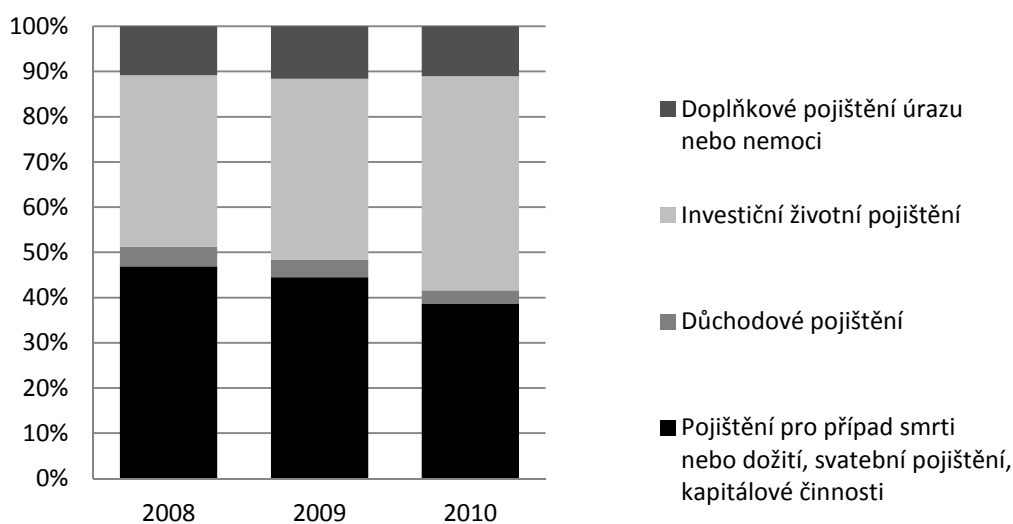
cenách. Propojištěnost na českém pojistném trhu v posledních letech mírně rostla a na konci roku 2010 dosáhla úrovně 4,3 %. V porovnání se zeměmi západní Evropy je však propojištěnost v České republice téměř poloviční.

V roce 2010 došlo důsledkem 19,2 % meziročního růstu životního pojištění ke zvýšení podílu životního pojištění na předepsaném pojistném ze 41,8 % na 46,0 %. V roce 2011 byl zaznamenán také růst ale pouze o necelé jedno procento. Tento stav přibližuje Českou republiku standardům evropských zemí, v nichž zaujímá životní pojištění průměrně 60% podíl.

V životním pojištění si vedoucí podíl upevnilo investiční životní pojištění, které dosáhlo v roce 2010 podílu 47,3 % na celkovém životním pojištění. Ve srovnání s rokem 2009 je to nárůst o 7 % zejména na úkor pojištění pro případ smrti nebo dožití, jež pokračovalo ve snižování podílu z předchozích let na 38,7 %. (ČNB, 2011)

S odstupem od dalších druhů životního pojištění, zaujímá i přes mírný pokles z 11,6 % na 11,0 % doplňkové pojištění nemoci nebo úrazu.

Nejmenší podíl na životním pojištění tvoří důchodové pojištění, které pokračuje v klesajícím trendu a oproti roku 2008 zaujímá na trhu pouze poloviční podíl představující 2,9 %.

Obr. 14 Podíl odvětví životního pojištění na předepsaném pojistném (vlastní zpracování podle ČNB, 2011)

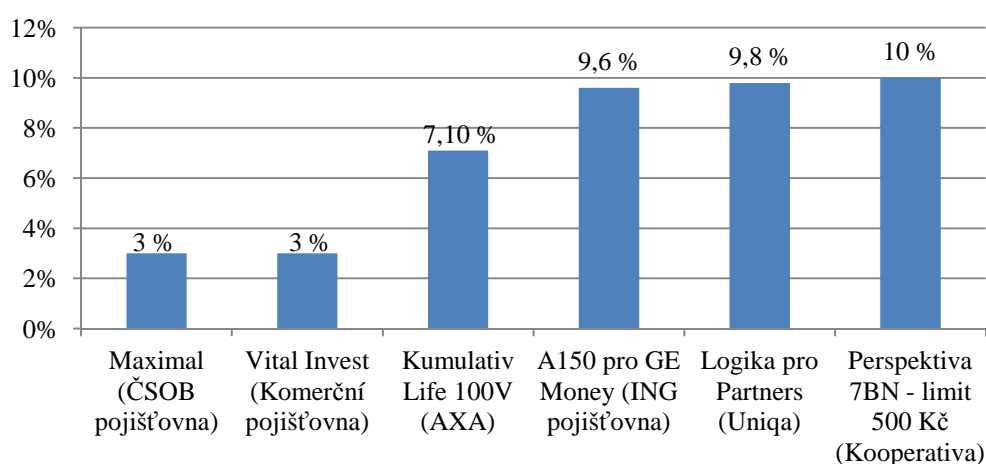
14.2 Nákladovost investiční životní pojištění

Investiční životní pojištění v sobě zahrnuje dva bankovní produkty. Klient je pojištěn pro případ smrti a finanční prostředky jsou částečně dále investovány.

Hlavní nevýhodou, která je uváděna u investičního životního pojištění, je jeho nákladovost. Investiční životní pojištění je zatíženo několika poplatky. Jsou to počáteční poplatky, poplatky z pojistného a administrativní poplatky a další.

Některé z poplatků jsou uvedeny v absolutní výši a slouží k úhradě fixních nákladů pojišťovny, ale jiné poplatky jsou stanoveny v procentní výši a slouží k úhradě nákladů, které se mění s výší platby pojistného. Pro klienta je přehlednost v poplatcích ztížena a proto dílčí výši poplatků z pojistného odhaluje ukazatel PER (Product Expense Ratio), který klientům sděluje, kolik procent ze zaplaceného pojistného nebude investováno, ale použito na poplatky. Ukazatel PER je dílčí ukazatel nákladovosti a zahrnuje pouze poplatky z pojistného a nezabývá se manažerskými a dalšími poplatky z objemu spravovaných aktiv. Celkovou nákladovost je možné hodnotit prostřednictvím ukazatele TER (Total Expense Ratio). SYROVÝ, Petr a Tomáš TYL, 2011 s.170 – 174)

Ukazatel PER se vypočítá jako podíl poplatků produktu a celkového zaplaceného pojistného za daný časový horizont. Metodika PER se řídí základním pravidlem, že čím nižší jsou poplatky, tím nižší je hodnota PER. (Produktovelisty.cz, 2012)

Obr. 15 Přehled nákladovosti investičního životního pojištění podle ukazatele PER k 5. 2. 2012 (vlastní zpracování podle Produktovelisty.cz, 2012)

Produkt investičního životního pojištění lze nazývat nízkonákladovým, pokud je jako jedna ze tří podmínek splněn limit týkající se ukazatele PER. Tento ukazatel musí být nižší než 10 % pro 2 modelové příklady s pojištěným ve věku 30 let a dobou trvání 30 let a s pojištěným ve věku 40 let a dobou trvání 20 let. Pojistné je placeno po celou dobu měsíčně ve výši 1 000 Kč.

Tuto podmínku splnilo na českém trhu pouze šest produktů. Z grafu vyplývá, že nejnižší ukazatel PER mají produkty ČSOB a Komerční pojišťovny dosahující hodnoty 3 %. Těsně za těmito produkty s hodnotou PER 10,4 % se umístil produkt Comfort Plus Partners, který nabízí AXA pojišťovna. (Produktovélisty.cz, 2012)

Naopak nejvyššími poplatky by byl zatížen klient u pojišťovny Aviva, která nabízí produkty 4life a Easy Life, u nichž dosáhl ukazatel PER 20 % a 19,4 %.

Česká pojišťovna u čtyř svých produktů nezveřejnila všechny poplatky, a proto nebyl tento ukazatel u nich vypočítán. V příloze **P III** je spočítána nákladovost investičního životního pojištění pro všechny produkty na trhu.

V případě, že se klient chce vyhnout takto vysokým poplatkům, může investovat přímo do podílových fondů.

15 ANALÝZA ALTERNATIVNÍCH PRODUKTŮ PRO ZABEZPČENÍ NA DŮCHODOVÝ VĚK

Vázání nadbytečné hotovosti na běžném účtu nepřináší klientům žádný výnos. Úroková sazba se u běžných účtů pohybuje od 0,01 % do 0,5 %. Proto jsou vhodnou alternativou spořicí nebo termínované účty, které nabízejí vyšší zhodnocení volných finančních prostředků. Na konci roku 2011 se na trhu objevil nový produkt spořicí státní dluhopisy, které byly vydávány Ministerstvem financí ČR.

15.1 Spořicí účty

Téměř každá banka působící na českém trhu nabízí alespoň jeden spořicí účet. V současné době nabízí nejlépe úročené spořicí účty banky, které v České republice působí teprve od roku 2011. Mezi tyto nováčky na trhu patří Air Bank, Zuno bank a Equa bank. V níže uvedené tabulce jsou shrnuty nejlepší nabídky sedmi bank působících na českém trhu.

Tab. 16 Srovnání nejvýnosnějších spořicích účtů na trhu k 2. 3. 2012 (vlastní zpracování podle iDnes.cz, 2012a)

Banka	Produkt	Připisování úroku	roční úrok (%)	Výpovědní lhůta
Air Bank	Spořicí účet	měsíčně	2,5	žádná
Equa bank	Spořicí účet	měsíčně	2,3	žádná
Zuno bank	Spoření	<i>denně</i>	2	žádná
	Spoření Plus	měsíčně	2,5	žádná
Raiffeisenbank	eKonto Flexi	<i>čtvrtletně</i>	2,1	21 dnů
Axa bank	Spořicí účet	měsíčně	1,9	žádná
GE Money bank	Spořicí účet Gold	měsíčně	1,8	žádná
	Spořicí účet Optimal	měsíčně	1,8	žádná
	Spořicí účet Genius II	měsíčně	1,4	žádná
ING Bank	ING Konto	<i>čtvrtletně</i>	1,75	žádná

Air Bank nabízí svým klientům produkt Spořicí účet s aktuálním ročním úrokem 2,5 %, což představuje v současné době nejvyšší úrok u spořicích účtů. Banka garantuje, že úroková sazba bude vždy patřit mezi tři nejlepší mezi srovnatelnými spořicími účty, to znamená účty bez výpovědních lhůt a bez minimálního zůstatku. (iDnes.cz, 2012a)

Equa bank nabízí klientům bez ohledu na výši zůstatku vklad s úročením 2,3 %. Zuno bank nabízí dva spořicí účty. Jedním z nich je Spoření Plus, kde může klient až do zůstatku 2,5 milionu korun získat úrok 2,5 %. Dalším je účet Spoření, který je úročen 2 %. U tohoto typu účtu je jedna zajímavost. Všechny banky úročí peníze každý den, ale pouze Zuno bank tyto úroky také denně připisuje. Pokud má tedy klient na kontě částku do 127 500 Kč, tak po úpravách není placena žádná daň, ale je připsán celý úrok. (iDnes.cz, 2012a)

U bank, které nabízejí nejvyšší úrokové sazby u spořicí účtu, není stanovena výpovědní lhůta.

Další bankou, která nabízí zúročení vyšší než 2 % je Raiffeisenbank, která bez ohledu na výši zůstatku poskytuje na spořicím účtu eKonto Flexi úrok 2,1 %. Nevýhodou u tohoto účtu je výpovědní lhůta, která je stanovena na 3 týdny. Další omezující podmínkou je nutnost mít založen u této běžný účet a aktivně jej využívat. (iDnes.cz, 2012a)

Ani jedna z bank si za založení a vedení spořicího účtu neúčtuje poplatky.

15.2 Termínované vklady

V případě srovnání termínovaných vkladů nabízí Equa bank, Wüstenrot a Zuno bank nejvyšší úroky u vkladu do 100 tis. Kč uložených na 1 rok.

Termínované vklady uložené na 1 rok u Equa banky jsou zhodnoceny ročním úrokem 3,25 % a u vkladů na 3 roky je roční úrok 3 %. Zuno bank úročí roční vklady 3 %. Wüstenrot připisuje roční úrok 3,15 % u jednorázového termínovaného vkladu ProZisk, pokud si ho klient sjedná na 3 roky. (iDnes.cz, 2012b)

V případě podrobnějšího srovnání úročení spořicích a termínovaných vkladů se u některých bank setká klient s tím, že úroky na spořicích účtech jsou vyšší než úroky na termínovaných vkladech, kde jsou peníze vázány i několik let.

Jednou z těchto bank je Raiffeisenbank, která úročí vklad na 3 roky sazbou 1,6 %, ale na spořicím účtu nabízí roční úrokovou sazbu 2,1 %. Další bankou je GE Money Bank, která připisuje maximální roční úrok 1,5 % u uložených finančních prostředků na 3 roky, zatímco na spořicím účtu získá klient 1,8 %. Také ČSOB či Poštovní spořitelna mají lépe úročeny spořicí účty než termínované vklady. (iDnes.cz, 2012b)

15.3 Spořicí státní dluhopisy

Spořicí státní dluhopisy jsou cenné papíry, které vydává Česká republika, a jsou evidovány v elektronické podobě v evidenci Ministerstva financí. Tyto dluhopisy slouží ke krytí schodku veřejných financí. V roce 2010 dosahoval státní dluh 1 344,1 mld. Kč.

Tyto dluhopisy jsou určeny pro občany České republiky a cizí státní příslušníky, občanská sdružení, nadace a nadační fondy, registrované církve a náboženské společnosti, obecně prospěšné společnosti a zahraniční neziskové společnosti.

Podíl domácností a neziskových institucí na držbě korunových státních dluhopisů ke konci roku 2011 přesáhl 2,8 %. Na celkovém státním dluhu dosáhl podíl těchto držitelů 1,9 %.

Emise se uskutečnila 11. 11. 2011 a distributory byly pouze tři banky a to Česká spořitelna, Československá obchodní banka a Komerční banka. (Ministerstvo financí ČR, © 2011)

Byly emitovány tři typy dluhopisů. Jednoletý dluhopis přinese hrubý úrokový výnos 2 %. U pětiletého kuponového dluhopisu činí úrokový výnos 0,85 % v prvním roce, 1,50 % ve druhém, 3 % ve třetím, 4,5 % ve čtvrtém a 6 % v pátém roce. Efektivní úrok je 3,09 % ročně.

Reinvestiční dluhopis má stejné úročení jako kuponový s tím rozdílem, že výplata úroků neproběhne každý rok, ale až při splatnosti. Úrokový výnos dluhopisu bude jednou ročně ke stanovenému datu automaticky reinvestován formou připsání dalších spořicíh státních dluhopisů na majetkový účet. Počet kusů spořicíh státních dluhopisů se tedy bude každoročně zvyšovat.

Majitel dluhopisu má také možnost zažádat o předčasné splacení v termínu, který je předem stanoven.

Výnos u jednoletého spořicího státního dluhopisu je stejný nebo dokonce nižší než u spořicíh účtů. Ale pro konzervativního investora, který má volné peníze a nebude je po dobu pěti let potřebovat, mohou spořicí státní dluhopisy představovat dobrou investiční příležitost. (Ministerstvo financí ČR, © 2011)

15.4 Podílové fondy

V případě, že chce občan investovat finanční prostředky na delší dobu a očekává vyšší zhodnocení než je tomu u bankovních spořicíh produktů, může investovat do podílových fondů. Základní princip investice do podílových fondů je popsán v jiné kapitole, a proto se zaměřím na jejich poplatkovou politiku.

Na trhu je velká nabídka různých typů fondů jako dluhopisové, peněžního trhu, akciové nebo smíšené. Investor si proto může vybrat z velké nabídky a rozhodnout se, zdali chce investovat konzervativně nebo riskovat a dosáhnout vyššího výnosu.

Jako i jiné bankovní produkty je i investice do podílových fondů zatížena poplatky. Podílové fondy si účtují několik poplatků, mezi které patří vstupní poplatek a poplatek za správu. (SYROVÝ Petr, 2010 s. 69 - 72)

Vstupní poplatek by měl být přiměřený typu fondu a výnosu, kterého může klient dosáhnout. Nejnižší poplatek lze očekávat u fondu peněžního trhu, kde jsou výnosy nejnižší, a tento poplatek se pohybuje do 0,5 %. U dluhopisových nebo akciových fondů musí klient očekávat vyšší poplatek, a to u dluhopisových 1,5 %, u smíšených a akciových fondů 2-3 %. Vyšší poplatek snižuje investorův výnos a je výhodnější pro společnost než pro klienta.

Další poplatek, který si fondy účtují, je poplatek za správu. U fondů peněžního trhu by součet vstupního poplatku a poplatku za správu neměl překračovat 0,9 - 1 % a u dluhopisových a akciových fondů by poplatek neměl překročit hranici 1,5 - 2 %. (SYROVÝ, Petr a Tomáš TYL, 2011 s. 155, 156)

Fondy životního cyklu

Fondy životního cyklu představují zvláštní druh smíšených podílových fondů. Jejich hlavním znakem je dlouhodobě definovaná investiční strategie spočívající v postupných změnách struktury aktiv směrem od dynamické orientované na tvorbu zisku, ke konzervativní orientované na minimalizaci rizik.

Z bankovních subjektů nabízí fond životního cyklu Česká spořitelna, ČSOB a Komerční banka. Zhodnocení prostředků je zpravidla vyšší než u otevřených podílových fondů, ale na druhou stranu lze obtížněji objektivně hodnotit jejich výkonnost a poplatky jsou vyšší než u podílových fondů. (SYROVÝ Petr, 2010, s. 67,68)

16 PROJEKT SESTAVENÍ PORTFOLIA FINANČNÍCH PRODUKTŮ PRO ZABEZPEČENÍ NA DŮCHOD

Klient by měl k zvolené investiční strategii přistupovat s maximální zodpovědností, protože pouze on nese důsledky svého rozhodnutí.

Je třeba, aby si klient zjistil co nejvíce informací o společnosti zprostředkující investici, shromáždil historická data o samotném investičním produktu a byl si vědom rizik, která jsou s touto investicí spojena. Důležitým faktorem, hrající roli při výběru portfolia finančních produktů pro zabezpečení na důchod, je věk investora.

Obecně se doporučuje, že člověk do 35 let věku může podstupovat při výběru svých investičních produktů a tvorbě portfolia vyšší riziko než člověk nad 50 let. Tento přístup vychází z předpokladu, že mladý člověk má před sebou delší maximální investiční horizont a případný pokles hodnoty rizikovější složky portfolia se může v dlouhodobém horizontu vrátit na původní úroveň. V případě, že i přesto dojde ke ztrátě, je věkově mladší člověk tuto ztrátu pokrýt příjmy z ekonomické činnosti.

Starší člověk, který se již blíží důchodovému věku a připravuje se na odchod do penze, by naopak měl rizikové složky svého portfolia snížit na minimum a investovat konzervativně do dluhopisových fondů a spořicíh produktů.

Základním produktem pro spoření na důchodový věk je penzijní připojištění. Přestože některé penzijní fondy negenerují reálné zhodnocení finančních prostředků, pro modelový příklad byl vybrán penzijní fond Allianz, který v letech 2007 – 2010 připsal svým klientům výnosy zhruba 3 %. Každý investor by měl diverzifikovat svoje portfolio do více finančních produktů, a tím zmenšit riziko v případě krachu či jiných nepředvídatelných nepříjemností. V tomto případě je penzijní připojištění vhodný nástroj, který vytvoří bezpečný pilíř důchodového spoření s pomocí konzervativního nástroje.

Dalším pilířem spoření na důchod mohou být v případě konzervativních investorů dluhopisové fondy. Na trhu je mnoho nabídek, ale byl vybrán pouze jeden a to Fond korporátních dluhopisů ČP INVEST. Tento fond je vhodný pro méně konzervativní investory, kteří mohou uložit své volné finanční prostředky nejméně na dobu 3 let. Výkonnost vybraného fondu za 5 let činí 5,11 % p. a.

Dalšími produkty pro zabezpečení na důchodový věk mohou být pojistné produkty v podobě investičního životního pojištění nebo kapitálového životního pojištění. Tyto produkty

slouží ale především pro krytí rizika smrti nebo dožití. Tvorba důchodové rezervy u těchto produktů je pouze druhotným cílem. U investičního životního pojištění je výnos zpravidla vyšší než u kapitálového životního pojištění a klient si může vybrat, do jakých investičních fondů se mají jeho prostředky ukládat. Míra dosaženého zhodnocení je závislá na zvolené investiční strategii a investiční riziko je celé na straně klienta. Hlavním důvodem proč nebudu ani s jedním produktem životního pojištění v modelovém příkladu počítat, je jejich primární cíl pokrytí rizika a nízký poměr investované částky. Investiční životní pojištění je také zatíženo nemalými poplatky a porovnatelnost produktů se ztížena z důvodů krytí různých pojistných rizik.

Tab. 17 Produkty vhodné pro zabezpečení na důchodový věk (vlastní zpracování)

Produkt	Likvidita	Zhodnocení	Náklady	Vhodnost pro důchodové spoření
Investiční životní pojištění	nízká	vysoké	vysoké	X
Kapitálové životní pojištění	nízká	nízké	vysoké	X
Otevřené podílové fondy	vysoká	vysoké	vysoké	✓
Penzijní připojištění	nízká	nízké	nízké	✓

16.1 Základní charakteristiky

V modelovém příkladu bude vytvořeno portfolio pro 4 budoucí důchodce v různých věkových kategoriích. Některé charakteristiky budou pro všechny z nich stejné. Bude se jednat o muže, kteří budou splňovat dobu pojištění alespoň 35 let nebo 30 let pojištění bez náhradních dob pojištění při nároku na starobní důchod.

Průměrná hrubá měsíční mzda k 31. 12. 2011 činila 24 319 Kč a z této částky vychází výše starobního důchodu z I. pilíře. Starobní důchod je pouze orientační a přepočítán na současné ceny. Protože na průměrnou hrubou mzdu ale dosahuje pouze jedna čtvrtina obyvatel, byla doporučená maximální investovaná částka 10 % stanovena z 20 000 Kč.

Ve všech variantách modelového příkladu je stanovena doživotní penze se zaručenou dobou výplaty 15 let. Jedná se o variantu, kde je účastníkovi tato penze vyplácena do konce jeho života a v případě úmrtí účastníka před uplynutím sjednané zaručené doby přechází

nárok na výplatu pozůstalostní penze po zbývající část zaručené doby na oprávněnou osobu sjednanou ve smlouvě. Pro výpočty doživotní penze s garantovanou dobou výplaty 15 let byl využit kalkulátor vyplácené penze od PF Allianz.

Každý z občanů uzavře penzijní připojištění do 30. listopadu 2012, což je mezní termín kdy lze penzijní připojištění sjednat za současných podmínek. Protože se jedná o konzervativní investory, budou mít zaručeno minimálně nulové zhodnocení prostředků a budou mít nárok po 15 letech spoření na výplatu poloviny úspor při sjednání výsluhové penze.

Tab. 18 Základní charakteristiky modelového příkladu (vlastní zpracování)

Průměrná hrubá měsíční mzda	24 319 Kč
Typ investora	konzervativní
Naspořená částka na důchod	0 Kč
Max. investovaná částka	2 000 Kč
Výnosnost PF Allianz	3 % p. a.
Způsob vyplácené penze	doživotní penze se zaručenou dobou výplaty 15 let
Penzijní připojištění uzavřeno	do 30. 11. 2012
➤ garance nezáporného zhodnocení ➤ možnost sjednání výsluhové penze	
Výkonnost vybraného podílového fondu za 5 let	5,11 % p. a.

Od 1. ledna 2013 se změní výše státních příspěvků na penzijní připojištění. Nová výše státních příspěvků se bude týkat jak nových, ale také již uzavřených smluv o penzijním připojištění. Z toho důvodu byl pro ilustraci u každé varianty spočítán i příspěvek 1000 Kč na penzijní připojištění s navýšeným státním příspěvkem. Podrobný výpočet je zobrazen v příloze **P VI** a **P VII**.

Každý účastník penzijního připojištění má možnost snížení daňového základu o zaplacené příspěvky na penzijní připojištění. V tomto roce činí maximální možné snížení daňového základu 12 000 Kč, a to z částky přesahující 6 000 Kč. Od 1. ledna 2013 dojde k navýšení hranice, od které je možné si snížit daňový základ, a to na úroveň 12 000 Kč.

Při současném nastavení systému je největšího užítku ze státního příspěvku dosaženo při investici 500 Kč měsíčně. Při této výši investice bude střadateli připsán státní příspěvek ve výši 150 Kč. Od 1. ledna 2013 bude maximální státní příspěvek 230 Kč, kterého dosáhne střadatel při investici 1 000 Kč měsíčně.

Tab. 19 Srovnání státního příspěvku dle investované částky
(vlastní zpracování)

Investovaná částka	Současný státní příspěvek	Státní příspěvek od 1. 1. 2013
100 Kč	50 Kč	0 Kč
200 Kč	90 Kč	0 Kč
300 Kč	120 Kč	90 Kč
400 Kč	140 Kč	110 Kč
500 Kč	150 Kč	130 Kč
600 Kč	150 Kč	150 Kč
700 Kč	150 Kč	170 Kč
800 Kč	150 Kč	190 Kč
900 Kč	150 Kč	210 Kč
1 000 Kč a více	150 Kč	230 Kč

16.2 Produkty

Základním produktem pro zabezpečení na důchodový věk je penzijní připojištění. Pro všechny varianty modelového příkladu bylo vybráno penzijní připojištění společnosti Allianz. Od roku 2003 dosahuje penzijní fond Allianz konstantního výnosu 3 %. Za rok 2011 je u tohoto penzijního fondu predikován nejvyšší výnos na trhu. Tato skutečnost byla hlavním důvodem pro výběr tohoto fondu. V níže uvedené tabulce jsou uvedeny základní charakteristiky Allianz penzijního fondu.

Tab. 20 Základní charakteristiky penzijního fondu (vlastní zpracování podle Allianz, © 2000-2012)

Základní charakteristiky	stav k 31. 12. 2011
Počet klientů	212 156 osob
Prostředky účastníků ve správě (vč. státních příspěvků a výnosů)	11,863 mld. Kč
Průměrný věk klientů	45 let
Průměrná výše měsíčního příspěvku	519 Kč
Hospodářský výsledek	339,155 mil. Kč
Portfolio zahrnuje:	
• dluhopisy	95,9 %
• peníze na účtech a termín. vklady	2 %
• podílové listy	1,8 %
• ostatní	0,3 %

Při investování hraje důležitou roli diverzifikace portfolia, a proto byl pro konzervativní investory vybrán další bankovní produkt. Jedná se o otevřený podílový fond korporátních dluhopisů České pojišťovny. Průměrná roční výkonnost tohoto fondu za 5 let dosahovala 5,11 % p. a. Kritériem výběru tohoto fondu byly také poplatky, které jsou na nízké úrovni, protože se jedná o fond s malým investičním rizikem. Fond korporátních dluhopisů ČP Invest byl oceněn v soutěži Zlatá koruna 2010 a také zvítězil v kategorii „Progresivní dluhopisový fond 2010“ v rámci soutěže Fincentrum Investice roku 2010. (ČP Invest, © 1991-2011)

Tento podílový fond je vhodný pro méně konzervativní investory, kteří mohou uložit své volné finanční prostředky nejméně na dobu 3 let. Horizont 3 roky je stanoven z důvodu minimalizace ztrát z kolísání hodnoty podílového listu v důsledku nepříznivého vývoje kurzu jednotlivých cenných papírů v portfoliu, pohybu úrokových sazeb a měnových kurzů. Fond korporátních dluhopisů České pojišťovny je zajištěn proti měnovému riziku, což přispívá ke snížení volatility hodnoty portfolia. (ČP Invest, © 1991-2011)

Základní charakteristiky Fondu korporátních dluhopisů ČP Invest jsou uvedeny v v příloze **P IV**.

Doplňkovým bankovním produktem pro zabezpečení na důchodový věk bude spořicí účet. Spořicí účet je finanční produkt, který slouží ke zhodnocování volných finančních prostředků. Jedná se v podstatě o kombinaci běžného účtu a termínovaného vkladu a nabízí výhody obou těchto produktů.

V případě, že má klient na běžném účtu volné finanční prostředky, které nepotřebuje k běžným výdajům jako je platba inkasa, splátka hypotéky a úvěru, měl by využít nabídku Air bank a založit si jejich spořicí účet.

Tab. 21 Základní charakteristiky spořicího účtu (vlastní zpracování podle Air bank, © 2012)

úroková sazba	2,5 % p. a.
připisování úroků	měsíční
nutnost založení běžného účtu	NE
minimální vklad	0 Kč
možnosti založení	osobně na pobočce, přes internet, kurýrem, poštou
výpovědní lhůta	není

Banka garantuje, že úroková sazba bude vždy patřit mezi tři nejlepší mezi srovnatelnými spořicími účty, to znamená účty bez výpovědních lhůt a bez minimálního zůstatku.

Air Bank je členem skupiny PPF a nabízí svoje služby na českém trhu od listopadu 2011. Nabízený spořicí účet s Malým tarifem je bez poplatků a roční úrokovou sazbou 2,5 %. U Malého tarifu neplatí klient žádný měsíční poplatek a platíte pouze za jednotlivé služby. V případě, že se rozhodne tento účet využívat pouze jako spořicí a zaslání výpisu o zůstatku si zvolí elektronicky, nebude klient za spořicí účet platit žádné poplatky. (Příloha P III Sazebník Air Banky)

16.3 Modelový příklad A

V tomto modelovém příkladu je sestaveno portfolio pro budoucího důchodce, jehož doba odchodu do řádného důchodu je 10 let. Tato doba je totožná s délkou spoření.

Tab. 22 Zadání modelového příkladu A (vlastní zpracování)

Datum narození	4. 3. 1958
Věk	54 let
Důchodový věk	63 let a 10 měsíců
Počet let do důchodu (doba spoření)	10 let
Vznik nároku na starobní důchod	3. 2. 2022
Nárok na starobní důchod při účasti v I. pilíři	11 606 Kč

V níže uvedené tabulce je rozpracována varianta, kdy bude klient přispívat na penzijní připojištění 500 Kč, 1000 Kč, 1 500 Kč a 2 000 Kč. U všech těchto příspěvků dosáhne klient maximální výše státního příspěvku, který je stanoven 150 Kč za měsíc. V poslední sloupci je zobrazeno, jak se změní výše penze při zvýšení státního příspěvku od 1. 1. 2013.

Tab. 23 Přehled spoření v penzijním připojištění (vlastní zpracování)

Příspěvek účastníka	500 Kč	1 000 Kč	1 500 Kč	2000 Kč	1 000 Kč
Předpokládané zhodnocení	3 %				
Doba placení příspěvků	10 let				
Výše měsíčního státního příspěvku	150 Kč	150 Kč	150 Kč	150 Kč	230 Kč
Celkově naspořené prostředky (jednorázové vyrovnání)	90 710 Kč	160 606 Kč	230 502 Kč	300 398 Kč	171 790 Kč
Příspěvky účastníka	60 000 Kč	120 000 Kč	180 000 Kč	240 000 Kč	120 000 Kč

Výnosy	12 710 Kč	22 606 Kč	32 502 Kč	42 398 Kč	24 190 Kč
Státní příspěvky	18 000 Kč	18 000 Kč	18 000 Kč	18 000 Kč	27 600 Kč
Celková výnosovost (zhodnocení vč. státních příspěvků)	30 710 Kč	40 606 Kč	50 502 Kč	60 398 Kč	51 790 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	6 000 Kč	12 000 Kč	12 000 Kč	0 Kč
Doživotní měsíční penze se zaručenou dobou výplaty 15 let	510 Kč	903 Kč	1 296 Kč	1 690 Kč	966 Kč

Nejvyššího daňového zvýhodnění dosáhne klient při investici 1 500 Kč měsíčně. Aby dosáhl maximálního daňového zvýhodnění i po 1. 1. 2013, bude muset přispívat maximální možnou částku tedy 2 000 Kč měsíčně.

Dále může klient přispívat stejné částky do Fondu korporátních dluhopisů ČP Invest. Zde je počítáno s výkonností fondu 5,11 % p. a. Tato výše není garantována a proto se jedná pouze o orientační výpočty.

Tab. 24 Přehled spoření v podílovém fondu (vlastní zpracování)

Příspěvek účastníka	500 Kč	1 000 Kč	1 500 Kč	2000 Kč
Výkonnost vybraného fondu za 5 let	5,11 % p. a.			
Celkově naspořené prostředky	78 058 Kč	156 116 Kč	234 174 Kč	312 232 Kč
Příspěvky účastníka	60 000 Kč	120 000 Kč	180 000 Kč	240 000 Kč
Výnosy	18 058 Kč	36 116 Kč	54 174 Kč	72 232 Kč
Měsíční příplatek k penzi po dobu 15 let	434 Kč	867 Kč	1 301 Kč	1 735 Kč

Ze zadání příkladu vyplývá, že klient může ze svého příjmu přispívat na všechny způsoby zabezpečení na důchodový věk maximálně 2 000 Kč měsíčně. Proto jsou v tabulce rozpracovány varianty, kdy přispívá na penzijní připojištění a do podílového fondu částkami 2 000 Kč, 1 500 Kč a 1 000 Kč. Klient zatím neuvažuje o jednorázovém vyrovnání a proto je pro něho rozhodující výše vyplácené penze. Tato suma zahrnuje doživotní měsíční penze se zaručenou dobou výplaty 15 let a měsíční příplatek z podílového fondu.

Nejvyšší vyplácená penze v případě, že klient spoří celkově 2 000 Kč je u varianty, kdy 500 Kč zasílá na penzijní připojištění a zbylou částku, tedy 1 500 investuje do podílového fondu. V tomto případě mu bude po dobu 15 let vyplácena penze ve výši 1 801 Kč. Toto rozložení příspěvků je nejvýhodnější i při investované částce 1500 Kč a 1 000 Kč.

Tab. 25 Sestavení penze při spoření 10 let (vlastní zpracování)

Investovaná částka	Vyplácená penze (včetně příplatku)	
	současnost	od 1. 1. 2013
2000 Kč		
2000 Kč (500 PP + 1500 ČP)	1 801 Kč	1 794 Kč
2000 Kč (1000 PP + 1000 ČP)	1 770 Kč	1 833 Kč
2000 Kč (1500 PP + 500 ČP)	1 730 Kč	1 793 Kč
2000 Kč PP	1 690 Kč	1 753 Kč
2000 Kč ČP	1 735 Kč	1 735 Kč
1500 Kč		
1500 Kč (500 PP + 1000 ČP)	1 377 Kč	1 360 Kč
1500 Kč (1000 PP + 500 ČP)	1 337 Kč	1 400 Kč
1500 Kč PP	1 296 Kč	1 359 Kč
1500 Kč ČP	1 301 Kč	1 301 Kč
1000 Kč		
1000 Kč (500 PP + 500 ČP)	944 Kč	927 Kč
1000 PP	903 Kč	966 Kč
1000 ČP	867 Kč	867 Kč

Protože je doba spoření pouze 10 let, měl by klient spořit maximální možnou částku, tedy 2 000 Kč měsíčně. V úvodu bylo řečeno, že s rostoucím věkem by měla klesat riziková složka ve spoření, kterou je v modelovém příkladě zastupuje fond korporátních dluhopisů ČP Invest. Z toho tedy vyplývá, že by měl klient, kterému zbývá 10 let do odchodu do řádného důchodu, přispívat celou částku do penzijního fondu. Rozdíl ve vyplácené penzi je 111 Kč, ale podstoupené riziko u podílového fondu je mnohem vyšší.

Při změně státního příspěvku, která nastane od 1. 1. 2013, bude pro občana nejvýhodnější navýšit částku posílanou na penzijní připojištění na 1000 Kč. V případě, že bude investovat 2 000 Kč měsíčně, rozdíl ve vyplácené penzi oproti předchozímu nastavení dosahuje 32 Kč.

16.4 Modelový příklad B

Tento modelový příklad se liší od předchozího pouze tím, že doba spoření je prodloužena o 5 let a celkově činí tedy 15 let.

Tab. 26 Zadání modelového příkladu B (vlastní zpracování)

Datum narození	1. 3. 1962
Věk	50 let
Důchodový věk	64 let a 6 měsíců
Počet let do důchodu (doba spoření)	15 let
Vznik nároku na starobní důchod	1. 9. 2026
Nárok na starobní důchod při účasti v I. pilíři	11 820 Kč

Příspěvky účastníka jsou rozděleny do tří variant, kdy i nejnižší z nich splňuje podmínku pro přiznání nejvyššího státního příspěvku. Tento příspěvek činí za 27 000 Kč za rok.

V poslední sloupci je zobrazeno, jak se změní výše penze při zvýšení státního příspěvku od 1. 1. 2013. Z tabulky vyplývá, že v případě investice 1 000 Kč měsíčně je rozdíl při současném státním příspěvku a nových pravidlech při vyplácené penzi 110 Kč.

Tab. 27 Přehled spoření v penzijním připojištění (vlastní zpracování)

Příspěvek účastníka	500 Kč	1 000 Kč	1 500 Kč	2000 Kč	1 000 Kč
Předpokládané zhodnocení	3 %				
Doba placení příspěvků	15 let				
Výše měsíčního státního příspěvku	150 Kč	150 Kč	150 Kč	150 Kč	230 Kč
Celkově naspořené prostředky (jednorázové vyrovnání)	147 168 Kč	260 566 Kč	373 965 Kč	487 364 Kč	278 710 Kč
Příspěvky účastníka	90 000 Kč	180 000 Kč	270 000 Kč	360 000 Kč	180 000 Kč
Výnosy	30 168 Kč	53 566 Kč	76 965 Kč	100 364 Kč	57 310 Kč
Státní příspěvky	27 000 Kč	27 000 Kč	27 000 Kč	27 000 Kč	41 400 Kč
Celková výnosovost (zhodnocení vč. státních příspěvků)	57 168 Kč	80 566 Kč	103 965 Kč	127 364 Kč	98 710 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	6 000 Kč	12 000 Kč	12 000 Kč	0 Kč
Doživotní měsíční penze se zaručenou dobou výplaty 15 let	896 Kč	1 587 Kč	2 277 Kč	2 968 Kč	1 697 Kč

Stejná výše příspěvku účastníka jako u penzijního připojištění je také rozvržena pro otevřený podílový fond České pojišťovny. V případě, že bude klient přispívat do tohoto fondu do 1 500 Kč, bude příplatek k penzi nižší, než je tomu u penzijního fondu Allianz. Naopak u investice 2 000 Kč měsíčně je tento vyplácený příplatek po dobu 15 let vyšší u podílového fondu.

Tab. 28 Přehled spoření v podílovém fondu (vlastní zpracování)

Příspěvek účastníka	500 Kč	1 000 Kč	1 500 Kč	2000 Kč
Výkonnost vybraného fondu za 5 let	5,11 % p. a.			
Celkově naspořené prostředky	134 766 Kč	269 533 Kč	404 299 Kč	539 065 Kč
Příspěvky účastníka	90 000 Kč	180 000 Kč	270 000 Kč	360 000 Kč
Výnosy	44 766 Kč	89 533 Kč	134 299 Kč	179 065 Kč
Měsíční příspěvek k penzi po dobu 15 let	749 Kč	1 497 Kč	2 246 Kč	2 995 Kč

Stejně jako u předchozí varianty modelového příkladu vychází při investované částce 2 000 Kč nejlépe varianta, kdy klient spoří 1000 Kč na penzijní připojištění a 500 Kč do podílového fondu. V tomto případě je doba spoření delší o 5 let, ale i přesto by měl klient snížit rizikovou složku na minimum a přispívat 1 500 Kč na penzijní připojištění a zbylých 500 Kč do podílového fondu.

Tab. 29 Sestavení penze při spoření 15 let (vlastní zpracování)

Investovaná částka	Vyplácená penze (včetně příplatku)	
2000 Kč	současnost	od 1. 1. 2013
2000 Kč (500 PP + 1500 ČP)	3 142 Kč	3 112 Kč
2000 Kč (1000 PP + 1000 ČP)	3 084 Kč	3 194 Kč
2000 Kč (1500 PP + 500 ČP)	3 026 Kč	3 137 Kč
2000 Kč PP	2 968 Kč	3 078 Kč
2000 Kč ČP	2 995 Kč	2 995 Kč
1500 Kč		
1500 Kč (500 PP + 1000 ČP)	2 393 Kč	2 363 Kč
1500 Kč (1000 PP + 500 ČP)	2 336 Kč	2 446 Kč
1500 Kč PP	2 277 Kč	2 388 Kč
1500 Kč ČP	2 246 Kč	2 246 Kč
1000 Kč		
1000 Kč (500 PP + 500 ČP)	1 645 Kč	1 615 Kč
1000 PP	1 587 Kč	1 697 Kč
1000 ČP	1 497 Kč	1 497 Kč

Protože změny ve výši státního příspěvku se dotknou i smluv uzavřených v minulosti, měl by klient rovnoměrně rozdělit částku 2 000 Kč mezi penzijní připojištění a podílový fond. Při maximální investované částce 1 500 Kč je stále výhodné tuto sumu rozdělit, ale při částce 1 000 Kč by ji měl klient zasílat pouze na penzijní připojištění. V případě vložení těchto částek pouze do podílového fondu dosáhne klient nejnižší možné vyplácené penze.

16.5 Modelový příklad C

V modelovém příkladu C je stanovena doba spoření na 27 let. Jedná se o občana, které mu je v současné době 40 let a nárok na starobní důchod bude mít 1. 4. 2038.

Tab. 30 Zadání modelového příkladu C (vlastní zpracování)

Datum narození	1. 2. 1972
Věk	40 let
Důchodový věk	66 let a 2 měsíce
Počet let do důchodu (doba spoření)	27 let
Vznik nároku na starobní důchod	1. 4. 2038
Nárok na starobní důchod při účasti v I. pilíři	12 033 Kč

Suma státních příspěvků na konci doby spoření bude činit 48 600 Kč. Tato částka se podílí při příspěvku 500 Kč měsíčně 30 % na celkové výnosnosti penzijního připojištění. Při příspěvku 1500 Kč tento podíl poklesl na téměř polovinu tedy 15 %. Podíl státního příspěvku při růstu jednotlivých příspěvků klesá, protože maximálního užitku je dosaženo již při příspěvku 500 Kč za měsíc.

V posledním sloupci je zobrazeno, jak se změní výše penze při zvýšení státního příspěvku od 1. 1. 2013. Z tabulky vyplývá, že v případě investice 1 000 Kč měsíčně je rozdíl při současném státním příspěvku a nových pravidlech při vyplácené penzi 248 Kč.

Tab. 31 Přehled spoření v penzijním připojištění (vlastní zpracování)

Příspěvek účastníka	500 Kč	1 000 Kč	1 500 Kč	2000 Kč	1 000 Kč
Předpokládané zhodnocení	3 %				
Doba placení příspěvků	27 let				
Výše měsíčního státního příspěvku	150 Kč	150 Kč	150 Kč	150 Kč	230 Kč
Celkově naspořené prostředky (jednorázové vyrovnání)	322 123 Kč	570 332 Kč	818 542 Kč	1 066 751 Kč	610 046 Kč
Příspěvky účastníka	162 000 Kč	324 000 Kč	486 000 Kč	648 000 Kč	324 000 Kč
Výnosy	111 523 Kč	197 732 Kč	283 942 Kč	370 151 Kč	211 526 Kč
Státní příspěvky	48 600 Kč	48 600 Kč	48 600 Kč	48 600 Kč	74 520 Kč
Celková výnosovost (zhodnocení vč. státních příspěvků)	160 123 Kč	246 332 Kč	332 542 Kč	418 751 Kč	286 046 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	6 000 Kč	12 000 Kč	12 000 Kč	0 Kč
Doživotní měsíční penze se zaručenou dobou výplaty 15 let	2 016 Kč	3 570 Kč	5 123 Kč	6 677 Kč	3 818 Kč

U penzijního připojištění představují největší část naspořených prostředků příspěvky účastníka. Stejně je tomu i u varianty kdy klient spoří 10 a 15 let ale tyto prostředky vkládá do podílového fondu.

Naopak v případě, že klient bude spořit 27 let, tak více jak polovinu celkových příspěvků zasílaných do podílového fondu tvoří připsané výnosy. Z toho vyplývá, že s rostoucí dobou spoření převažuje výnosnost nad vloženými finančními prostředky.

Tab. 32 Přehled spoření v podílovém fondu (vlastní zpracování)

Příspěvek účastníka	500 Kč	1 000 Kč	1 500 Kč	2000 Kč
Výkonnost vybraného fondu za 5 let	5,11 % p. a.			
Celkově naspořené prostředky	347 229 Kč	694 458 Kč	1 041 688 Kč	1 388 917 Kč
Příspěvky účastníka	162 000 Kč	324 000 Kč	486 000 Kč	648 000 Kč
Výnosy	185 229 Kč	370 458 Kč	555 688 Kč	740 917 Kč
Měsíční příplatek k penzi po dobu 15 let	1 929 Kč	3 858 Kč	5 787 Kč	7 716 Kč

V případě, že chce klient dosáhnout maximálního možného užitku při investovaných 2 000 Kč, měl by přispívat 500 Kč na penzijní připojištění a 1 500 Kč do Fondu korporátních dluhopisů ČP Invest. Protože je doba spoření 27 let a je relativně dlouhá, může klient podstoupit riziko, které investice do otevřeného podílového fondu zahrnuje. Vzniklé ztráty může během této doby vyrovnat finančními prostředky dosažené při výdělečné činnosti. Chce-li klient investovat 1 500 Kč nebo 1 000 Kč stále se mu vyplatí rozdělit tyto finanční prostředky mezi penzijní připojištění a podílový fond.

Tab. 33 Sestavení penze při spoření 27 let (vlastní zpracování)

Investovaná částka	Vyplácená penze (včetně příplatku)	
	současnost	od 1. 1. 2013
2000 Kč		
2000 Kč (500 PP + 1500 ČP)	7 803 Kč	7 735 Kč
2000 Kč (1000 PP + 1000 ČP)	7 428 Kč	7 676 Kč
2000 Kč (1500 PP + 500 ČP)	7 052 Kč	7 301 Kč
2000 Kč PP	6 677 Kč	6 925 Kč
2000 Kč ČP	7 716 Kč	7 716 Kč
1500 Kč		
1500 Kč (500 PP + 1000 ČP)	5 874 Kč	5 806 Kč
1500 Kč (1000 PP + 500 ČP)	5 488 Kč	5 747 Kč
1500 Kč PP	5 123 Kč	5 372 Kč
1500 Kč ČP	5 787 Kč	5 787 Kč
1000 Kč		
1000 Kč (500 PP + 500 ČP)	3 945 Kč	3 877 Kč
1000 PP	3 570 Kč	3 818 Kč
1000 ČP	3 858 Kč	3 858 Kč

16.6 Modelový příklad D

V modelovém příkladu D je stanovena doba spoření na 38 let. Jedná se o občana, které mu je v současné době 30 let a nárok na starobní důchod bude mít až v roce 2038. Při výpočtu odchodu do důchodu u lidí narozených po roce 1977 se již nerozlišuje pohlaví a pravidla jsou pro muže i ženy stejná.

Tab. 34 Zadání modelového příkladu D (vlastní zpracování)

Datum narození	1. 1. 1982
Věk	30 let
Důchodový věk	67 let a 10 měsíců
Počet let do důchodu (doba spoření)	38 let
Vznik nároku na starobní důchod	1. 11. 2049
Nárok na starobní důchod při účasti v I. pilíři	12 461 Kč

Jako u všech předchozích variant je u všech příspěvků dosaženo maximální výše státního příspěvku. U doby spoření 38 let převyšuje u penzijního připojištění jeho výnosnost nad vloženými prostředky pouze u vkladu 500 Kč měsíčně. Naopak je tomu u dalších zasílaných částek, kde se příspěvky účastníka podílí největší částí na celkově naspořené částce. V posledním sloupci je zobrazeno, jak se změní výše penze při zvýšení státního příspěvku od 1. 1. 2013. Z tabulky vyplývá, že v případě investice 1 000 Kč měsíčně je rozdíl při současném státním příspěvku a nových pravidlech při vyplácené penzi 428 Kč. Největší podíl na celkově naspořené částce mají výnosy a ne příspěvky účastníka jak je tomu v současné době.

Tab. 35 Přehled spoření v penzijním připojištění (vlastní zpracování)

Příspěvek účastníka	500 Kč	1 000 Kč	1 500 Kč	2000 Kč	1 000 Kč
Předpokládané zhodnocení	3 %				
Doba placení příspěvků	38 let				
Výše měsíčního státního příspěvku	150 Kč	150 Kč	150 Kč	150 Kč	230 Kč
Celkově naspořené prostředky (jednorázové vyrovnání)	547 238 Kč	968 908 Kč	1 390 577 Kč	1 812 246 Kč	1 036 375 Kč
Příspěvky účastníka	228 000 Kč	456 000 Kč	684 000 Kč	912 000 Kč	456 000 Kč
Výnosy	250 838 Kč	444 508 Kč	638 177 Kč	831 846 Kč	475 495 Kč
Státní příspěvky	68 400 Kč	68 400 Kč	68 400 Kč	68 400 Kč	104 880 Kč
Celková výnosovost (zhodnocení vč. státních příspěvků)	319 238 Kč	512 908 Kč	706 577 Kč	900 246 Kč	580 375 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	6 000 Kč	12 000 Kč	12 000 Kč	0 Kč
Doživotní měsíční penze se zaručenou dobou výplaty 15 let	3 468 Kč	6 140 Kč	8 813 Kč	11 485 Kč	6 568 Kč

Tab. 36 Přehled spoření v podílovém fondu (vlastní zpracování)

Příspěvek účastníka	500 Kč	1 000 Kč	1 500 Kč	2000 Kč
Výkonnost vybraného fondu za 5 let	5,11 % p. a.			
Celkově naspořené prostředky	696 045 Kč	1 392 091 Kč	2 088 136 Kč	2 784 182 Kč
Příspěvky účastníka	228 000 Kč	456 000 Kč	684 000 Kč	912 000 Kč
Výnosy	468 045 Kč	936 091 Kč	1 404 136 Kč	1 872 182 Kč
Měsíční příplatek k penzi po dobu 15 let	3 867 Kč	7 734 Kč	11 601 Kč	15 468 Kč

Měsíční příplatek k penzi po dobu 15 let je vyšší u investice do podílového fondu než u stejné výše vložených prostředků na penzijní připojištění. Dosažené výnosy u podílového fondu se podílejí na celkově naspořené částce z 67 %.

Tab. 37 Sestavení penze při spoření 38 let (vlastní zpracování)

Investovaná částka	Vyplácená penze (včetně příplatku)	
	současnost	od 1. 1. 2013
2000 Kč		
2000 Kč (500 PP + 1500 ČP)	15 069 Kč	14 952 Kč
2000 Kč (1000 PP + 1000 ČP)	13 874 Kč	14 302 Kč
2000 Kč (1500 PP + 500 ČP)	12 680 Kč	13 107 Kč
2000 Kč PP	11 485 Kč	11 913 Kč
2000 Kč ČP	15 468 Kč	15 468 Kč
1500 Kč		
1500 Kč (500 PP + 1000 ČP)	11 202 Kč	11 085 Kč
1500 Kč (1000 PP + 500 ČP)	10 007 Kč	10 435 Kč
1500 Kč PP	8 813 Kč	9 240 Kč
1500 Kč ČP	11 601 Kč	11 601 Kč
1000 Kč		
1000 Kč (500 PP + 500 ČP)	7 335 Kč	7 218 Kč
1000 PP	6 140 Kč	6 568 Kč
1000 ČP	7 734 Kč	7 734 Kč

Poprvé u této varianty modelového příkladu dosahuje klient při investici celé částky 2 000 Kč do podílového fondu nejvyššího příplatku. V tomto případě je dosaženo o 3 983 Kč vyšší penze, než je tomu při investování celé částky 2 000 Kč na penzijní připojištění. Tato varianta je nejvýhodnější při současných podmínkách, ale i při změně státního příspěvku od 1. ledna 2013. Druhou nejvýhodnější variantou je rozdělení této částky na investici 500 Kč na penzijní připojištění a 1 500 Kč do podílového fondu.

Také při celkové investici 1 000 Kč je nejvyšší příplatek vyplacený po dobu 15 let dosažen při vložení celé částky do Fondu korporátních dluhopisů ČP Invest.

16.7 Náklady

V případě, že se rozhodnou střadatelé založit spořicí účet u Air bank a sjednat penzijní připojištění u společnosti Allianz, nemusí počítat s žádnými poplatky. U penzijního připojištění je účtován pouze poplatek za převod prostředků do jiného penzijního fondu a poplatek za výplatu odbytného, ale ani o jednom z těchto úkonů klienti zatím neuvažují. Tyto poplatky nejsou požadovány po uplynutí 5 let ode dne vzniku penzijního připojištění u penzijního fondu Allianz.

Tab. 38 Náklady spojené se založením spořicího účtu a penzijního připojištění (vlastní zpracování)

Založení spořicího účtu u Air banky - Malý tarif	
poplatek za tarif	zdarma
výběr / vklad hotovosti u bankomatu Air banky	zdarma
zaslání výpisu elektronicky	zdarma
CELKEM	0 Kč
Sjednání penzijního připojištění u společnosti Allianz	
uzavření smlouvy o penzijním připojištění	0 Kč
provedení identifikace při uzavření smlouvy, v průběhu trvání smlouvy, při žádosti o výplatu dávky	0 Kč
vedení účtu účastníka	0 Kč
zpracování připsané platby	0 Kč
vyhotovení a zaslání přehledu plateb	0 Kč
Níže uvedené poplatky se nepožadují po uplynutí 5 let ode dne vzniku penzijního připojištění u penzijního fondu Allianz.	
➤ poplatek za převod prostředků do jiného penzijního fondu	800 Kč
➤ poplatek za výplatu odbytného	800 Kč
CELKEM	0 Kč

Střadatelé mohou využít nabídky společnosti ČP INVEST, která umožňuje podílníkům pravidelné měsíční investování do podílových fondů. U pravidelného investování je minimální měsíční investice 500 Kč a maximální doba spoření 40 let. Pravidelným investováním je sníženo riziko a naopak se zvyšuje šance na zhodnocení investice. Díky tomuto pravidelnému ukládání má klient nárok na nižší vstupní poplatky.

Tab. 39 Náklady spojené se sestavením portfolia (vlastní zpracování)

Fond korporátních dluhopisů ČP Invest	
vstupní poplatek v % z objemu cílové částky	
Zaslaná částka	Vstupní poplatek
0 – 99 999 Kč	1 %
100 000 – 499 999 Kč	0,8 %
500 000 – 999 999 Kč	0,6 %
1 000 000 – 2 499 999 Kč	0,5 %
2 500 000 Kč a více	0,4 %
➤ doba spoření 10 let	max. 2 498 Kč
➤ doba spoření 15 let	max. 3 234 Kč
➤ doba spoření 27 let	max. 6 945 Kč
➤ doba spoření 38 let	max. 11 137 Kč
výstupní poplatek	0 %
vedení majetkového účtu	zdarma
elektronická zpráva o stavu na majetkovém účtu	zdarma
ČP Invest online	zdarma
výplata bankovním převodem v ČR	0 Kč
manažerský poplatek	1,9 %
CELKEM	max. 2 498 – 11 137 Kč (+ 1,9 %)

Účast ve Fond korporátních dluhopisů ČP Invest je spojena pouze se vstupním a manažerským poplatkem. Vstupní poplatek je stanoven pro cílovou částku, která je vypočtena jako součet předpokládaných investic po dobu sjednaného programu pravidelného investování. Po uhrazení vstupního poplatku nejsou následné pravidelné investice do programu pravidelného investování zpoplatněny.

V případě, že bude klient spořit 38 let a každý měsíc ukládat 2000 Kč naspoří při úrokové míře 5,11 % p. a. za tuto dobu 2 784 182 Kč. Vstupní poplatek z této částky je 0,4 % a představuje 11 137 Kč.

Manažerský poplatek je účtován z objemu spravovaného portfolia, tedy z majetku všech podílníků. Je zpravidla účtován průběžně a počítá se z průměru hodnot vlastního jmění.

Celkové náklady na sestavení portfolia finančních produktů pro zabezpečení na důchodový věk jsou spojeny se vstupním poplatkem do vybraného fondu. Tento poplatek je minimálně 781 Kč při příspěvku 500 Kč měsíčně při době spoření 10 let a maximálně 11 137 Kč při spoření po dobu 38 let a měsíčním příspěvku 2 000 Kč.

16.8 Penze z II. pilíře

V modelovém příkladu nebylo počítáno s tím, že se některý z občanů zapojí do II. pilíře penzijního systému. Hlavním důvodem jsou stále nezveřejněné podmínky penzijní fondů, které se budou tohoto pilíře účastnit.

Pro ilustraci byl spočítán státní důchod z I. pilíře a jeho výše porovnána s důchodem, na který by měl občan nárok v případě, že by se zapojil do II. pilíře. Pro výpočet bylo počítáno s čistým výnosem fondů 1 % a dobou spoření 30 let. Hrubý výnos by v tomto případě představoval 4 %, z něhož by 2 % byla inflace a 1 % poplatky.

Tab. 40 Srovnání vyplácené penze při zapojení do II. pilíře (MF Dnes 19. 1. 2012)

Hrubá mzda	Státní důchod	Státní důchod po opt-out	Důchod od fondu	Celkový důchod*	Rozdíl
10 000	14 908	13 230	695	13 925	-983
15 000	17 033	15 117	1 043	16 160	-873
20 000	18 446	16 371	1 391	17 762	-684
25 000	19 859	17 625	1 738	19 363	-496
30 000	21 272	18 878	2 086	20 964	-308
35 000	22 684	20 132	2 433	22 565	-119
40 000	24 097	21 386	2 781	24 167	70
50 000	26 923	23 894	3 476	27 370	447
60 000	29 749	26 402	4 172	30 574	825
70 000	32 574	28 910	4 867	33 777	1203
80 000	35 400	31 418	5 562	36 980	1580
90 000	38 226	33 925	6 257	40 182	1956
100 000	41 052	36 433	6 953	43 386	2334

Důchod z nepovinného II. pilíře bude mít tři složky. Jednou z nich bude důchod od státu snížený podle toho, kolik let skutečně občan přispívá do II. pilíře a dále důchod z osobního účtu II. pilíře z 3 % pojistného přesměřovaného z povinného pojistného. Poslední složkou bude důchod z osobního účtu II. pilíře z 2 % pojistného, což představuje dodatečné vložené prostředky účastníky.

Do výpočtu celkového důchodu při důchodu z II. pilíře (opt-outu) nebyl kvůli porovnatelnosti započítán 2 % příspěvek střadatele k vyvedené části pojistného a výnos z něj.

Z tabulky vyplývá, že při zapojení obyvatel s hrubou měsíční mzdou nižší jak 35 000 Kč je účast ve II. pilíři nevýhodná. Státní důchod z povinného pilíře totiž převyšuje ten, na který by měl občan nárok při spoření ve fondech. Naopak pro občany s hrubou měsíční mzdou minimálně 40 000 Kč je účast ve II. pilíři výhodná, protože budou mít nárok na vyšší důchod než pouze z povinného pilíře.

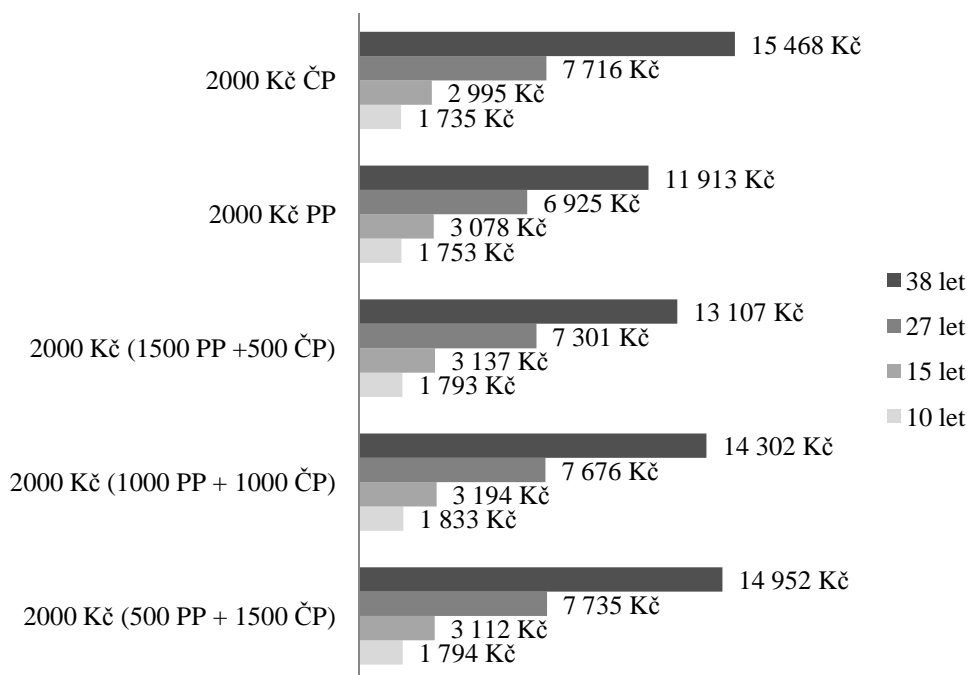
V případě, že by při stejných podmínkách spořili občané pouze 20 let, bylo by vyvážení části prostředků do II. pilíře výhodné již pro skupinu mající minimální hrubou měsíční mzdu 36 000 Kč.

Výsledek výhodnosti opt-outu závisí na množství parametrů, které nelze jednoznačně určit a to především na inflaci, poplatcích fondu, výnosech a také délce spoření.

17 SHRNU TÍ A DOPORU ČENÍ

Portfolio finančních produktů pro zabezpečení na důchodový věk bylo navrženo tak, aby klient nemusel měnit rozložení finančních prostředků od 1. 1. 2013 a ve výpočtech byla zohledněna změna státního příspěvku.

Společně s navýšením státního příspěvku bude zvýšená minimální úložka na 300 Kč. Tímto krokem chce ministerstvo financí motivovat občany, aby více přispívali na penzijní připojištění a nespolehali se pouze na státní důchod. V případě, že lidé spoří více než 600 Kč měsíčně, bude pro ně tato změna výhodná. Naopak spoří-li méně než 600 Kč bude jim připsán nižší státní příspěvek.

Obr. 16 Srovnání výše vyplácené penze včetně příplatku při investici 2 000 Kč měsíčně u jednotlivých dob spoření (vlastní zpracování)

Pro občana, kterému je v současné době 55 let a rozhodl se až nyní začít spořit na důchod, je nejvýhodnější finanční produkt pro zabezpečení na stáří penzijní připojištění. Nárok na starobní důchod bude mít tento občan až za 10 let a po tuto dobu bude také přispívat na penzijní připojištění. Protože se jedná relativně o krátkou dobu spoření, měl by občan při-

spívat maximální možnou částku tedy 2000 Kč, která mu zajistí příplatek 1 753 Kč měsíčně po dobu 15 let ke státnímu důchodu.

V případě, že střadatel zbývá do důchodu 15 let a po tuto dobu se také rozhodl investovat částku 2 000 Kč nebo 1 500 Kč měsíčně, je z hlediska vyplácené penze nejvýhodnější rozdělit tyto sumy mezi penzijní připojištění a navrhovaný podílový fond. Při investici 2 000 Kč měsíčně dosáhne střadatel nejvyššího užitku při zaslání 1 000 Kč na penzijní připojištění a 1 000 do podílového fondu. I přesto bych doporučila klientovi tento poměr změnit a 1 500 Kč posílat na penzijní připojištění a zbylou část investovat do podílového fondu. Rozdíl oproti nejvýhodnější variantě je pouze 34 Kč, ale podstoupené riziko a náklady u podílového fondu by byly vyšší.

Další portfolio bylo sestaveno pro občana, kterému je v současné době 40 a rozhodl se spořit až do doby nároku na starobní důchod, tedy 27 let. Změna výše státního příspěvku neovlivní rozložení finančních prostředků, ale pouze velikost vyplácené penze. Při příspěvku na penzijní připojištění 2 000 Kč, 1 500 Kč a 1 000 Kč je výhodné pro klienta přispívat 500 Kč na penzijní připojištění a zbylou částku do podílového fondu. Současný systém vyplácení státního příspěvku je u této investice výhodnější, než tomu bude od roku 2013. Je to z toho důvodu, že při příspěvku 500 Kč měsíčně na penzijní připojištění bude klientovi připsán státní příspěvek o 20 Kč vyšší než v roce 2013. Při investování maximální částky tedy 2 000 Kč měsíčně je rozdíl ve vyplácené penzi po dobu 15 let pouze 68 Kč. Protože většinu částky, kterou si může občan dovolit spořit na důchodový věk, bude investovat do podílového fondu, měl by 10 let před odchodem do řádného důchodu tento poměr změnit a více přispívat na penzijní připojištění.

V poslední variantě modelového příkladu bylo řešeno portfolio finančních produktů pro zabezpečení na důchodový věk pro občana, kterému je v současné době 30 let a rozhodl se spořit celou dobu, která mu zbývá do řádného důchodu tedy 38 let. Při takto dlouhé době spoření si může tento klient dovolit zasílat celou částku do podílového fondu. Přestože je výkonnost tohoto fondu pouze ilustrativní, může si za celou dobu spoření a při investici 2 000 Kč měsíčně tento klient zajistit příplatek ke státní penzi ve výši 15 468 Kč. Penzijní připojištění by mělo být základním produktem při spoření na stáří, a proto bych klientovi doporučila investovat do podílového fondu 1 500 Kč a zbylou částku zasílat na penzijní připojištění. Jako u předchozí varianty tak i u tohoto střadatele bych doporučila 10 let před odchodem do důchodu snížit příspěvek do podílového fondu na 500 Kč měsíčně a zbylou částku zasílat na penzijní připojištění.

Tab. 41 Doporučené rozložení investice pro jednotlivé důchodce (vlastní zpracování)

Důchodce	A	B	C	D
Doba spoření	10 let	15 let	27 let	38 let
Starobní důchod	11 606 Kč	11 820 Kč	12 033 Kč	12 461 Kč
Investovaná částka	2 000 Kč			
Doporučené rozložení prostředků	2000 PP	1 500 PP + 500 ČP	500 PP + 1 500 ČP	500 PP + 1 500 ČP
			(posledních 10 let: 1 500 PP + 500 ČP)	
Vyplácená penze po dobu 15 let (vč. příplatku)	1 753 Kč	3 078 Kč	7 676 Kč	14 952 Kč
Celková měsíční penze vyplácená po dobu 15 let	13 359 Kč	14 898 Kč	19 709 Kč	27 413 Kč
Rozdíl vůči nejvýhodnější variantě	80 Kč	34 Kč	0 Kč	516 Kč
Náklady	0 Kč	1 078 Kč	5 208 Kč	10 441 Kč

Z předchozích výpočtů vyplývá, že čím je kratší doba spoření a nižší investovaná částka, tím je pro občana výhodnější přispívat více na penzijní připojištění. Každý střadatel by si měl být také vědom, že výkonnost, kterou dosáhl penzijní nebo podílový fond v minulosti, nezaručuje, že ji dosáhne také v budoucnu. Ve všech variantách modelového příkladu se jednalo o konzervativní investory a proto bych každému, kdo nechce příliš riskovat a mít garanci minimálně nulového zhodnocení finančních prostředků, doporučila uzavřít penzijní připojištění do 30. 11. 2012. Při uzavření smlouvy o penzijním připojištění do tohoto termínu se klientům nezmění podmínky ani od 1. ledna 2013, kdy začne platit důchodová reforma. Pokud však lidé vstoupí do systému doplňkového penzijního spoření, až po startu penzijní reformy, tedy po 1. lednu 2013, nezískají již garanci nezáporného zhodnocení prostředků tak, jak je tomu u současného penzijního připojištění. Nebudou mít také možnost vybrat si až polovinu naspořených prostředků již po 15 letech spoření. Tato možnost zůstane zachována pouze v transformovaných fondech, tedy pro účastníky, kteří si uzavřou penzijní připojištění do konce listopadu 2012.

ZÁVĚR

Česká důchodová reforma představuje velkou změnu komplexního důchodového systému v České republice. Nejvýznamnější změnou, kterou penzijní reforma přináší, je zavedení třípilířového systému. Občané budou moci vyvést část peněz, které v současné době běžně odchází do státního systému, do některého z nových penzijních fondů představující druhý pilíř důchodového systému. Jedná se o nezvratné rozhodnutí, které nelze později změnit a znovu se vrátit do státního systému. Způsobený výpadek peněz v průběžném penzijním systému chce vláda napravit zvýšením spodní sazby daně z přidané hodnoty.

Současné penzijní fondy investují většinu peněz svých klientů kvůli omezení ztrát do bezpečných státních dluhopisů. Nové fondy budou moci investovat i do rizikovějších aktiv a klienti tak budou mít na výběr několik investičních strategií podle rizika a požadovaného výnosu.

V současné době není jasné, kolik občanů se do dobrovolného druhého pilíře důchodového systému zapojí. Téměř 76 % obyvatel se při zapojení do tohoto pilíře obává o ztrátu naspořených peněz. Tato nejistota pramení z nedostatečné informovanosti občanů a stále nejasných podmínek fondů, které se budou chtít tohoto pilíře účastnit.

Dobrovolné spoření občanů do fondů přinese zajímavé zhodnocení a druhý pilíř se stane pro některé občany důležitým zdrojem v penzi. Na druhou stranu význam vlastního spoření a investování na penzi pro všechny občany nadále poroste. Státní penzi i penzi z fondu bude totiž možné čerpat až v důchodovém věku ale mnoho občanů bude potřebovat peníze o pár let dříve, protože nebudou moci pracovat až do důchodového věku, který se neustále zvyšuje.

V případě, že se občané chtějí vyhnout nepříjemnému poklesu příjmu spojenému s přechodem do důchodu, musí sami začít aktivně spořit. Základním produktem pro spoření na důchodový věk je penzijní připojištění. Jedná se o dlouhodobý typ spoření s mnoha výhodami. Předností tohoto spoření je možnost získání státního příspěvku a daňového zvýhodnění.

Hlavním důvodem pro založení penzijního spoření je rostoucí problém s vyplácením státních důchodů. V důsledku nepříznivého demografického vývoje nebude dostatek veřejných financí k pravidelnému navyšování těchto důchodů. Proto by se neměl nikdo spoléhat na státní důchod spořit si na důchodový věk sám.

Důchodová reforma také upravuje výši státního příspěvku a daňové zvýhodnění u penzijního připojištění. Cílem plánovaných změn je posílit roli penzijního připojištění v systému tvorby celkových úspor pro období stáří. Po reformě doplňkového penzijního spoření by penzijní připojištění mělo tvořit základní kámen dobrovolného třetího pilíře. Připojištění bude i nadále podporováno státem, a to v podobě státního příspěvku a daňových motivačních prvků.

Účastníci penzijního připojištění obvykle optimalizují výši měsíčního příspěvku podle schématu přiznávaného státního příspěvku. Nový koncept doplňkového penzijního spoření se státním příspěvkem zajistí vyšší atraktivitu dlouhodobého spoření a pozitivně ovlivní i průměrnou výši úložky.

Obecně platí, že by si lidé měli spořit na důchod 5 – 10 % mzdy, a to po celou dobu produktivního věku. Díky těmto příspěvkům zabrání propadu životní úrovně po odchodu do penze. V případě, že začnou lidé spořit pouze několik let před důchodem, měla by jejich měsíční úložka být mnohem vyšší, aby jejich životní úroveň příliš neklesla.

Penzijní připojištění by mělo být pouze základním kamenem pro zabezpečení na důchodový věk. Je to především z tohoto důvodu, že zhodnocení některých penzijních fondů nepřekročí ani výši inflace. V tom případě je nutné diverzifikovat portfolio a finančních prostředky vložit i do jiných produktů. Alternativou penzijního připojištění mohou být otevřené podílové fondy. Při volbě investiční strategie by měl klient zvážit především investiční horizont, očekávaný výnos a vztahu k riziku. Vhodným typem pro konzervativního investora mohou být dluhopisové podílové fondy. Doporučená doba investice do tohoto typu fondu je dva až tři roky a průměrná výnosnost se pohybuje kolem 4 %.

Závěrem lze říci, že by si každý občan měl začít spořit na důchodový věk co nejdříve. Záleží pouze na jeho finančních možnostech a očekávané výši penze v důchodu. Čím více si může dovolit občan investovat, tím více může diverzifikovat svoje portfolio a dosáhnout vyššího výnosu. Tato práce není výčtem všech možností spoření pro zabezpečení na důchodový věk, ale představuje pouze ty nejrozšířenější finanční produkty. Každá investice s sebou nese riziko, kterého si musí být občan předem vědom a přizpůsobit tomu své rozhodování.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ARNOLDOVÁ, Anna, 2007. *Vybrané kapitoly ze sociálního zabezpečení: 1. část*. Praha: Karolinum, ISBN 978-80-246-1393-2.
- [2] ČESKO, 2010. *Sociální pojištění: pojistné na sociální zabezpečení, nemocenské pojištění, důchodové pojištění, penzijní připojištění, organizace a provádění sociálního zabezpečení podle stavu k 1. 1. 2011*. Ostrava: Sagit. ISBN 978-80-7208-827-0.
- [3] DUCHÁČKOVÁ, Eva, 2005. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Ekopress. ISBN 80-86119-92-0.
- [4] DURDISOVÁ, J. et al., 2005. *Sociální politika v ekonomické praxi: vybrané problémy*. Praha: Oeconomica. ISBN 80-245-0850-8.
- [5] KALIBOVÁ, Květa, Zdeněk PAVLÍK a Alena VODÁKOVÁ, 2009. *Demografie (nejen) pro demografy*. 3. přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 978-80-7419-012-4.
- [6] KAMENÍKOVÁ, Blanka, Jiří POLÁCH a Miloš KRÁL, 2008. *Bankovníctví a pojišťovnictví: studijní pomůcka pro distanční studium*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. ISBN 978-80-7318-655-5.
- [7] KREBS, Vojtěch a Jaroslava DURDISOVÁ, 2010. *Sociální politika*. 5. přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 978-80-7357-5854.
- [8] *MF Dnes*. Praha: MAFRA, 19. 1. 2012. ISSN 1210-1168.
- [9] PŘIB, Jan a Vladimír VOŘÍŠEK, 1998. *Důchodové pojištění v České republice 1998*. 2. přeprac. vyd. Olomouc: Anag. ISBN 80-85646-74-9.
- [10] SYROVÝ, Petr, 2010. *Investování pro začátečníky*. 2., přeprac. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3486-6
- [11] SYROVÝ, Petr a Martin NOVOTNÝ, 2005. *Osobní a rodinné finance*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada. ISBN 80-247-1098-6.
- [12] SYROVÝ, Petr a Tomáš TYL, 2011. *Osobní finance: řízení financí pro každého*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3813-0.
- [13] ŠULC, Jaroslav, 2004. *Penzijní připojištění*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. ISBN 80-247-0772-1.
- [14] Zákon č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování
- [15] Zákon č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření.
- [16] Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření.
- [17] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

SEZNAM ELEKTRONICKÝCH ZDROJŮ

- [18] Air Bank. *O spořicí účet* [online]. © 2012, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.airbank.cz/cs/sporici-ucet/o-sporicim-uctu/>.
- [19] Allianz. *Allianz penzijní fond* [online]. © 2000-2012, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.allianz.cz/o-spolecnosti/o-spolecnosti/allianz-penzijni-fond/nabidka-pro-klienty/>.
- [20] Asociace penzijních fondů ČR. *Vybrané ekonomické ukazatele* [online]. © 2009, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.apfcr.cz/cs/vybrane-ekonomicke-ukazatele/>.
- [21] Asociace samostatných odborů ČR. *Základní body reformy důchodového systému* [online]. 2011, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.asocr.cz/addons/files/stare/110117zakladni.pdf>.
- [22] Asociace samostatných odborů ČR *Základní body reformy důchodového systému* [online]. © 1995 – 2012, [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: <http://www.asocr.cz/addons/files/stare/110117zakladni.pdf>.
- [23] BEZDĚK, Vladimír, 2000. *Penzijní systémy obecně i v kontextu české ekonomiky (současný stav a potřeba reform): 1. díl* [online]. Praha: ČNB [cit. 2012-02-16]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/en/research/research_publications/mp_wp/download/vp2500.pdf.
- [24] Česká asociace pojišťoven. *Investiční životní pojištění* [online]. 2010a, [cit. 2012-02-25]. Dostupné z: <http://www.cap.cz/Item.aspx?item=Investi%C4%8Dn%C3%AD+%C5%BDP&typ=HTML>.
- [25] Česká asociace pojišťoven. *Univerzální pojištění* [online]. 2010b, [cit. 2012-02-25]. Dostupné z: <http://www.cap.cz/Item.aspx?item=Univerz%C3%A1ln%C3%AD+poji%C5%A1t%C4%9Bn%C3%AD&typ=HTML>.
- [26] Česká asociace pojišťoven. *Vývoj pojistného trhu* [online]. 2010c, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.cap.cz/statistics.aspx>.
- [27] Českápenze.cz. *Důchodové systémy ve světě* [online]. 2010, cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://www.ceska-penze.cz/duchodove_systemy_ve_sвете/.

- [28] Český statistický úřad. *Projekce obyvatelstva České republiky* [online]. 2004, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/B0001D6145/\\$File/4025rra.pdf](http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/B0001D6145/$File/4025rra.pdf).
- [29] ČNB. *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem* [online]. 2011, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zpravy_o_vykonu_dohledu/download/dnft_2010_cz.pdf.
- [30] ČP Invest. *Fond korporátních dluhopisů ČP INVEST* [online]. © 1991-2011, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.cpinvest.cz/produkty/investice-v-czk/fondy/fond-korporatnich-dluhopisu-cp-invest.html>.
- [31] ČSSZ. *Malá důchodová reforma v otázkách a odpovědích* [online]. 2011a, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://www.cssz.cz/NR/rdonlyres/4AB9ABD7-D64A-457B-83B1-5DAD1D304BDD/0/CSSZ_letak_MDR_2011.pdf.
- [32] ČSSZ. *Starobní důchody* [online]. 29. 12. 2011b, [cit. 2012-02-20]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/duchodove-pojisteni/davky/starobni-duchody.htm>.
- [33] ČSSZ. *Změny v důchodovém pojištění od 1. 1. 2012* [online]. 29. 12. 2011c, [cit. 2012-02-20]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/duchodove-pojisteni/davky/zmeny-v-duchodovem-pojisteni-od-1-1-2012.htm>.
- [34] Finance.cz. *Abeceda penzijního připojištění* [online]. 2012a, [cit. 2012-02-22]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/duchody-a-davky/penzijni-pripojisteni/abeceda-penzijniho-pripojisteni/>.
- [35] Finance.cz. *Abeceda spořicíh účtů* [online]. 2011a, [cit. 2012-02-26]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/ucty-a-sporeni/sporici-ucty-a-vklady/abeceda-sporicich-uctu/>.
- [36] Finance.cz. *Abeceda termínovaných vkladů* [online]. 2011b, [cit. 2012-02-26]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/ucty-a-sporeni/terminovane-vklady/abeceda-terminovanych-vkladu/>.
- [37] Finance.cz. *Starobní důchody* [online]. 2012b, [cit. 2012-02-20]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/duchody-a-davky/vse-o-duchodech/starobni-duchody/>.
- [38] Finance.cz. *Životní pojištění* [online]. 2011c, [cit. 2012-02-25]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/pojisteni/osoby/zivotni-pojisteni/>.

- [39] iDnes.cz. *Porovnali jsme úročení spořicíh účtů* [online]. 2012a, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://finance.idnes.cz/srovnali-jsme-urokove-sazby-sporicich-uctu-novacci-valcuji-konkurenci-1n2-/bank.aspx?c=A120229_132637_bank_bab.
- [40] iDnes.cz. *Ve zhodnocení termínovaných vkladů vedou bankovní nováčky* [online]. 2012b, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://finance.idnes.cz/porovnani-terminovane-vklady-dk3-/bank.aspx?c=A120321_111217_bank_bab.
- [41] ING Pojišťovna. *Penzijní reforma* [online]. © 2001-2011, [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: <http://www.ingpojistovna.cz/penze/duchodove-pojisteni/>.
- [42] Investujeme.cz. *Slovenský důchodový systém v kostce* [online]. 2010, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.investujeme.cz/slovensky-duchodovy-system-v-kostce/>.
- [43] Investujeme.cz. *Výnosy penzijních fondů 2011* [online]. 2012, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.investujeme.cz/vynosy-penzijnich-fondu-2011-inflaci-prekonaji-nejspis-jen-dva/>.
- [44] Ministerstvo financí ČR. *Spořicí státní dluhopisy* [online]. © 2011, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.sporicidluhopisycr.cz/cs/>.
- [45] Ministerstvo financí ČR. *Základní aspekty reformy penzijního systému České republiky* [online]. © 2005, [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/duchodova_reforma_62395.html.
- [46] Ministerstvo financí ČR. *Základní aspekty reformy penzijního systému České republiky* [online]. 2011, [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Zakladni_aspekty_duchodova_reforma_05-2011_pdf.pdf.
- [47] Ministerstvo financí ČR. *Základní ukazatele vývoje penzijního připojištění v České republice*. [online]. 2012, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ft_ukazatele_penzijnihopripojisteni_68320.html.
- [48] MPSV. *Důchodové pojištění* [online]. 2011a, [cit. 2012-02-16]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/3>.
- [49] MPSV. *Hlavní změny v důchodovém pojištění schválené v roce 2011* [online]. 2012, [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/11111>.
- [50] MPSV. *Obecná informace k zákonu o důchodovém pojištění* [online]. 31. 8. 2011b, [cit. 2012-02-16]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/617>.

- [51] MPSV. *Popis důchodové reformy* [online]. 2012, [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/11971/Popis.pdf>.
- [52] OECD. *Pensions at a Glance 2011* [online]. 2012, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.oecd-ilibrary.org>.
- [53] Penzijní fond Komerční banky. *Důchodová reforma* [online]. © 2010, [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: <http://www.pfkb.cz/duchodova-reforma/>.
- [54] Penzijní připojištění 24. *Penzijní připojištění* [online]. 2011, [cit. 2012-02-25]. Dostupné z: <http://www.penzijnipripojisteni24.cz/penzijni-pripojisteni-6>.
- [55] Penzijní připojištění. *Výhody penzijního připojištění* [online]. 2011, [cit. 2012-02-22]. Dostupné z: <http://www.penzijnipripojisteni.cz/penzijni-pripojisteni/vyhody/>.
- [56] Produktovelisty.cz. *Přehled nákladovosti IŽP* [online]. 2012, [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://www.produktovelisty.cz/component/docman/doc_download/65-pehled-nakladovosti-ip-dle-per.html.
- [57] SOS pojištění. *Důchodová reforma* [online]. 2011, [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: http://sospojisteni.cz/data/other/Letak_Duchodova_reforma.pdf.
- [58] Srovnávač.cz. *Dávky penzijního připojištění - druhy penzí* [online]. 2012a, [cit. 2012-02-20]. Dostupné z: <http://www.srovnovac.cz/penzijni-pripojisteni/obecne-informace/davky>.
- [59] Srovnávač.cz. *Ukončení smlouvy o penzijním připojištění výplatou prostředků* [online]. 2012b, [cit. 2012-02-22]. Dostupné z: <http://www.srovnovac.cz/penzijni-pripojisteni/obecne-informace/ukonceni-smlouvy-o-penzijnim-pripojisteni-vyplatou-prostredku>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

APF	Asociace penzijních fondů
ČNB	Česká národní banka
ČP	Česká pojišťovna, a. s.
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČSÚ	Český statistický úřad
DB	Dávkově definovaný systém (defined benefit)
DC	Příspěvkově definovaný systém (defined contribution)
HDP	Hrubý domácí produkt
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
NDC	Hypoteticky příspěvkově definovaný systém (national defined contribution)
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development)
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
p. a.	Roční úročení (Per annum)
PAYG	Průběžné financování důchodového systému (Pay as you go)
PER	Metodika PER (Product Expense Ratio), ukazatel nákladovosti produktu
PF	Penzijní fond
PP	Penzijní připojištění
TER	Metodika TER (Total Expense Ratio), ukazatel nákladnosti fondu

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1 Tok prostředků v penzijním připojištění (Penzijní připojištění 24, 2011).....</i>	<i>32</i>
<i>Obr. 2 Věková struktura obyvatelstva České republiky (vlastní zpracování podle ČSÚ).....</i>	<i>42</i>
<i>Obr. 3 Podíl osob v jednotlivých věkových kategoriích do roku 2050 (vlastní zpracování podle ČSÚ)</i>	<i>44</i>
<i>Obr. 4 Věková skladba obyvatelstva v roce 2010 a 2050 (vlastní zpracování podle ČSÚ).....</i>	<i>45</i>
<i>Obr. 5 Náhradový poměr ve vybraných zemích k 31. 12. 2011 (OECD, 2012)</i>	<i>47</i>
<i>Obr. 6 Saldo důchodového účtu v letech 2003 – 2011(vlastní zpracování)</i>	<i>51</i>
<i>Obr. 7 Transformace penzijních fondů (vlastní zpracování podle SOS pojištění, 2011).....</i>	<i>57</i>
<i>Obr. 8 Důchodový systém od 1. ledna 2013 (vlastní zpracování podle ING Pojišťovny, 2011)</i>	<i>58</i>
<i>Obr. 9 Srovnání stávajících a nově uzavřených smluv na penzijní připojištění (vlastní zpracování podle Ministerstva financí ČR, 2012).....</i>	<i>59</i>
<i>Obr. 10 Portfolio penzijních fondů k 31. 12. 2011 v % (vlastní zpracování podle APF ČR).....</i>	<i>63</i>
<i>Obr. 11 Srovnání výnosů penzijních fondů a inflace za rok 2010 v % (vlastní zpracování).....</i>	<i>65</i>
<i>Obr. 12 Vývoj meziroční změny předepsaného pojistného a HDP v % (Česká asociace pojišťoven, 2010c)</i>	<i>66</i>
<i>Obr. 13 Podíl na trhu podle předepsané smluvního pojistného k 31. 12. 2011(vlastní zpracování podle Česká asociace pojišťoven, 2010c).....</i>	<i>67</i>
<i>Obr. 14 Podíl odvětví životního pojištění na předepsaném pojistném (vlastní zpracování podle ČNB, 2011)</i>	<i>68</i>
<i>Obr. 15 Přehled nákladovosti investičního životního pojištění podle ukazatele PER k 5. 2. 2012 (vlastní zpracování podle Produktovélisty.cz, 2012).....</i>	<i>69</i>
<i>Obr. 16 Srovnání výše vyplácené penze včetně příplatku při investici 2 000 Kč měsíčně u jednotlivých dob spoření (vlastní zpracování)</i>	<i>94</i>

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1 Sazby pojistného z vyměřovacího základu platné od 1. 1. 2012 v % (MPSV, 2012).....</i>	<i>13</i>
<i>Tab. 2 Srovnání průběžného financování a fondového financování důchodového systému (Bezděk, 2000)</i>	<i>15</i>
<i>Tab. 3 Srovnání základních typů penzijních plánů (Krebs et al., 2010, s. 197,198; Bezděk, 2000)</i>	<i>17</i>
<i>Tab. 4 Redukční částky pro výpočet důchodu v roce 2012 jsou stanoveny takto (ČSSZ, 2011a)</i>	<i>24</i>
<i>Tab. 5 Státní příspěvky na penzijní připojištění pro rok 2012 (Finance.cz, 2012a)</i>	<i>29</i>
<i>Tab. 6 Nezdanitelné částky základu daně (Zákon č. 586/1992 Sb.).....</i>	<i>30</i>
<i>Tab. 7 Vlastnosti jednotlivých druhů pojištění (Česká asociace pojišťoven, 2010b)</i>	<i>36</i>
<i>Tab. 8 Počet důchodců a poplatníků pojistného k 31. 12. daného roku (ČSSZ, 2012)</i>	<i>43</i>
<i>Tab. 9 Charakteristiky věkového složení obyvatelstva (vlastní zpracování podle ČSÚ).....</i>	<i>46</i>
<i>Tab. 10 Bilance důchodového a nemocenského pojištění v mld. Kč (ČSSZ, 2012).....</i>	<i>50</i>
<i>Tab. 11 Srovnání současného penzijního připojištění a schválených změny platných o 1. 1. 2013 (vlastní zpracování podle PF Komerční banky, 2011).....</i>	<i>54</i>
<i>Tab. 12 Statistika penzijního připojištění v letech 2005 - 2011(vlastní zpracování podle Ministerstva financí ČR, 2012).....</i>	<i>60</i>
<i>Tab. 13 Statistika jednotlivých penzijních fondů za rok 2011 (Asociace penzijních fondů ČR, © 2009)</i>	<i>61</i>
<i>Tab. 14 Výnosnost jednotlivých penzijních fondů v letech 2005 – 2011 v % (Asociace penzijních fondů ČR, © 2009)</i>	<i>63</i>
<i>Tab. 15 Srovnání penzijních fondů a odhad zhodnocení za rok 2011 (vlastní zpracování).....</i>	<i>64</i>
<i>Tab. 16 Srovnání nejvýnosnějších spořicíh účtů na trhu k 2. 3. 2012 (vlastní zpracování podle iDnes.cz, 2012a)</i>	<i>71</i>
<i>Tab. 17 Produkty vhodné pro zabezpečení na důchodový věk (vlastní zpracování)</i>	<i>76</i>
<i>Tab. 18 Základní charakteristiky modelového příkladu (vlastní zpracování).....</i>	<i>77</i>
<i>Tab. 19 Srovnání státního příspěvku dle investované částky (vlastní zpracování)</i>	<i>78</i>
<i>Tab. 20 Základní charakteristiky penzijního fondu (vlastní zpracování podle Allianz, © 2000-2012)</i>	<i>78</i>

<i>Tab. 21 Základní charakteristiky spořicího účtu (vlastní zpracování podle Air bank, © 2012).....</i>	<i>79</i>
<i>Tab. 22 Zadání modelového příkladu A (vlastní zpracování)</i>	<i>80</i>
<i>Tab. 23 Přehled spoření v penzijním připojištění (vlastní zpracování).....</i>	<i>80</i>
<i>Tab. 24 Přehled spoření v podílovém fondu (vlastní zpracování).....</i>	<i>81</i>
<i>Tab. 25 Sestavení penze při spoření 10 let (vlastní zpracování)</i>	<i>82</i>
<i>Tab. 26 Zadání modelového příkladu B (vlastní zpracování)</i>	<i>83</i>
<i>Tab. 27 Přehled spoření v penzijním připojištění (vlastní zpracování).....</i>	<i>83</i>
<i>Tab. 28 Přehled spoření v podílovém fondu (vlastní zpracování).....</i>	<i>84</i>
<i>Tab. 29 Sestavení penze při spoření 15 let (vlastní zpracování)</i>	<i>84</i>
<i>Tab. 30 Zadání modelového příkladu C (vlastní zpracování)</i>	<i>85</i>
<i>Tab. 31 Přehled spoření v penzijním připojištění (vlastní zpracování).....</i>	<i>86</i>
<i>Tab. 32 Přehled spoření v podílovém fondu (vlastní zpracování).....</i>	<i>86</i>
<i>Tab. 33 Sestavení penze při spoření 27 let (vlastní zpracování)</i>	<i>87</i>
<i>Tab. 34 Zadání modelového příkladu D (vlastní zpracování)</i>	<i>88</i>
<i>Tab. 35 Přehled spoření v penzijním připojištění (vlastní zpracování).....</i>	<i>88</i>
<i>Tab. 36 Přehled spoření v podílovém fondu (vlastní zpracování).....</i>	<i>89</i>
<i>Tab. 37 Sestavení penze při spoření 38 let (vlastní zpracování)</i>	<i>89</i>
<i>Tab. 38 Náklady spojené se založením spořicího účtu a penzijního připojištění (vlastní zpracování).....</i>	<i>90</i>
<i>Tab. 39 Náklady spojené se sestavením portfolia (vlastní zpracování).....</i>	<i>91</i>
<i>Tab. 40 Srovnání vyplácené penze při zapojení do II. pilíře (MF Dnes 19. 1. 2012)</i>	<i>92</i>
<i>Tab. 41 Doporučené rozložení investice pro jednotlivé důchodce (vlastní zpracování).....</i>	<i>96</i>

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: DŮCHODOVÝ VĚK POJIŠTĚNCŮ NAROZENÝCH V LETECH 1936 - 1977

PŘÍLOHA P II: SPOŘÍCÍ A VÝPLATNÍ FÁZE VE II. PILÍŘI

PŘÍLOHA P III: PŘEHLED NÁKLADOVOSTI IŽP DLE METODIKY PER

PŘÍLOHA P IV: SAZEBNÍK AIR BANKY – SPOŘÍCÍ ÚČET

PŘÍLOHA P V: FOND KORPORÁTNÍCH DLUHOPISŮ ČP INVEST – INFOLIST

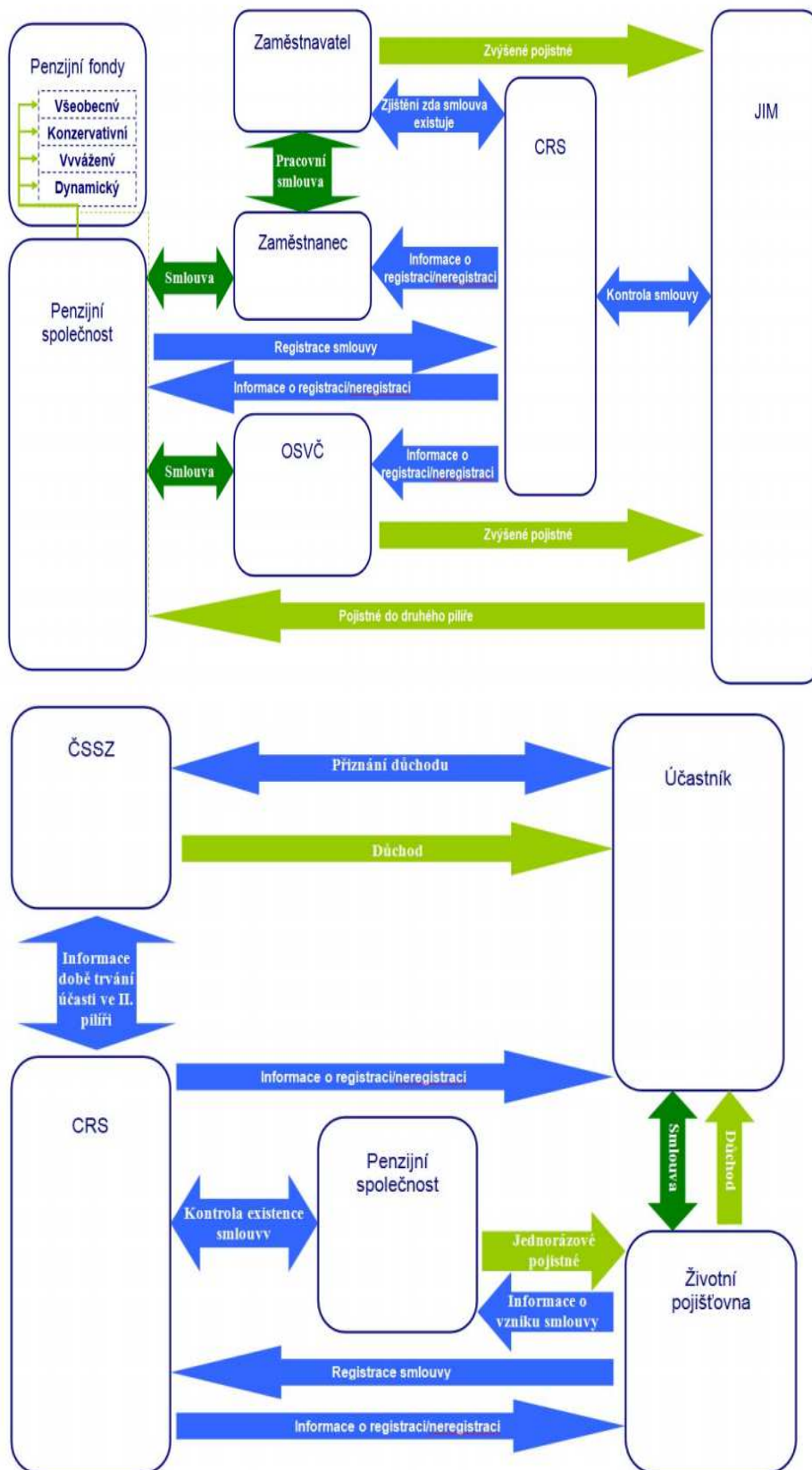
PŘÍLOHA P VI: PŘEHLED SPOŘENÍ V PENZIJNÍM PŘIPOJIŠTĚNÍ OD 1. 1. 2013 – DOBA SPOŘENÍ 10 A 15 LET

PŘÍLOHA P VII: PŘEHLED SPOŘENÍ V PENZIJNÍM PŘIPOJIŠTĚNÍ OD 1. 1. 2013 – DOBA SPOŘENÍ 27 A 38 LET

**PŘÍLOHA P I: DŮCHODOVÝ VĚK POJIŠTĚNCŮ NAROZENÝCH
V LETECH 1936 - 1977**

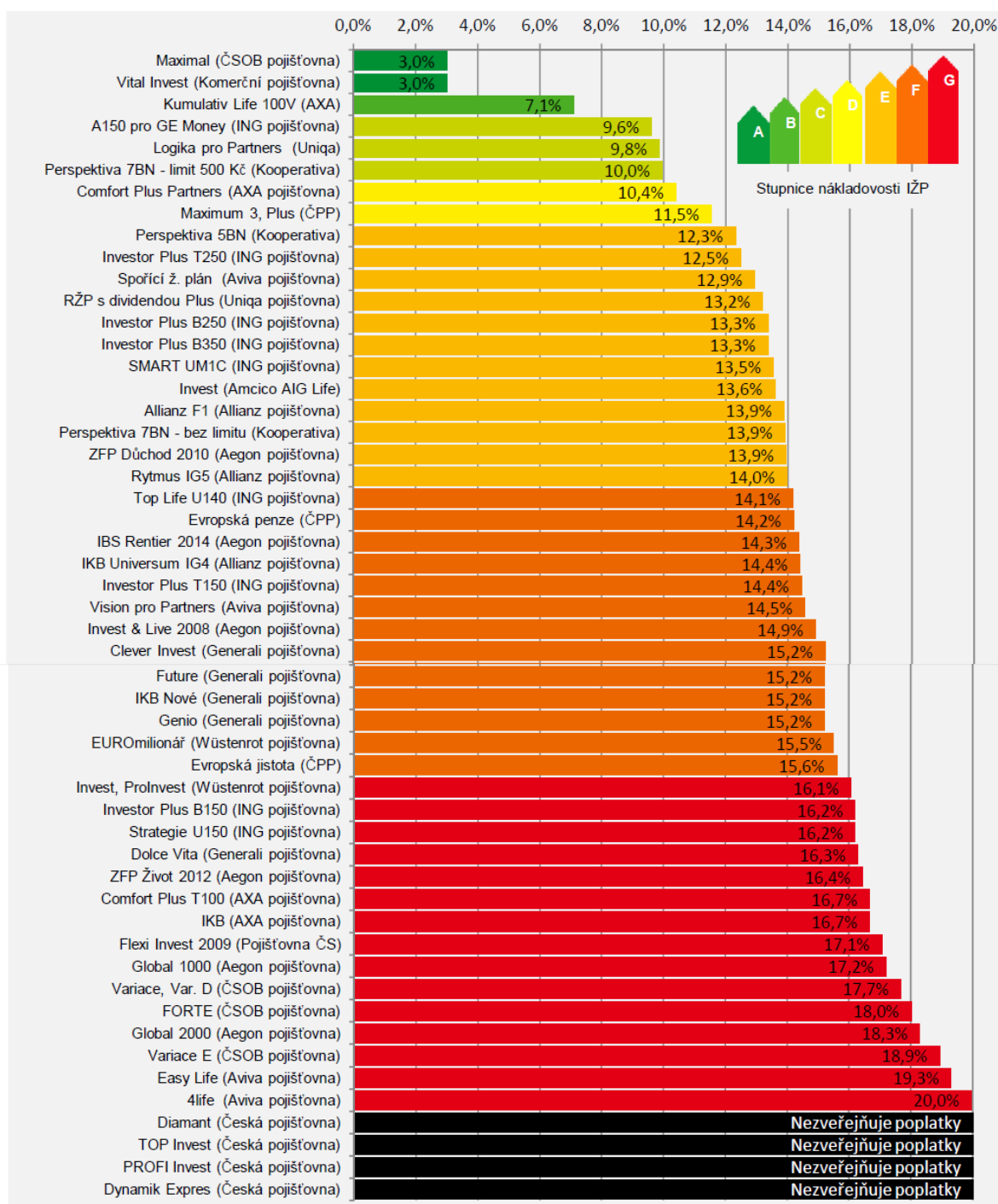
Rok narození	Důchodový věk					
	muži	ženy				
		bezdětná	1 dítě	2 dětí	3-4 děti	5 a více dětí
1936	60r+2m	57r	56r	55r	54r	53r
1937	60r+4m	57r	56r	55r	54r	53r
1938	60r+6m	57r	56r	55r	54r	53r
1939	60r+8m	57r+4m	56r	55r	54r	53r
1940	60r+10m	57r+8m	56r+4m	55r	54r	53r
1941	61r	58r	56r+8m	55r+4m	54r	53r
1942	61r+2m	58r+4m	57r	55r+8m	54r+4m	53r
1943	61r+4m	58r+8m	57r+4m	56r	54r+8m	53r+4m
1944	61r+6m	59r	57r+8m	56r+4m	55r	53r+8m
1945	61r+8m	59r+4m	58r	56r+8m	55r+4m	54r
1946	61r+10m	59r+8m	58r+4m	57r	55r+8m	54r+4m
1947	62r	60r	58r+8m	57r+4m	56r	54r+8m
1948	62r+2m	60r+4m	59r	57r+8m	56r+4m	55r
1949	62r+4m	60r+8m	59r+4m	58r	56r+8m	55r+4m
1950	62r+6m	61r	59r+8m	58r+4m	57r	55r+8m
1951	62r+8m	61r+4m	60r	58r+8m	57r+4m	56r
1952	62r+10m	61r+8m	60r+4m	59r	57r+8m	56r+4m
1953	63r	62r	60r+8m	59r+4m	58r	56r+8m
1954	63r+2m	62r+4m	61r	59r+8m	58r+4m	57r
1955	63r+4m	62r+8m	61r+4m	60r	58r+8m	57r+4m
1956	63r+6m	63r+2m	61r+8m	60r+4m	59r	57r+8m
1957	63r+8m	63r+8m	62r+2m	60r+8m	59r+4m	58r
1958	63r+10m	63r+10m	62r+8m	61r+2m	59r+8m	58r+4m
1959	64r	64r	63r+2m	61r+8m	60r+2m	58r+8m
1960	64r+2m	64r+2m	63r+8m	62r+2m	60r+8m	59r+2m
1961	64r+4m	64r+4m	64r+2m	62r+8m	61r+2m	59r+8m
1962	64r+6m	64r+6m	64r+6m	63r+2m	61r+8m	60r+2m
1963	64r+8m	64r+8m	64r+8m	63r+8m	62r+2m	60r+8m
1964	64r+10m	64r+10m	64r+10m	64r+2m	62r+8m	61r+2m
1965	65r	65r	65r	64r+8m	63r+2m	61r+8m
1966	65r+2m	65r+2m	65r+2m	65r+2m	63r+8m	62r+2m
1967	65r+4m	65r+4m	65r+4m	65r+4m	64r+2m	62r+8m
1968	65r+6m	65r+6m	65r+6m	65r+6m	64r+8m	63r+2m
1969	65r+8m	65r+8m	65r+8m	65r+8m	65r+2m	63r+8m
1970	65r+10m	65r+10m	65r+10m	65r+10m	65r+8m	64r+2m
1971	66r	66r	66r	66r	66r	64r+8m
1972	66r+2m	66r+2m	66r+2m	66r+2m	66r+2m	65r+2m
1973	66r+4m	66r+4m	66r+4m	66r+4m	66r+4m	65r+8m
1974	66r+6m	66r+6m	66r+6m	66r+6m	66r+6m	66r+2m
1975	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m
1976	66r+10m	66r+10m	66r+10m	66r+10m	66r+10m	66r+10m
1977	67r	67r	67r	67r	67r	67r

PŘÍLOHA P II: SPOŘÍCÍ A VÝPLATNÍ FÁZE VE II. PILÍŘI

PŘÍLOHA P III: PŘEHLED NÁKLADOVOSTI IŽP DLE METODIKY PER

Ukazatel nákladovosti PER v % (maximální hodnota pro doby trvání 20 až 30 let). Hodnoty stanoveny na základě normovaného modelu. Skutečná nákladovost závisí na nastavení dalších parametrů smlouvy. Přehled byl aktualizován 5. 2. 2012.

PŘÍLOHA P IV: SAZEBNÍK AIR BANKY – SPOŘÍCÍ ÚČET

Malý tarif	
Měsíční poplatek za tarif	zdarma
Odchozí korunová platba do jiné banky v ČR, včetně trvalých příkazů, inkas a SIPO	5 Kč
Příchozí korunová platba z jiné banky v ČR	zdarma
Odchozí / příchozí platba v rámci naší banky	zdarma
Výběr / vklad hotovosti u našeho bankomatu	zdarma
Výběr hotovosti z bankomatu nebo na pobočce jiné banky v ČR a v EU	25 Kč
Další běžné služby	
Zaslání výpisu elektronicky	zdarma
Zaslání výpisu poštou	25 Kč
Zaslání každých pěti SMS o pohybech na účtu	5 Kč
Zadání / změna / zrušení platebního příkazu nebo inkasa	zdarma
Vydání dvou platebních karet v rámci tarifu, včetně obnovy a náhradní karty	zdarma
Výběr hotovosti při platbě kartou v obchodě (CashBack)	5 Kč
Zablokování a odblokování karty	zdarma
Opakované zaslání PINu ke kartě poštou nebo změna PINu na bankomatu	25 Kč

PŘÍLOHA P V: FOND KORPORÁTNÍCH DLUHOPISŮ ČP INVEST - INFOLIST

Fond korporátních dluhopisů ČP INVEST																										
Oficiální název fondu:	Fond korporátních dluhopisů otevřený podílový fond ČP INVEST investiční společnost, a.s.																									
Ukazatele fondu k 29.2.2012																										
Bankovní účet fondu:	166515573/5500																									
Stupnice rizikovosti:	1-nízké, 2-nížeší, 3-střední, 4-vyšší, 5-vysoké																									
Základní údaje fondu	Investiční zaměření a strategie																									
ISIN fondu	CZ0008471786																									
typ fondu	Dluhopisový																									
stupeň rizika	2																									
Portfolio management	GENERALI PPF A M a.s. Ing. Daniel Kukačka																									
datum zahájení prodeje	15.11.2001																									
měna fondu	CZK																									
aktuální hodnota PL	CZK 1,7262																									
velikost fondu	CZK 2 256 138 455																									
minimální investice	CZK 3000 / 500																									
poplatky vstupní/výstupní	0 - 1% / 0%																									
manažerský poplatek	1,9%																									
obrátkovost fondu (roční)	137,47%																									
počet titulů	50																									
volatilita (3 roky)	3,34%																									
Fond je vhodný pro středně konzervativní investory, kteří hledají vyšší výnos, než jaký nabízejí státní dluhopisy, a počítají vyšším rizikem a investičním horizontem nejméně na dobu 3 let. Cílem fondu je taková konstrukce portfolia, aby ve střednědobém horizontu poskytovalo vyšší výnos v porovnání s průměrem dluhopisových fondů při různých scénářích vývoje úrokových sazeb. K tomuto cíli fond využívá následující investiční techniky: 1. aktivní řízení durace (dle výhledu ekonomik, úrokových sazeb a kapitálových trhů) 2. změny v regionální alokaci při zachování široké diverzifikace 3. změna v preferenci emitentů různých ratingů podle finanční situace firem (převážná část portfolia bude alokována v dluhopisech ratingu BBB a BB a B) Z regionálního hlediska bude většina investic Fondu realizována prostřednictvím dluhopisů emitentů ze střední a východní Evropy, rozvíjejících se trhů (tzv. Emerging Markets), Evropské Unie a USA.																										
Rozdělení aktiv podle států	Investiční limity																									
	Vklady max. 50% Dlouhodobé dluhopisy max. 50% Celková durace fondu max. 7 let Měnové zajištění 90% - 110%																									
Rozdělení aktiv podle sektorů	Výkonnosti																									
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Termín</th> <th>2011</th> <th>2010</th> <th>2009</th> <th>2008</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1 měsíc</td> <td>1,96%</td> <td></td> <td></td> <td>-0,30%</td> </tr> <tr> <td>3 měsíce</td> <td>5,21%</td> <td></td> <td></td> <td>8,37%</td> </tr> <tr> <td>6 měsíců</td> <td>2,60%</td> <td></td> <td></td> <td>38,38%</td> </tr> <tr> <td>12 měsíců</td> <td>3,40%</td> <td></td> <td></td> <td>-17,09%</td> </tr> </tbody> </table>	Termín	2011	2010	2009	2008	1 měsíc	1,96%			-0,30%	3 měsíce	5,21%			8,37%	6 měsíců	2,60%			38,38%	12 měsíců	3,40%			-17,09%
Termín	2011	2010	2009	2008																						
1 měsíc	1,96%			-0,30%																						
3 měsíce	5,21%			8,37%																						
6 měsíců	2,60%			38,38%																						
12 měsíců	3,40%			-17,09%																						
Rozdělení aktiv podle splatnosti	Vývoj hodnoty podílového listu (CZK)																									
Nejvýznamnější pozice	Měsíční komentář																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Titul</th> <th>% z NAV</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>VTB CAPITAL SA 6.465 4/3/2015</td> <td>4,20%</td> </tr> <tr> <td>EURASIA HCFB 7 18/03/2014</td> <td>3,64%</td> </tr> <tr> <td>GAZPROMBANK 6.5 23/9/2015</td> <td>3,46%</td> </tr> <tr> <td>ERSTE BANK SUB L+40 19/7/2017 C12</td> <td>3,40%</td> </tr> <tr> <td>EURASIAN DEV. BK 7.375 29/9/2014</td> <td>3,37%</td> </tr> <tr> <td>NOMOS CAP 8.75 21/10/2015</td> <td>3,37%</td> </tr> <tr> <td>DEV BANK KAZ 7.375 12/11/2013</td> <td>3,21%</td> </tr> <tr> <td>CITY OF BUCHAREST 4.125 22/6/15</td> <td>3,09%</td> </tr> <tr> <td>ROMANIA GB 5 18/3/2015</td> <td>3,07%</td> </tr> <tr> <td>RUSS. STD BANK 7.73 16/12/15 C10</td> <td>2,99%</td> </tr> </tbody> </table>	Titul	% z NAV	VTB CAPITAL SA 6.465 4/3/2015	4,20%	EURASIA HCFB 7 18/03/2014	3,64%	GAZPROMBANK 6.5 23/9/2015	3,46%	ERSTE BANK SUB L+40 19/7/2017 C12	3,40%	EURASIAN DEV. BK 7.375 29/9/2014	3,37%	NOMOS CAP 8.75 21/10/2015	3,37%	DEV BANK KAZ 7.375 12/11/2013	3,21%	CITY OF BUCHAREST 4.125 22/6/15	3,09%	ROMANIA GB 5 18/3/2015	3,07%	RUSS. STD BANK 7.73 16/12/15 C10	2,99%	Podobně jako většina rizikových aktiv zaznamenal v únoru fond další výrazný nárůst v důsledku pokračujícího optimismu na finančních trzích. Ruské korporátní dluhopisy byly navíc podpořeny posilujícím rublem za situace vysokých cen ropy následkem geopolitického napětí na Středním východě. Finanční situace firem je nadále dobrá, přes mírný nárůst globálních defaultních měr z 1,8% na 2,0%. Pro rok 2012 se očekává mírný nárůst defaultních měr, ovšem na úroveň výrazně nižší oproti dlouhodobým průměrům. Aktivita na portfoliu byla poměrně vysoká, přičemž převažovaly nákupy (např. dluhopisy VEB/17, SBER/17, RSHB/17, EMIR/16) pro udržení zainvestovanosti okolo 90% v situaci oslabujícího dolaru, který ředil stávající pozice. Dále jsme realizovali krátkodobé ziskové obchody na dluhopisech GAZ/19 a TNEFT/18, které v průběhu měsíce dočasně poklesly v obavách ze změny daňového režimu ruských eurobondů. Fond zůstává převážně (48% NAV) v ruských korporátních eurobondech, které mají kromě slušného fundamentu také podporu v cenách ropy a vysokých devizových rezervách Ruska. Druhou největší (28% NAV) složku portfolia pak představuje region střední a východní Evropy, zahrnující jak korporátní, tak v menší míře i státní dluhopisy.			
Titul	% z NAV																									
VTB CAPITAL SA 6.465 4/3/2015	4,20%																									
EURASIA HCFB 7 18/03/2014	3,64%																									
GAZPROMBANK 6.5 23/9/2015	3,46%																									
ERSTE BANK SUB L+40 19/7/2017 C12	3,40%																									
EURASIAN DEV. BK 7.375 29/9/2014	3,37%																									
NOMOS CAP 8.75 21/10/2015	3,37%																									
DEV BANK KAZ 7.375 12/11/2013	3,21%																									
CITY OF BUCHAREST 4.125 22/6/15	3,09%																									
ROMANIA GB 5 18/3/2015	3,07%																									
RUSS. STD BANK 7.73 16/12/15 C10	2,99%																									
ČP INVEST investiční společnost, a.s. Na Pankráci 1658/121, 140 00 Praha 4 Infolinka: 844 11 11 21 e-mail: info@cpinvest.cz internet: www.cpinvest.cz	Upozornění: Předtím než investujete do otevřeného podílového fondu, se důkladně seznáme se statutem fondu, který obsahuje podrobné informace. Předchozí výkonnost fondu nezaručuje stejné výsledky v budoucím období. Hodnota investice a příjem z ní může stoupat i klesat a není zaručena plná návratnost původně investované částky.																									

**PŘÍLOHA P VI: PŘEHLED SPOŘENÍ V PENZIJNÍM PŘIPOJIŠTĚNÍ
OD 1. 1. 2013 – DOBA SPOŘENÍ 10 A 15 LET**

Příspěvek účastníka	500 Kč	1 000 Kč	1 500 Kč	2 000 Kč
Předpokládané zhodnocení	3 %			
Doba placení příspěvků	10 let			
Výše měsíčního státního příspěvku	130 Kč	230 Kč	230 Kč	230 Kč
Celkově naspořené prostředky (jednorázové vyrovnání)	87 637 Kč	171 790 Kč	241 686 Kč	311 582 Kč
Příspěvky účastníka	60 000 Kč	120 000 Kč	180 000 Kč	240 000 Kč
Výnosy	12 037 Kč	24 190 Kč	34 086 Kč	43 982 Kč
Státní příspěvky	15 600 Kč	27 600 Kč	27 600 Kč	27 600 Kč
Celková výnosovost (zhodnocení vč. státních příspěvků)	27 637 Kč	51 790 Kč	61 686 Kč	71 582 Kč
Daňově zvýhodnění	0 Kč	0 Kč	6 000 Kč	12 000 Kč
Doživotní měsíční penze se zaručenou dobou výplaty 15 let	493 Kč	966 Kč	1 359 Kč	1 753 Kč

Příspěvek účastníka	500 Kč	1 000 Kč	1 500 Kč	2 000 Kč
Předpokládané zhodnocení	3 %			
Doba placení příspěvků	15 let			
Výše měsíčního státního příspěvku	130 Kč	230 Kč	230 Kč	230 Kč
Celkově naspořené prostředky (jednorázové vyrovnání)	142 182 Kč	278 710 Kč	392 109 Kč	505 508 Kč
Příspěvky účastníka	90 000 Kč	180 000 Kč	270 000 Kč	360 000 Kč
Výnosy	28 782 Kč	57 310 Kč	80 709 Kč	104 108 Kč
Státní příspěvky	23 400 Kč	41 400 Kč	41 400 Kč	41 400 Kč
Celková výnosovost (zhodnocení vč. státních příspěvků)	52 182 Kč	98 710 Kč	122 109 Kč	145 508 Kč
Daňově zvýhodnění	0 Kč	0 Kč	6 000 Kč	12 000 Kč
Doživotní měsíční penze se zaručenou dobou výplaty 15 let	866 Kč	1 697 Kč	2 388 Kč	3 078 Kč

**PŘÍLOHA P VII: PŘEHLED SPOŘENÍ V PENZIJNÍM PŘIPOJIŠTĚNÍ
OD 1. 1. 2013 – DOBA SPOŘENÍ 27 A 38 LET**

Příspěvek účastníka	500 Kč	1 000 Kč	1 500 Kč	2 000 Kč
Předpokládané zhodnocení	3 %			
Doba placení příspěvků	27 let			
Výše měsíčního státního příspěvku	130 Kč	230 Kč	230 Kč	230 Kč
Celkově naspořené prostředky (jednorázové vyrovnání)	311 210 Kč	610 046 Kč	858 255 Kč	1 106 464 Kč
Příspěvky účastníka	162 000 Kč	324 000 Kč	486 000 Kč	648 000 Kč
Výnosy	107 090 Kč	211 526 Kč	297 735 Kč	383 944 Kč
Státní příspěvky	42 120 Kč	74 520 Kč	74 520 Kč	74 520 Kč
Celková výnosovost (zhodnocení vč. státních příspěvků)	149 210 Kč	286 046 Kč	372 255 Kč	458 464 Kč
Daňově zvýhodnění	0 Kč	0 Kč	6 000 Kč	12 000 Kč
Doživotní měsíční penze se zaručenou dobou výplaty 15 let	1 948 Kč	3 818 Kč	5 372 Kč	6 925 Kč

Příspěvek účastníka	500 Kč	1 000 Kč	1 500 Kč	2 000 Kč
Předpokládané zhodnocení	3 %			
Doba placení příspěvků	38 let			
Výše měsíčního státního příspěvku	130 Kč	230 Kč	230 Kč	230 Kč
Celkově naspořené prostředky (jednorázové vyrovnání)	528 697 Kč	1 036 375 Kč	1 458 044 Kč	1 879 713 Kč
Příspěvky účastníka	228 000 Kč	456 000 Kč	684 000 Kč	912 000 Kč
Výnosy	241 417 Kč	475 495 Kč	669 164 Kč	862 833 Kč
Státní příspěvky	59 280 Kč	104 880 Kč	104 880 Kč	104 880 Kč
Celková výnosovost (zhodnocení vč. státních příspěvků)	300 697 Kč	580 375 Kč	774 044 Kč	967 713 Kč
Daňově zvýhodnění	0 Kč	0 Kč	6 000 Kč	12 000 Kč
Doživotní měsíční penze se zaručenou dobou výplaty 15 let	3 351 Kč	6 568 Kč	9 240 Kč	11 913 Kč